

SpareBank 1- bankenes
Konjunkturbarometer 2021
for Nordmøre

Hovedfunn:

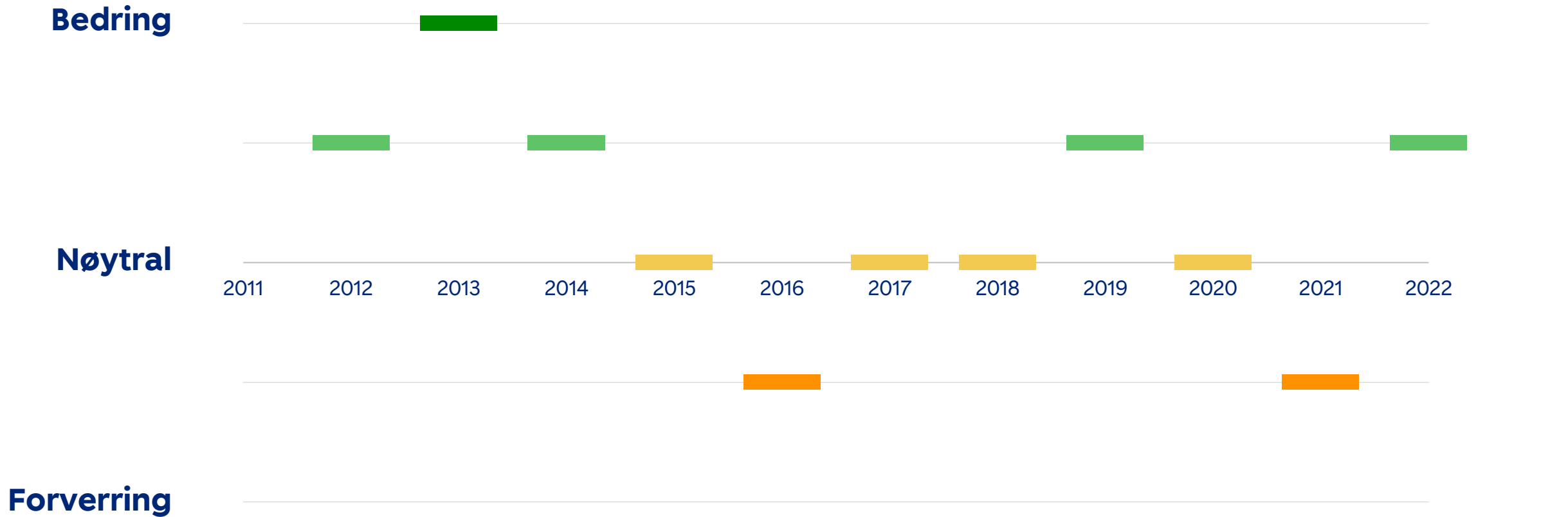
Koronaåret gikk bedre enn fryktet. Nå er optimismen tilbake for fullt

- Koronaåret 2020 gikk 30 milliarder bedre enn fryktet i Midt-Norge. Vi spådde 2 prosent nedgang i omsetning, men endte opp med økning på 3 prosent.
- Varehandelen overrasket stort og ble sammen med IT årets bransjevinner, mens reiseliv ble den store taperen.
- Koronatiltakene har truffet veldig godt. I Midt-Norge unngikk 700 bedrifter med i alt 8300 årsverk underskudd og 400 bedrifter med i alt 4000 årsverk negativ egenkapital ved årets slutt.
- Forventningsindikatoren til Sentio viser større optimisme enn på ti år. Tredje høyeste nivå siden målingen startet i 2001.
- Utfordringen fremover er at vi mangler kompetent arbeidskraft. Historisk lav arbeidsledighet i Midt-Norge, samtidig som antall ledige stillinger er økt med 64 % siste år
- Kortdata til og med oktober i år viser at forbruket er i ferd med å bli normalisert, med unntak av reiselivet. Forbruk til hus og hjem fortsetter derimot å øke.

SpareBank 1s hovedsyn på kommende år:

Fra negativ til positiv – gjenåpningen gir optimisme

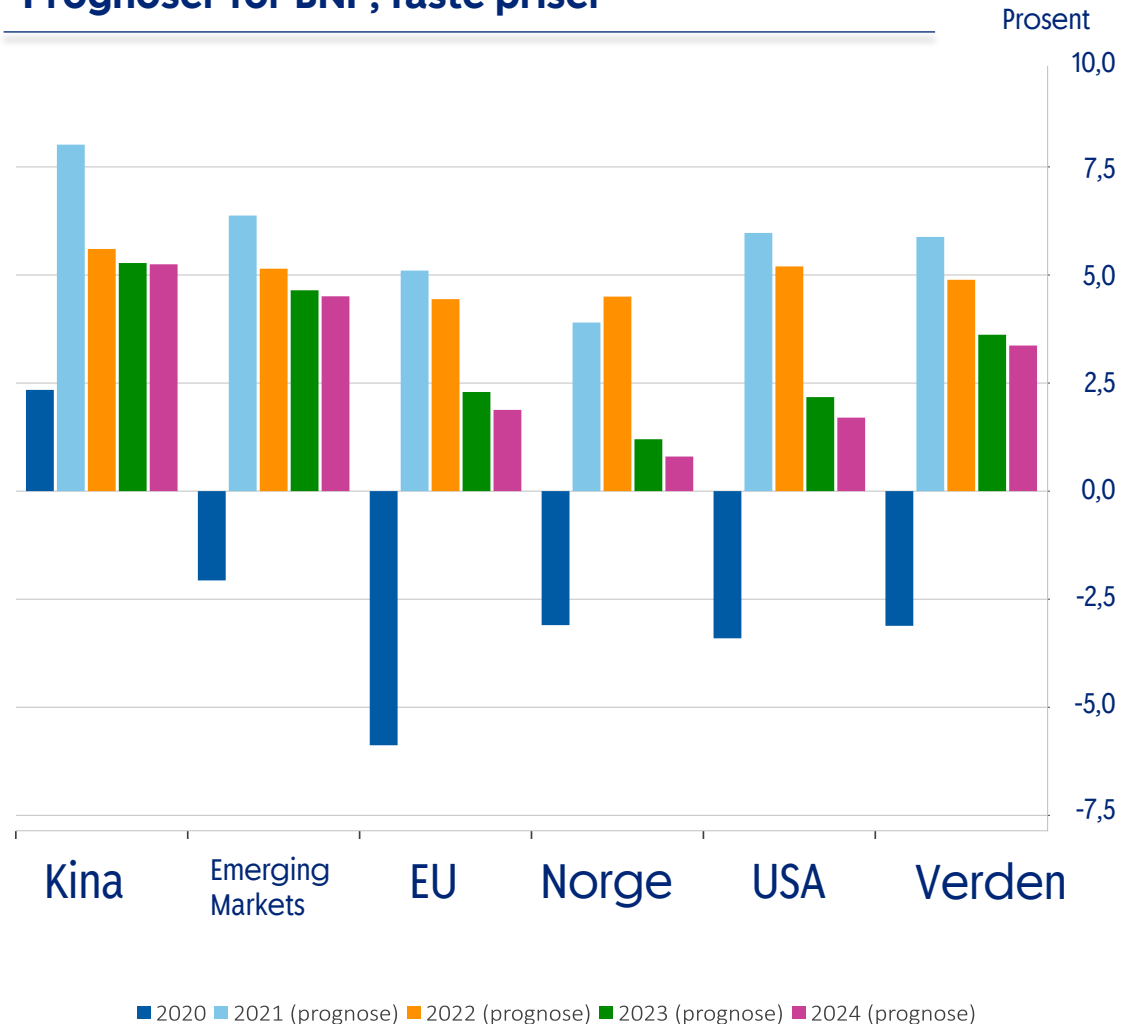

MAKRO

Globalt: Vekst i BNP fra -3% i 2020 til +6% i 2021

Prognoser for BNP, faste priser

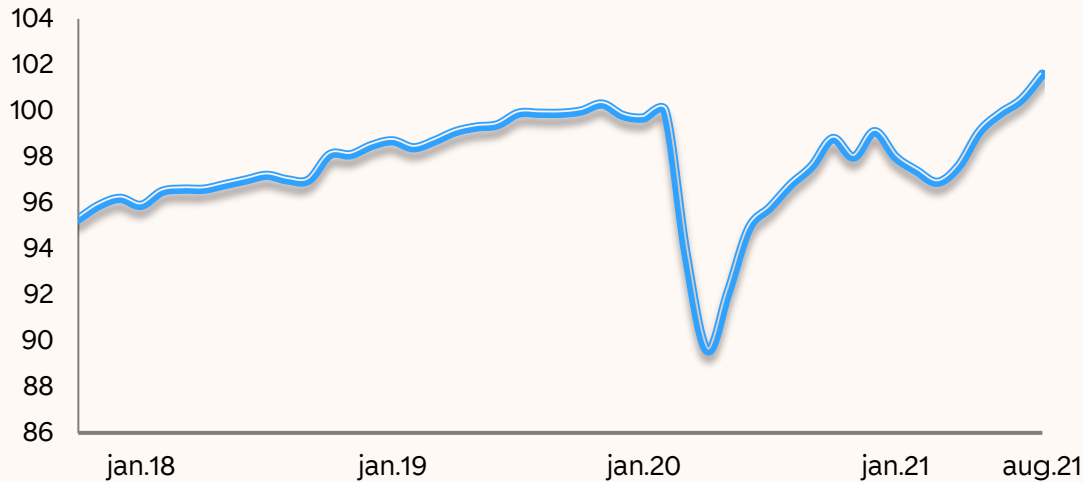

Kilde; IMF, Norges Bank, SpareBank 1 SMN og Macrobond

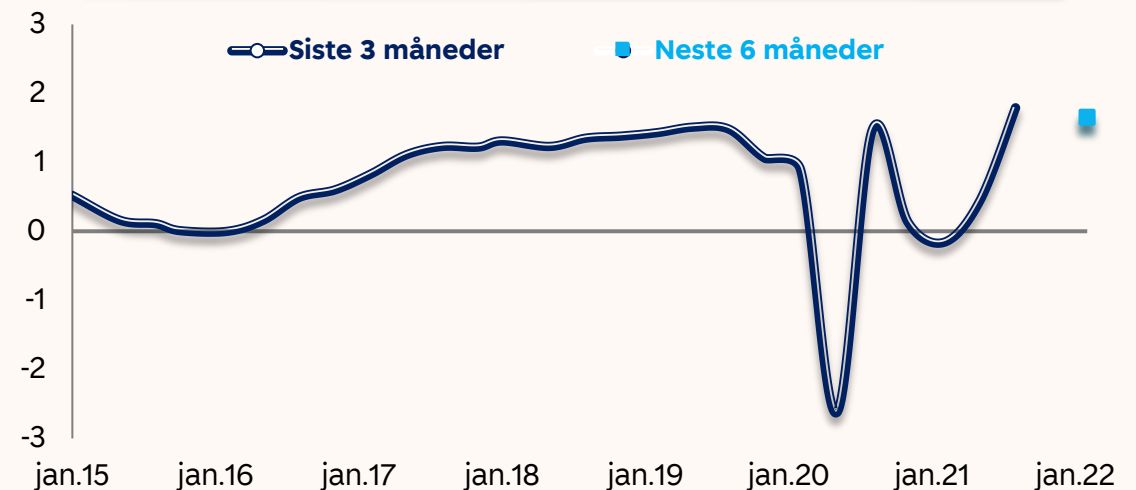
- Pandemien setter sitt preg på 2020 med negativ BNP-endring på 3,2 prosent
- Veksten i år og forventet vekst neste år er lavere for OECD-landene enn øvrige land. Kina og India trekker opp med 6-10 prosent årlig vekst
- Positivt for norsk eksportindustri. Anslag for våre viktigste handelspartnere viser vekst på 4-5 prosent
- Her er de største risikofaktorene for en svakere utvikling enn forventet:
 - Mangel på råvarer gir økte priser og bremser produksjonen. Energimangel kan gi stor volatilitet i prisutvikling
 - Resultatet kan bli redusert vekst og høyere inflasjon – som igjen kan gi økt rentenivå og ytterligere redusert vekst

Norge: BNP per tredje kvartal 2021 høyere enn tiden før koronapandemien

BNP for Fastlands Norge indeks. Feb 2020=100

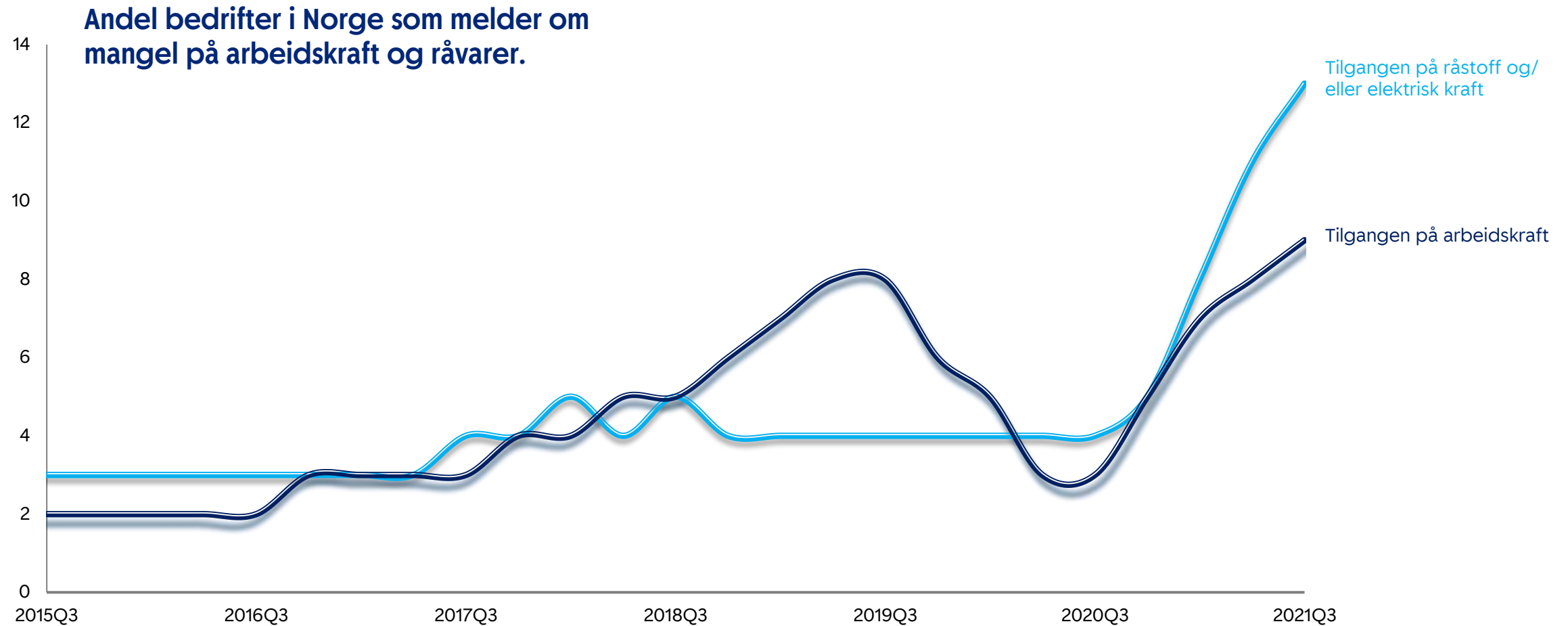

Vekst i produksjon. Aggregert 2015 – 3. kv. 2021
(Kilde: Regionalt nettverk, Norges Bank)

- Tilbake til normal kapasitetsutnyttelse og bedre vekstutsikter. Lettelser i smitteverntiltakene som følge av stor grad av vaksinerings
- Norges Bank anslår at kapasitetsutnyttelsen i økonomien er på normalt nivå og forventes å øke framover. Ifølge Regionalt nettverk har kapasitetsutnyttelsen økt kraftig og er på sitt høyeste siden 2008. Produksjonsgapet for både 2022 og 2023 ble oppjustert med 0,9%-poeng i positiv retning av Norges Bank i september. Påvirkes positivt av oppjustert global vekst
- Veksten kan bli mindre enn forutsatt hvis bedriftens utfordringer med å få tak i tilstrekkelig antall kvalifisert arbeidskraft vedvarer eller forsterkes

Norge: Kraftig økning i mangel på råvarer og arbeidskraft

Redusert fraktkapasitet utfordrer hele verdikjeden

Supply Chain Crisis Keeps Apple From Selling Products It Wants, Costs Company \$6 Billion

The people want Apple products. Unfortunately, the company can't oblige.

By Jeff Simons | 12/28/2021 10:24AM | CNBC.com | 10 min

DIVE BRIEF

Study: 98% of retail execs report supply chain issues ahead of holidays

Published Oct. 20, 2021

Ben Ungrensen
Senior Reporter

Ikea sliter med varemangel: – Rammer varehandelen bredt

Containerskipene sliter med å møte etterspørselen etter varer. Ikea planlegger for at problemene kan vare til august neste år.

Slik alarm om global krise:

- Ute av kontroll

Julehandelen er i ferd av å bli styrt ut av kontroll og forsinkelser blir stadig større. Situasjonen for verdenshandelen blir bare verre og verre, advarer internasjonal handel.

Internett

Rekordhøye fraktrater og kaos på verdenshavene

Aldri tidligere har det kostet mer å frakte en container med varer fra Asia til Europa og USA enn nå. Det er store forsinkelser ved havnene. Det ventes å fortsette gjennom sommeren.

2 min | Publisert 28.09.21 – 01.00 | Oppdatert 5 måneder siden

«Frakten har vært et mareritt» – den globale containermangelen påvirker sjømatnæringen

Utfordringer i kjølvannet av korona

PRODUKSJON, KOMPETANSE, LOGISTIKK, PRISPRESS, LAGERSITASJON

PRODUKSJONSKAPASITET

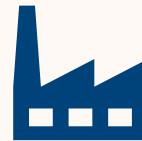
KOMPETANSE

FRAKTKAPASITET

PRIS PÅ
INNSATSFAKTORER

TILGANG TIL PRODUKTER PRODUKTER I BUTIKK

SAMMENSATTE UTFORDRINGER PÅVIRKER HVERANDRE GJENSIDIG

Produksjonskapasitet er redusert som følge kapasitet, tilgjengelig frakt, priser på innsatsfaktorer

Tilgang til råvarer, innsatsfaktorer og produkter utfordres

Fraktkapasiteten er utfordret (Containere står fast og blir flaskehalser, sjåførmangel, prispress)

Råvaretilgangen blir forstyrret

Prisen på innsatsfaktorer har steget (materialer, råvarer, ferdigkomponenter)

Knapphet på komponenter/innsatsfaktorer

Knapphet på fartøy, containere, biler

Knapphet på riktig tilpasset arbeidskraft / kompetanse

Forstyrrelse av produksjon (internasjonale utfordringer sprer seg til lokale forstyrrelser)

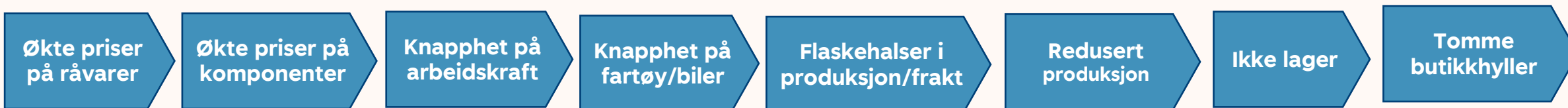
Lavere lagerbeholdninger gir nye ringvirkninger

Lave lager for salg i butikker fører til tomme varehyller

Utfordringer i kjølvannet av korona

SAMMENSETTE UTFORDRINGER PÅVIRKER HVERANDRE GJENSIDIG

En kompleks situasjon der distribusjon og logistikkutfordringer fører til ringvirkninger og forstyrrelser i flere ledd:

Eksempelvis står det containerskip i USA, mens det er mangel på containere i Kina.

Høy etterspørsel etter drivstoff og brensel i UK, mens det er mangel på sjåførere (også i USA og Tyskland er sjåførmangel prekær)

Etterspørsel etter grafikk-kort, mens det ikke er tilgang på nye kort.

Behov for prosessorer som komponenter i elektronikk samtidig som det er mangel på råvarer til å produsere prosessorer.

Disse forstyrrelsene gir ringvirkninger (som ringer i vannet) og forsterker utfordringene samlet ved at et stort antall aktører legger press på de samme kanalene og innsatsfaktorene samtidig for å løse sine behov.

Som en konsekvens stiger prisene og bidrar til å gjøre situasjonen mer uoversiktlig og skaper større usikkerhet om fremtidig utvikling

Spørsmålet er om utfordringer med produksjon, logistikk, arbeidskraft er forbigående, eller om vi vil se et varig oppsving i priser

Baltic Dry Index

Mai: 2.400 (Indx)
Oktober: 5.700 (Indx)

Container – CH/USA

Januar: 4.000 (USD)
Oktober: 24.000 (USD)

Crude Oil Brent

Januar: 50 (USD)
Oktober: 86 (USD)

Rentenivå

Januar: 0%
Oktober: 0,25%

Tømmer

Januar: 700 (USD)
Mai : 1.650 (USD)

Hvete

Januar: 566 (USD)
Oktober: 810 (USD)

Naturgass

Januar: 2,400(USD)
Oktober : 5,500 (USD)

Bensinpriser

Januar: 14
Oktober: 19

Construction (USA)

Januar: 128 (Indx)
Oktober: 145 (Indx)

Coal

Januar: 80 (USD)
Oktober: 270 (USD)

Strøm (Oslo)

Januar: 62,5 øre
Oktober : 120 øre

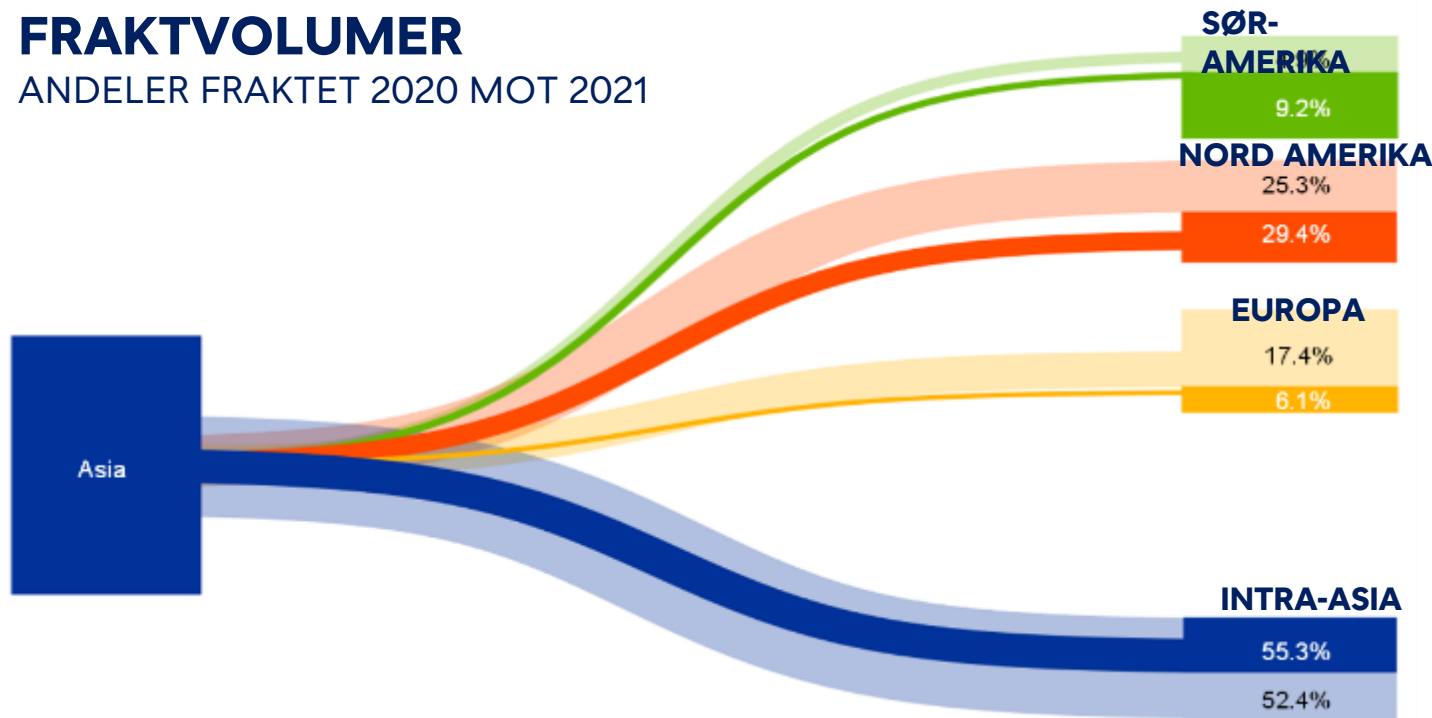
Økende priser kan bli en utfordring for veksttakten og innhenting etter Covid.

Med en inflasjon på 6,2% i oktober i USA er det stor interesse for hva som vil være Federal Reserves neste trekk som svar på en inflasjon som er på nivå med 1990 (er prisstigningen kortvarig, eller er den mer fundamental?)

Til tross for høy etterspørsel og behov, fraktes det vesentlig lavere volumer i 2021 sammenlignet med 2020

FRAKTVOLUMER

ANDELER FRAKTET 2020 MOT 2021

Markert farge er februar til mars 2021
Mykere farge er april 2020 til mars 2021

Tykkelsen på linjene er mengden varer som fraktes fra Asia til de geografiske områdene

Prosentandelene i boksene er andelen som ble fraktet fra Asia til det geografiske området det enkelte år

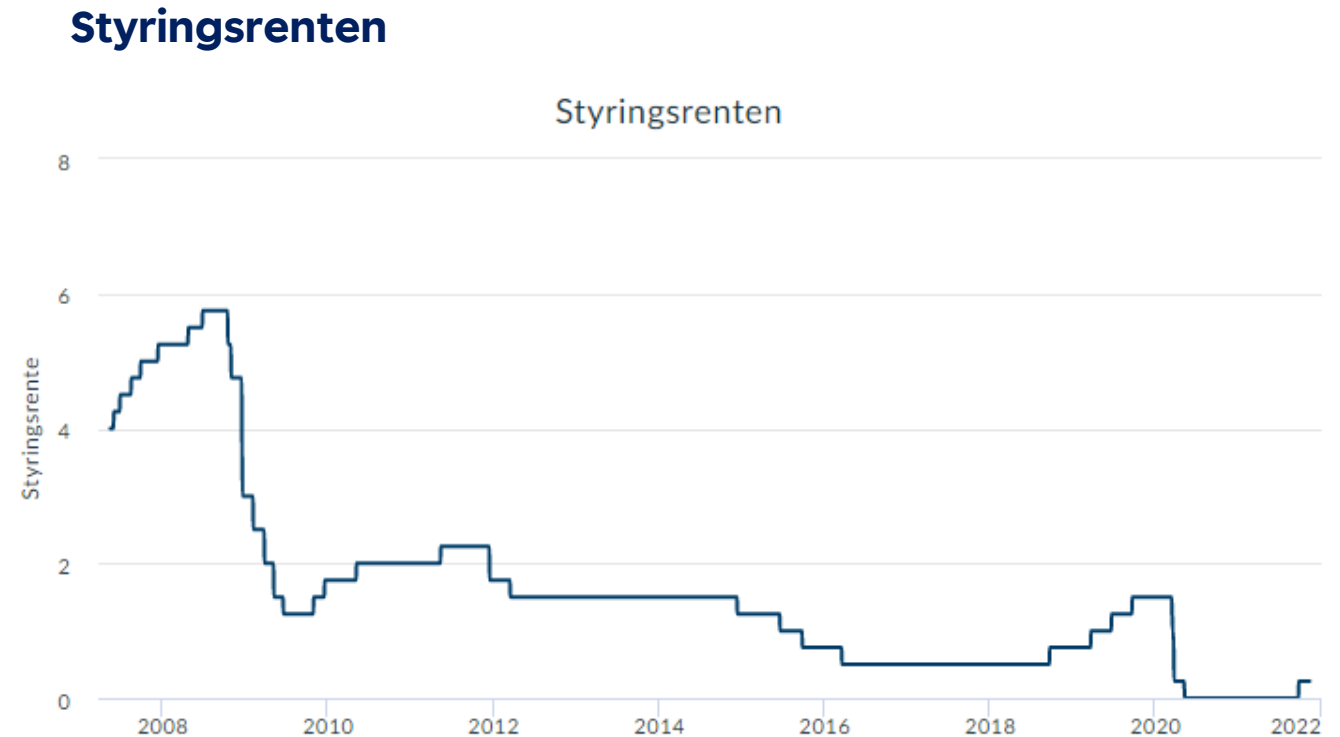
Eksempelvis utgjorde Europa bare 6,1% av fraktvolum fra Asia i perioden februar til mars 2021, mot 17,4% i 2020)

Til tross for at mange land var stengt ned i 2020 var fraktvolumet som gikk fra Asia betydelig større enn volumet som går fra Asia i 2021. Årsakene er sammensatt og spenner fra containere som står fast i havnene, kamp om båter, sterk prisstigning, manglende evne til å planlegge og koordinere aktivitet mellom flere land når situasjonen tilspisser seg.

Det tar tid å re-starte verdensøkonomien, og når etterspørselen ble mye sterkere enn antatt blir ringvirkningene store

Norge: Første renteøkning på to år i september i år, ventes seks-sju nye økninger

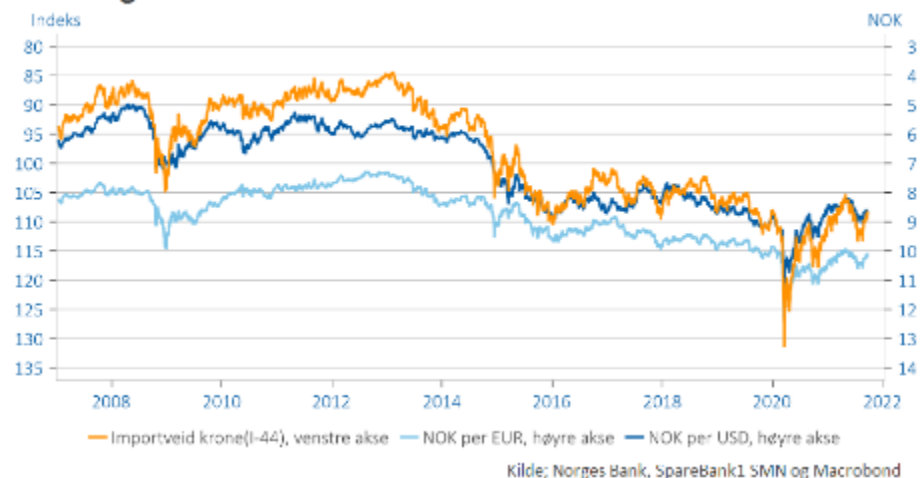
- Økt styringsrente
 - Styringsrenten ble økt med 0,25% som ventet i september
 - Tilsvarende økning er planlagt i desember
- Hevet rentebane
 - Rentebanen ble noe hevet
 - Det forventes en styringsrente på om lag 1% om ett år og 1,7% mot slutten av 2024
- Pengepolitikken i andre land er fortsatt ekspansiv og det ligger an til lave renter lenge
 - De lange europeiske rentene er over 1%-poeng lavere enn de norske

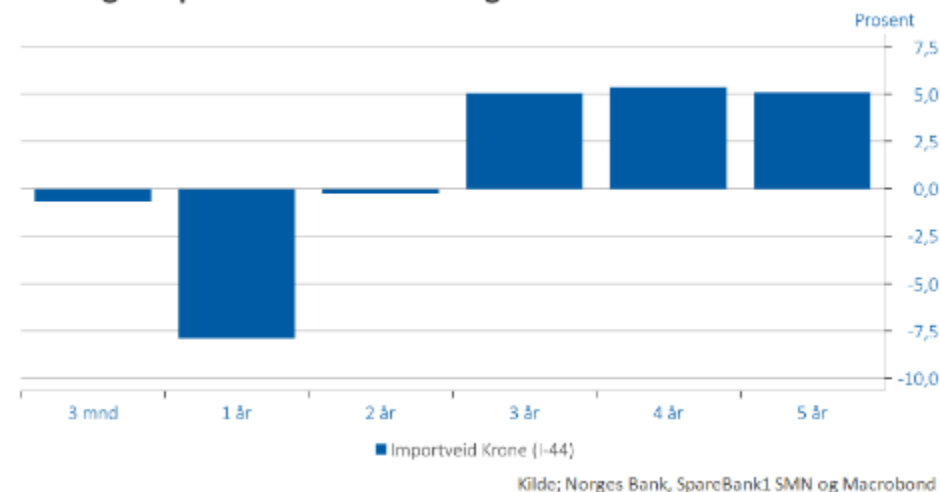
Norge: Fortsatt svak krone, men Norges Bank forventer styrking

- NOK 0,3% svakere per oktober enn per april
 - Vesentlig svakere i juni – sannsynligvis pga. økning i smitte og større usikkerhet rundt konsekvensene av dette
- Fortsatt på et relativt svakt nivå som gir bedre betingelser for norsk eksportindustri og norsk importkonkurrerende industri
- Framover forventer Norges Bank en noe sterkere krone
 - Pga. redusert usikkerhet knyttet til de økonomiske konsekvensene av pandemien og økt rentedifferanse mot utlandet

Utvikling i valutakurser

Endring i importveid Krone til i dag

HVORDAN GIKK DET MED NÆRINGSLIVET I MIDT-NORGE I KORONAÅRET 2020?

Vi fryktet omsetningsnedgang, men næringslivet i Midt-Norge vokste også under koronaen

Endring omsetning

Andel med negativt driftsresultat

Resultatmargin

Andel med negativ EK

IT og varehandel på topp, reiseliv og kraft på bunn

IT

Omsetning 2020 + 26 %
Driftsmargin 2020 11 %

Varehandel detalj

Omsetning 2020 + 16 %
Driftsmargin 2020 5 %

Varehandel motor

Omsetning 2020 + 14 %
Driftsmargin 2020 4 %

Fiskeri

Omsetning 2020 + 12 %
Driftsmargin 2020 22 %

Privat tjenesteyting

Omsetning 2020 + 8,7 %
Driftsmargin 2020 6,2 %

Eiendom

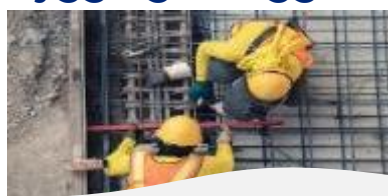
Omsetning 2020 + 6 %
Driftsmargin 2020 24 %

Fiskeindustri

Omsetning 2020 + 5 %
Driftsmargin 2020 2 %

Bygg og anlegg

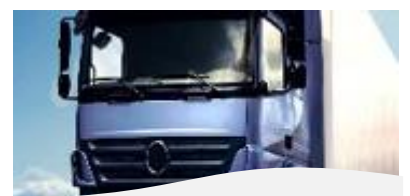
Omsetning 2020 + 5 %
Driftsmargin 2020 5 %

Industri

Omsetning 2020 + 3 %
Driftsmargin 2020 6 %

Transport

Omsetning 2020 - 2 %
Driftsmargin 2020 3 %

Havbruk

Omsetning 2020 - 4 %
Driftsmargin 2020 15 %

Offshore service

Omsetning 2020 - 10 %
Driftsmargin 2020 - 28 %

Maritim industri/verft

Omsetning 2020 - 14 %
Driftsmargin 2020 - 1 %

Reiseliv

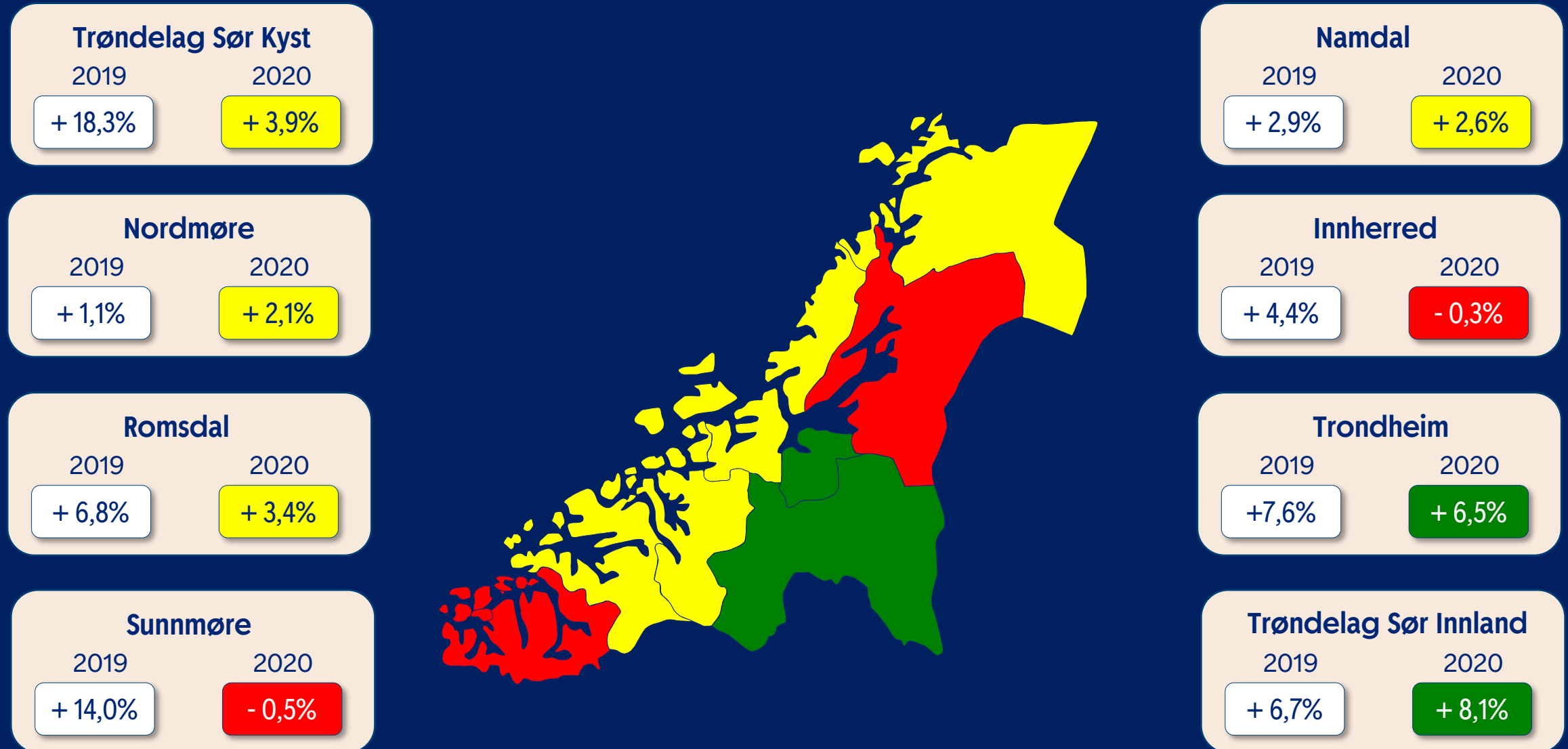
Omsetning 2020 - 20 %
Driftsmargin 2020 - 1 %

Kraft

Omsetning 2020 - 32 %
Driftsmargin 2020 11 %

Trondheim og Trøndelag Sør Innland best blant regionene

Nordmøre

Endring omsetning

Andel med negativt driftsresultat

Resultatmargin

Koronastøtte

Bransje (tall for 2020)

Omsetningsvekst

Driftsmargin

TJENESTEYTING OG KOMMUNIKASJON

MARITIM INDUSTRI / VERFT

BYGG OG ANLEGG

FISKERI OG FISKEINDUSTRI

VAREHANDEL

EIENDOM

TRANSPORT OG LAGRING

HAVBRUK

INDUSTRI

HOTELL / RESTAURANT

KRAFT

Romsdal

Endring omsetning

Andel med negativt driftsresultat

Resultatmargin

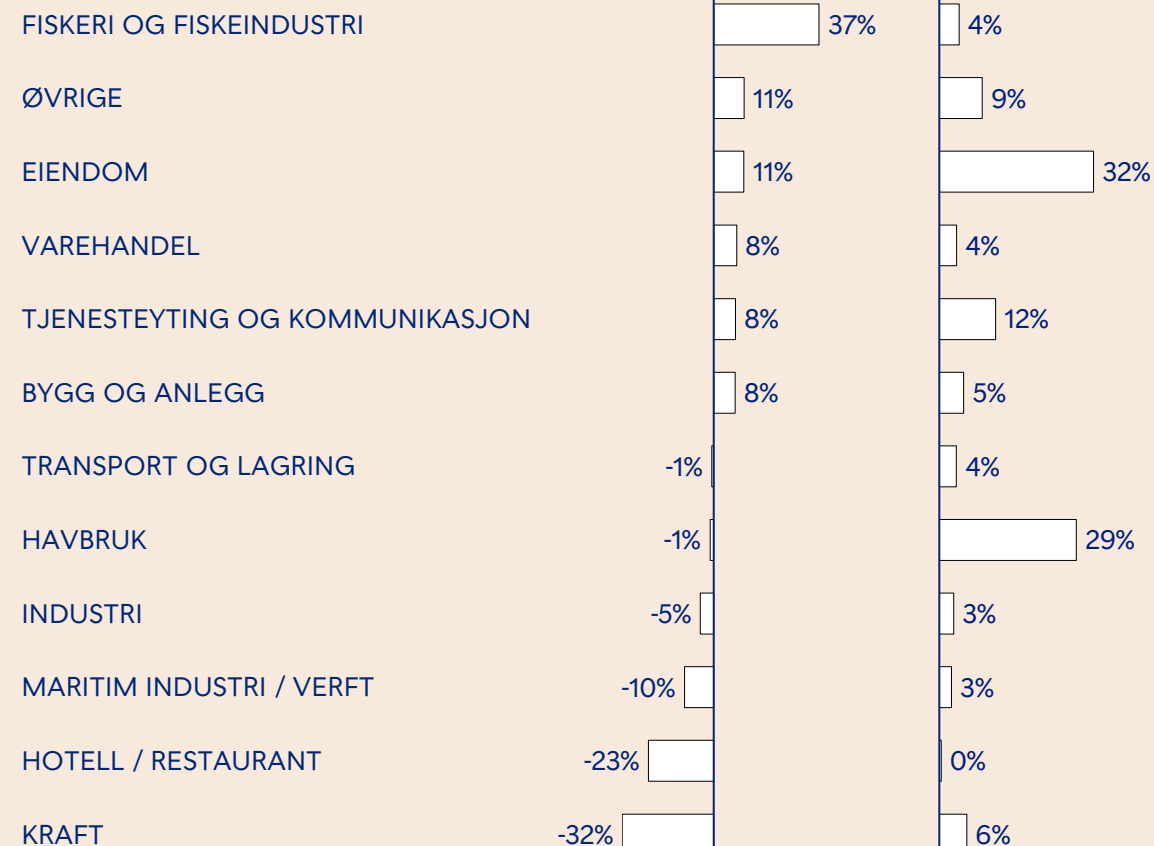
Koronastøtte

Bransje (tall for 2020)

Omsetningsvekst

Driftsmargin

Sunnmøre

Endring omsetning

Andel med negativt driftsresultat

Resultatmargin

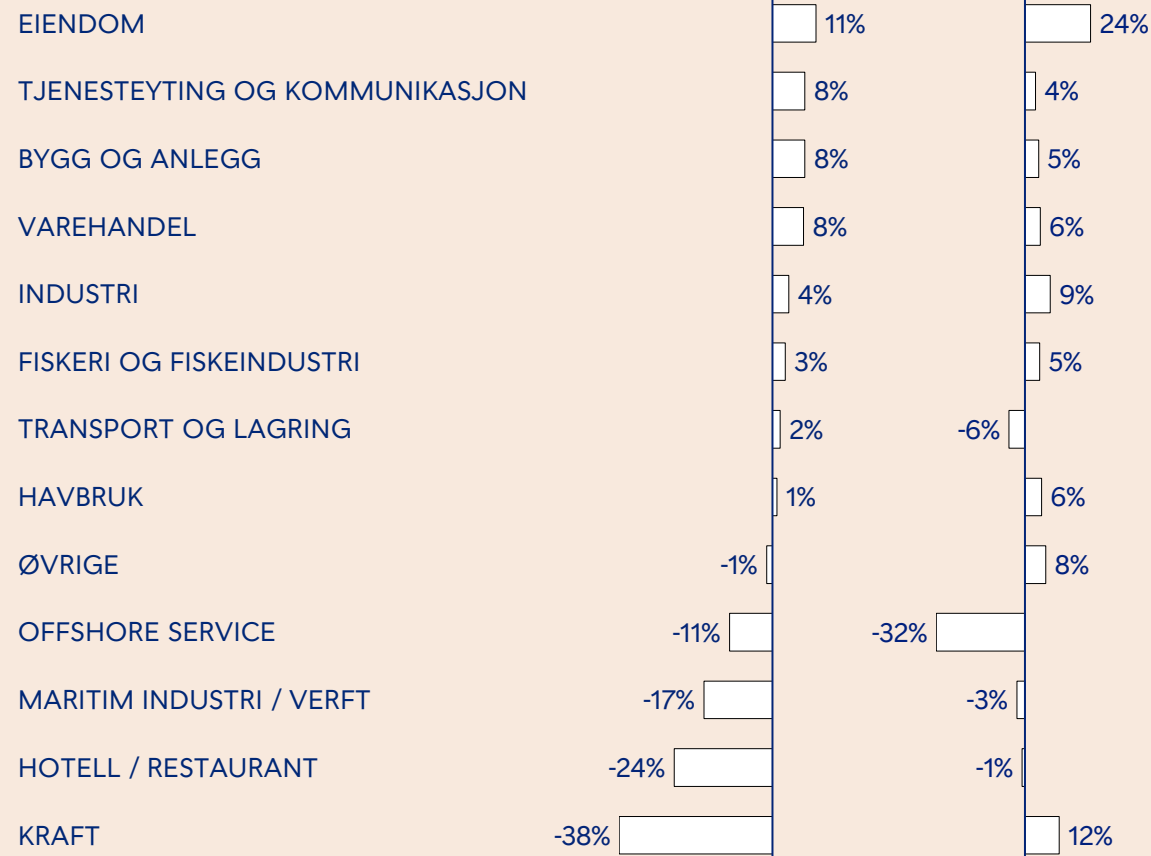
Koronastøtte

Bransje (tall for 2020)

Omsetningsvekst

Driftsmargin

Trondheim

Endring omsetning

Andel med negativt driftsresultat

Resultatmargin

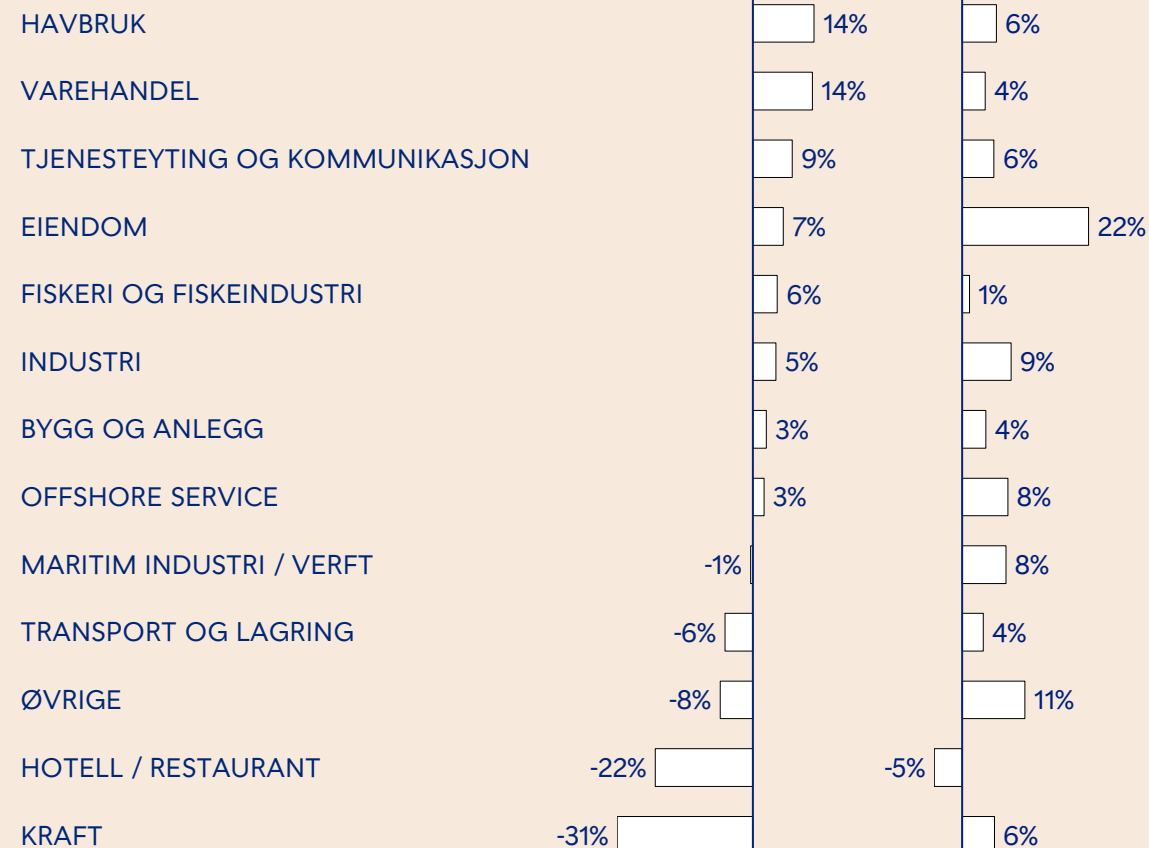
Koronastøtte

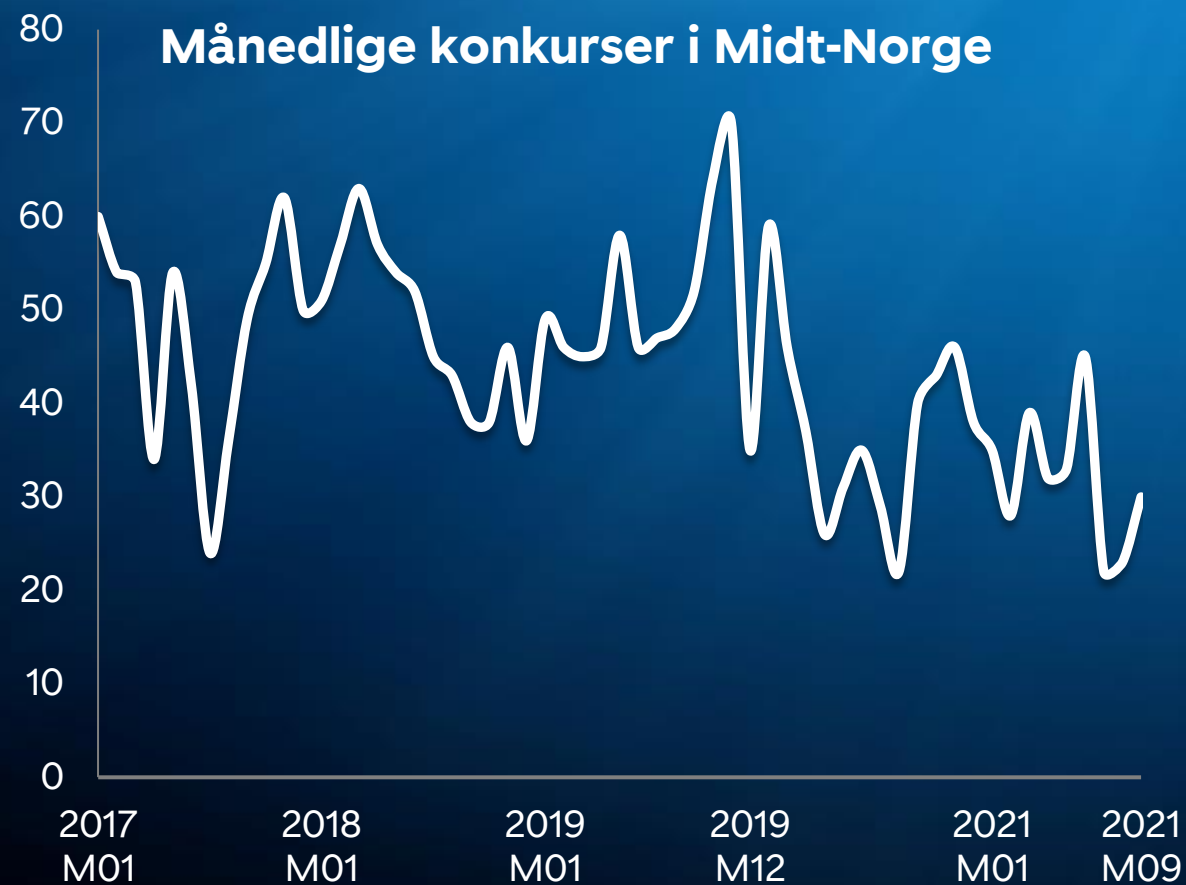
Bransje (tall for 2020)

Omsetningsvekst

Driftsmargin

Utsatt skatt og avgift påvirker konkurstallene. Forventer økning i antall konkurser og minst tilbake til nivået før koronapandemien

I FJØR ESTIMERTE VI OMSETNINGSVEKST FOR 2020 BASERT PÅ
INNMELDTE OMSETNINGSTALL I KOMPENSASJONSORDNING 1

NÅ HAR VI FASITEN – HVORDAN GIKK DET?

Estimatene våre for ett år siden: 37 % av årsverkene jobber i bedrifter som var moderat eller kraftig påvirket av korona i 2020

Fasit: 32 %

Moderat omsetningsfall definert som : - 2 % - 7 %
Kraftig omsetningsfall definert som : > -7%

Estimater for 2020

Sterk påvirkning

Moderat påvirkning

Andel ansatte

37 %

Fasit for 2020

Sterk påvirkning

Moderat påvirkning

Andel ansatte

32 %

Tilsvarende andel i 2019

19%

Disse næringene gikk omtrent som ventet målt i omsetning

Hotell

Estimert - 27 %

Faktisk - 29 %

Barer

Estimert - 30 %

Faktisk - 37 %

Idrettsanlegg

Estimert - 9 %

Faktisk - 13 %

Opplevelsesreiser

Estimert - 4 %

Faktisk - 4 %

Utleie ferieleiligheter

Estimert - 14 %

Faktisk - 19 %

Bakeri

Estimert - 5 %

Faktisk - 5 %

Disse næringene gikk bedre

Fornøylesparker

Estimert - 28 %

Faktisk + 2 %

Trafikkskoler

Estimert - 23 %

Faktisk + 3 %

Tannleger

Estimert - 11 %

Faktisk + 13 %

Varehandel

Estimert - 1 %

Faktisk + 11 %

Bilverksted

Estimert - 2 %

Faktisk + 11 %

Camping

Estimert - 12 %

Faktisk + 4 %

Fastfood

Estimert - 7 %

Faktisk + 6 %

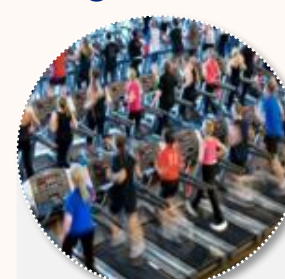
Restauranter

Estimert - 20 %

Faktisk - 8 %

Treningssenter

Estimert - 22 %

Faktisk - 12 %

Frisører/skjønnhetspleie

Estimert - 10 %

Faktisk - 1 %

Disse næringene gikk dårligere

Reisearrangører

Estimert - 17 %

Faktisk - 70 %

Reisebyråer

Estimert - 12 %

Faktisk - 57 %

Tjenester til underholdning

Estimert - 3 %

Faktisk - 44 %

Turbiltransport

Estimert - 14 %

Faktisk - 47 %

Tjenester til luftfart

Estimert - 3 %

Faktisk - 44 %

Musikkartister

Estimert - 15 %

Faktisk - 26 %

Parkering

Estimert - 4 %

Faktisk - 29 %

Kinoer

Estimert - 7 %

Faktisk - 30 %

Kiosker

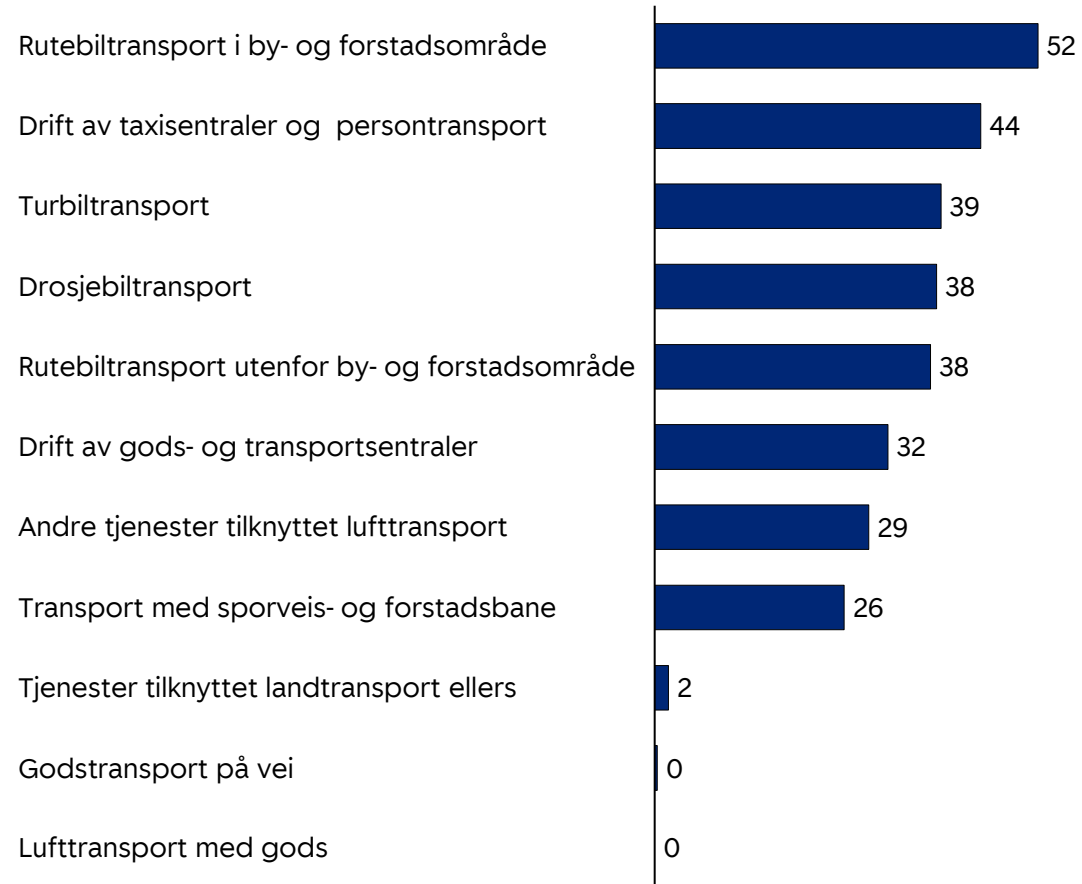

Estimert - 5 %

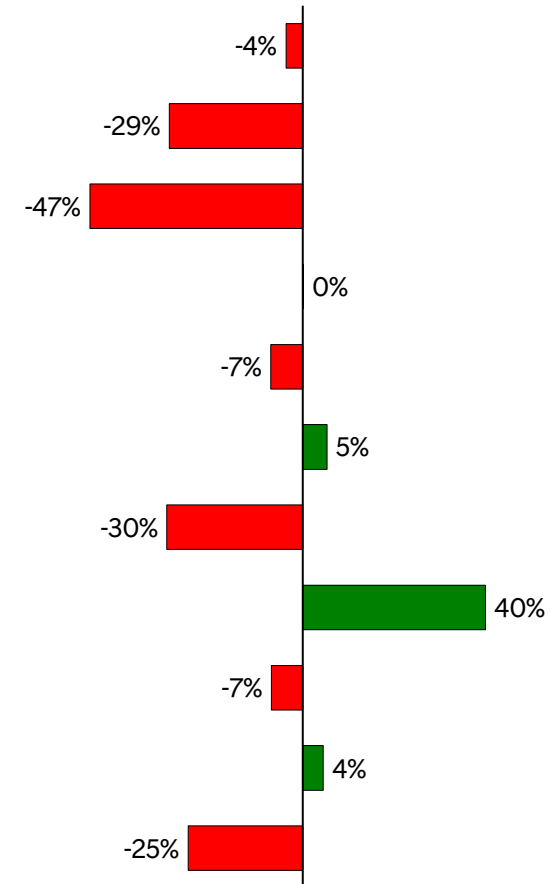
Faktisk - 24 %

Transportsektoren

Estimert koronaindeks (høyere score – høyere koronapåvirkning)

Fasit omsetningsvekst 2020

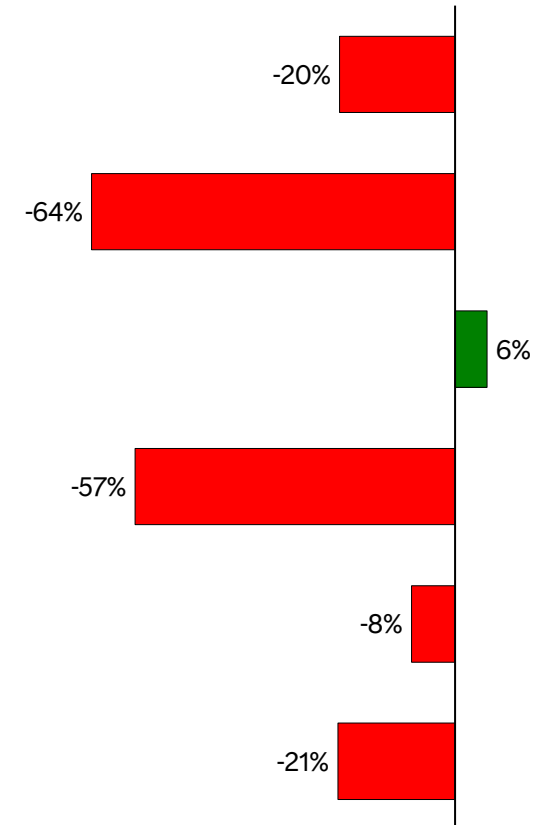

Reiseliv og turisme

Estimert koronaindeks (høyere score – høyere koronapåvirkning)

Omsetningsvekst 2020

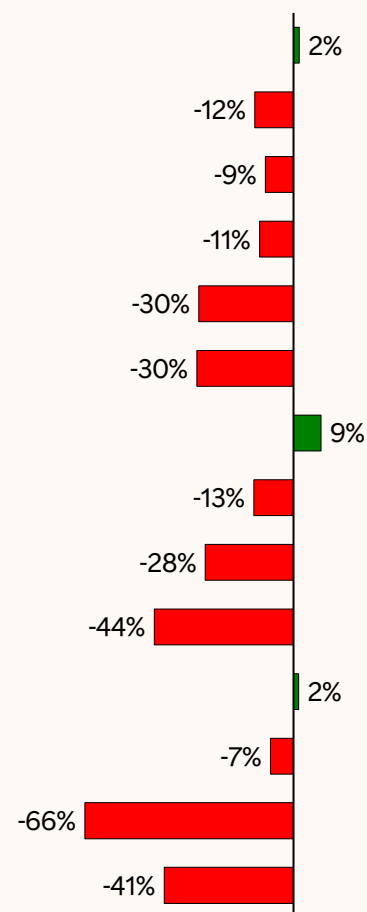

Kultur og fritid

Koronaindeks (høyere score – høyere koronapåvirkning)

Fasit omsetningsvekst 2020

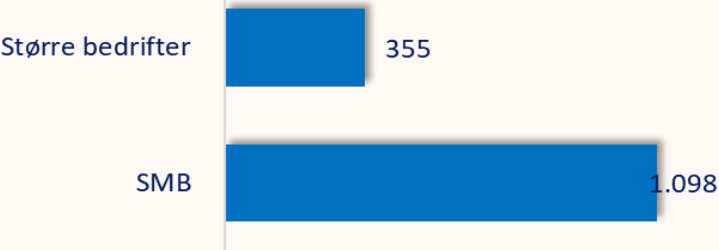

SLIK HAR STØTTEORDNINGENE FUNGERT

Koronalån: 451 bedrifter i Midt-Norge har mottatt 1,5 milliarder i lån

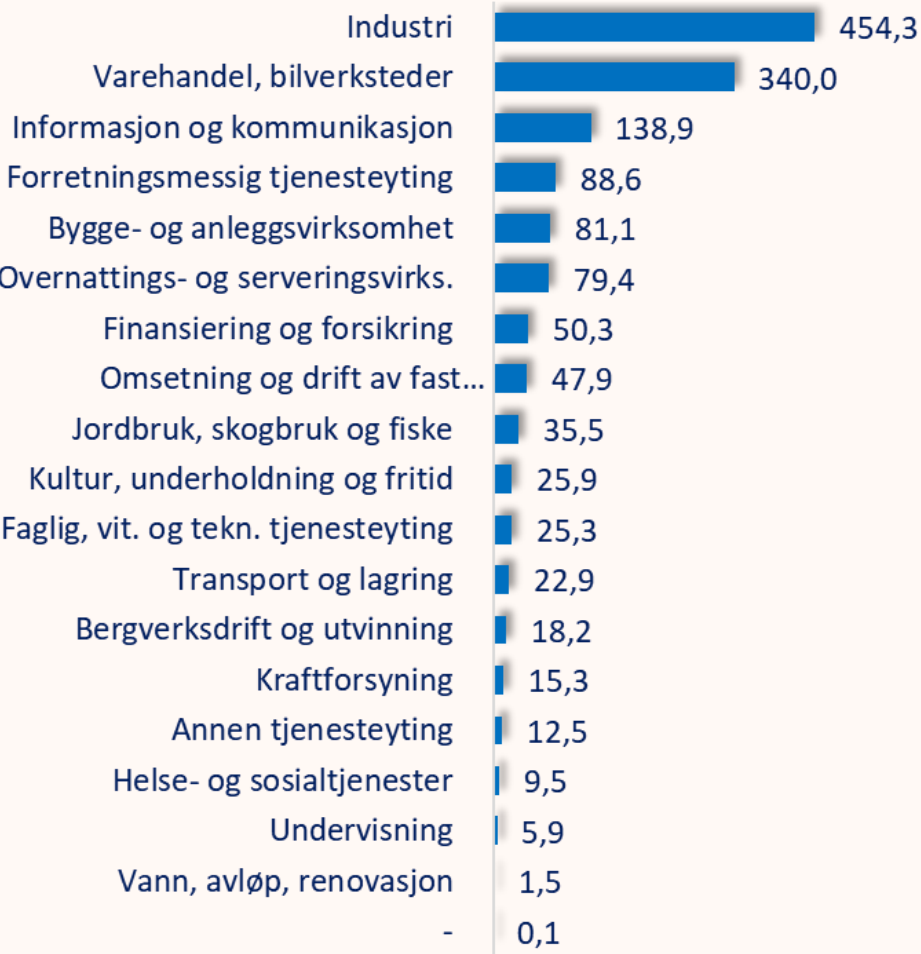
UTLÅN PER SEGMENT I KRONER

UTLÅN PER FYLKE I KRONER

UTLÅN PER NÆRING I MIDT NORGE

Kompensasjon for omsetning og lønn: 6613 midtnorske bedrifter har mottatt 1,2 mrd

Topp 10 næringer mottatt støtte

Topp 10 næringer antall bedrifter mottatt støtte

Koronastøtte gir liten endring totalt sett i regionen

Endring omsetning

Uten støtte

+ 3,2 %

Med støtte

+ 3,3 %

Andel med negativt driftsresultat

Uten støtte

42,5 %

Med støtte

40,6 %

Resultatmargin

Uten støtte

7,3 %

Med støtte

7,4 %

Andel med negativ EK

Uten støtte

15,3 %

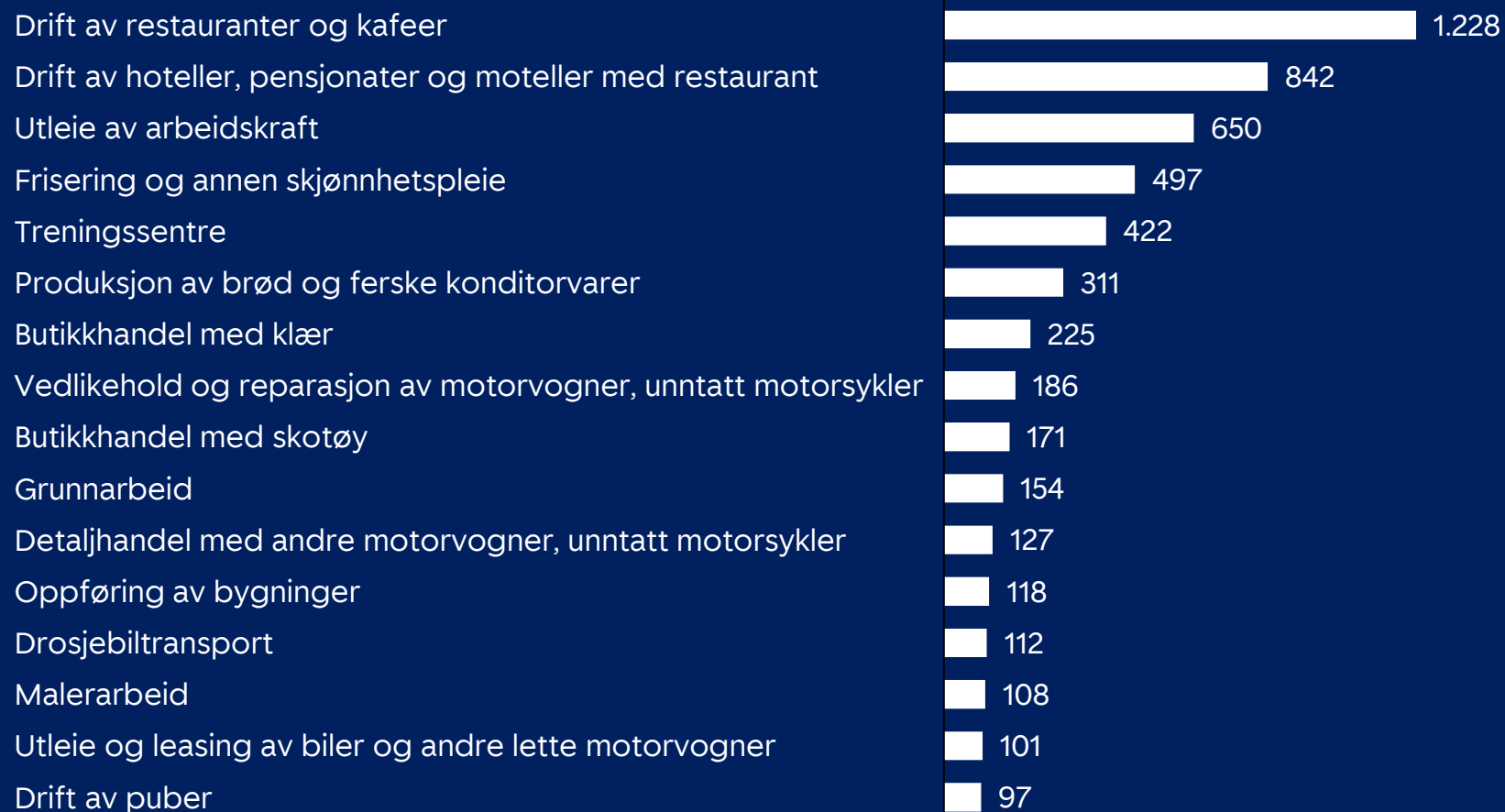

Med støtte

13,4 %

...men for enkelte næringer er forskjellen betydelig

Sum årsverk i selskaper som hadde hatt **negativt driftsresultat** uten støtteordninger

... forts.

Sum årsverk i selskaper som hadde hatt **negativ egenkapital** uten støtteordninger

Antall bedrifter og tilhørende ansatte med negativt driftsresultat og/eller negativ egenkapital uten støtteordninger

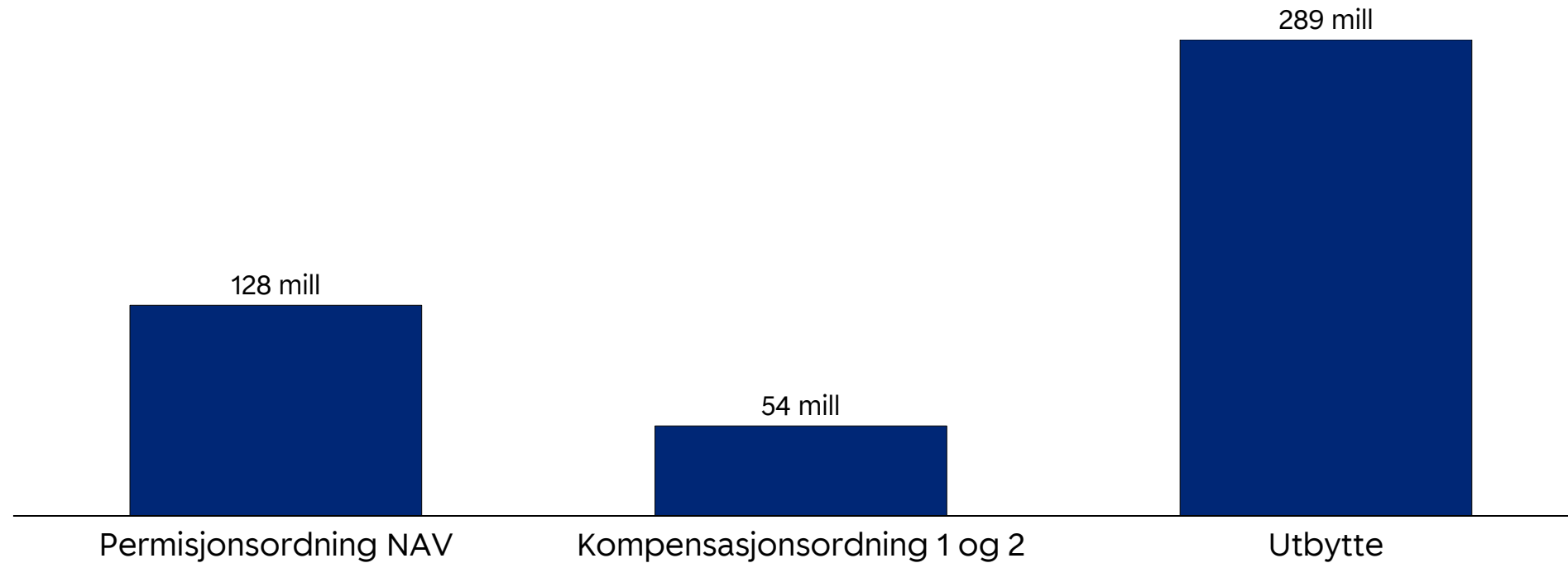
+ 700 bedrifter med negativt driftsresultat og sum 8300 årsverk

+ 400 bedrifter med negativ egenkapital og sum 4000 årsverk

Koronaordningene har truffet godt!

Utbytte: 1000 bedrifter i Midt-Norge mottok koronastøtte – og tok ut utbytte

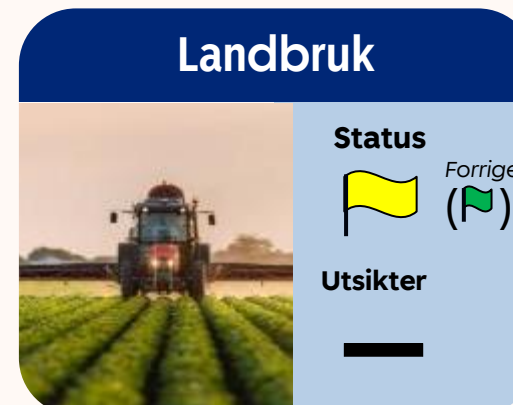
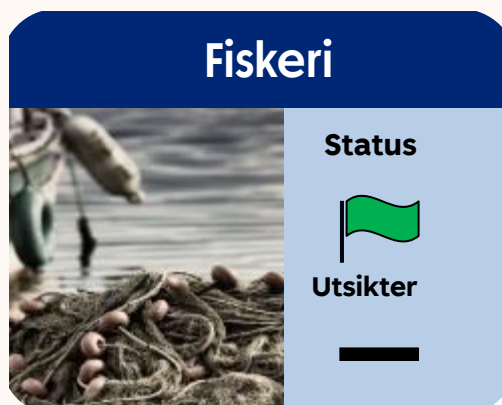
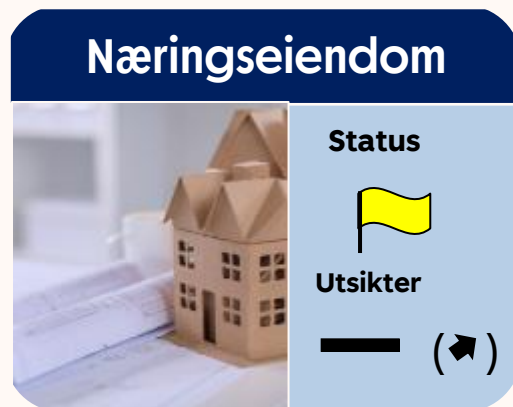
Bedriftene mottok 182 mill. i koronastøtte og betalte ut 289 mill. i utbytte

A close-up photograph of a fishing net. The net is made of green mesh and is tangled. Several yellow, oval-shaped floats are attached to the net. A dark, coiled rope is also visible, running through the net. The background is blurred, showing more of the net and some outdoor elements.

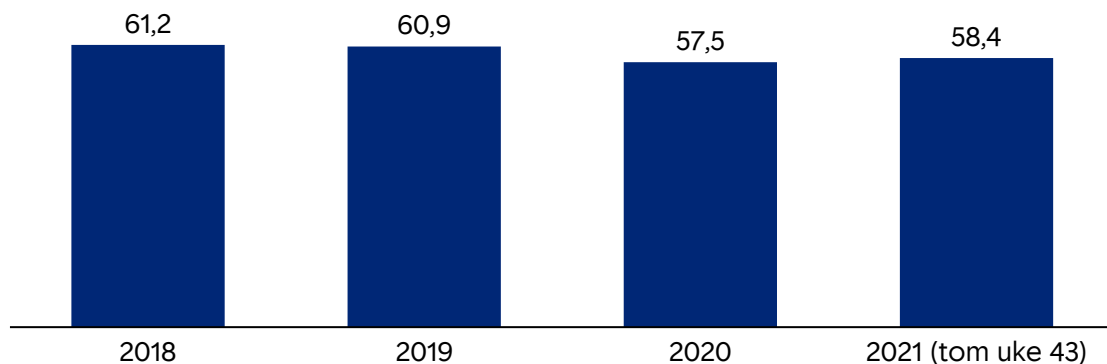
SPAREBANK 1s BRANSJEINDIKATOR

Ingen endringer med unntak av bedrede utsikter i næringseiendom og redusert status i landbruk

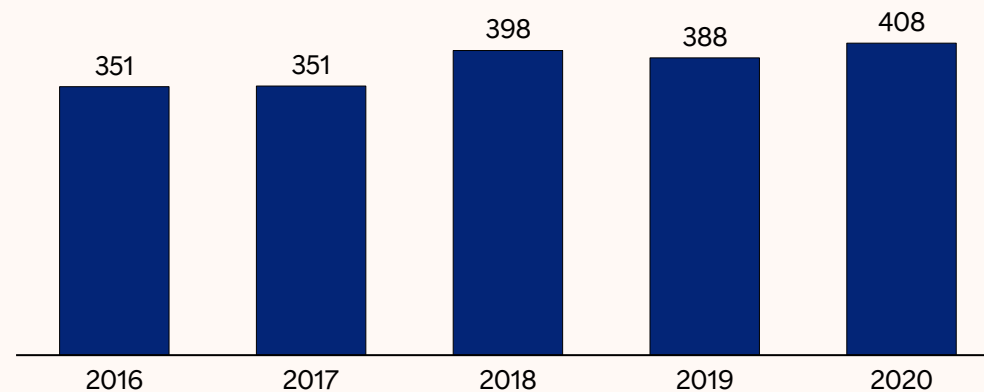

Bransje		1h 21	2h 21	Kommentarer til status	Kommentarer til utsikter
Makro				- Global BNP-vekst på vei tilbake - Norsk BNP høyere enn før pandemien - Fortsatt rekordlavt rentenivå og svak NOK	- Fortsatt global vekst – energi og forsyningskjeder trøbler - Sterk norsk vekst forventet drevet av inv. og konsum - Økt rente og sterke NOK forventes, men OK nivå
Landbruk				- Godt salg og bedre markedsbalanser - Kostnadsvekst på gang - Stort investeringsbehov, men marginal økonomi	- Noe usikre markedsbalanser etter koronaperioden - Kostnadsvekst kan gi dårligere lønnsomhet - Regjeringsskifte gir grunnlag for optimisme
Havbruk				- Økende etterspørsel i EU og norsk eksport øker - Lakseprisen tilbake på pre-Covid nivå - Bedret lønnsomhet i 2021 for oppdretterne	- Forventing om økt etterspørsel og tilbud - Ligger an til rekordhøye priser i 2022/2023 17 nye brønnbåter kontrahert for levering 2022/23
Fiskeri				- Pelagisk fiske med svært gode resultat. Hvitfisk noe lavere, men bedring i andre halvår 2021 - Fiskeindustrien med stor variasjon i resultater. Biomarin og eksportørene med økte marginer.	Makrell, NVG-sild og kolmule har mistet MSC sertifisering, negativt for bærekraft-status
Offshore Service Fartøy				- Økt aktivitet og bedre rater for supply (sesong) - Fortsatt stort tilbudsoverskudd; særlig supply - Restruktureringsarbeid pågår	- Uendrede utsikter for supply og seismikk pga. stort tilbudsoverskudd og forventet svak etterspørselsutvikling - Positive utsikter for subsea – viktig bidrag fra havvind
Bygg og anlegg				- Aktiviteten er høy og har begynt å øke - Kostnadsvekst gir økt risiko for avlysning/utsetting - Konkursnedgang har stoppet opp, og øker nå	- Konkursene antas å komme tilbake på «normalt» nivå - Ingen ves. elementer som påvirker utsikter pos./neg.
Varehandel				- Vi beholder status gul - Tjenestekonsumet er på vei oppover etter et sterkt år for varer. Fremdeles vekst, dog mer moderat, for netthandel	- Fortsatt nøytrale utsikter - Privat konsum vil være en vekstdriver fremover
Nærings-eiendom				- Bedre makro og red. arbeidsledighet positivt - Fortsatt høy ledighet i kontorsegmentet - CV19 kan gi nye vaner med negativ etterspørsel	- Pandemien ga endring til negative utsikter - Fallet ble mindre enn fryktet - Sanns. for vellykket gjenåpning gir nøytrale utsikter

Snittpris fersk laks

Slaktet laks i 1.000 tonn (Trøndelag og Møre og Romsdal)

Endring omsetning

Andel med negativt driftsresultat

Resultatmargin

Andel mottatt koronastøtte

Sum koronastøtte

2 mill.

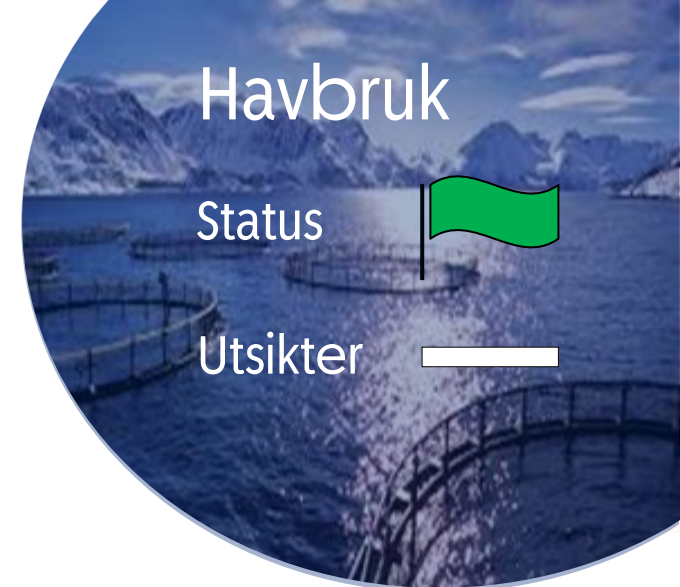
Økende etterspørsel og forventning om høyere priser

Status:

- Økt etterspørsel og noe økt slaktevolum i 2021
 - Lav global vekst i slaktevolum i Q3 og Q4 2021
 - Unntaket er Norge som hadde slaktepress grunnet MTB
- Eksport av laks fra Norge har økt med 15,8% i 2021, og tilsvarende tall for eksportverdi med 7%
- FishPool-prisene er tilbake på pre-Covid nivå.
 - Snittpris på NOK 62/kg i Q2 2021
- Samtlige oppdrettere med økt lønnsomhet i de to første kvartalene i 2021
- 24 nye fartøy under bygging for levering i 2021-2023 hvorav ni allerede er avklart t skal gå i Norge

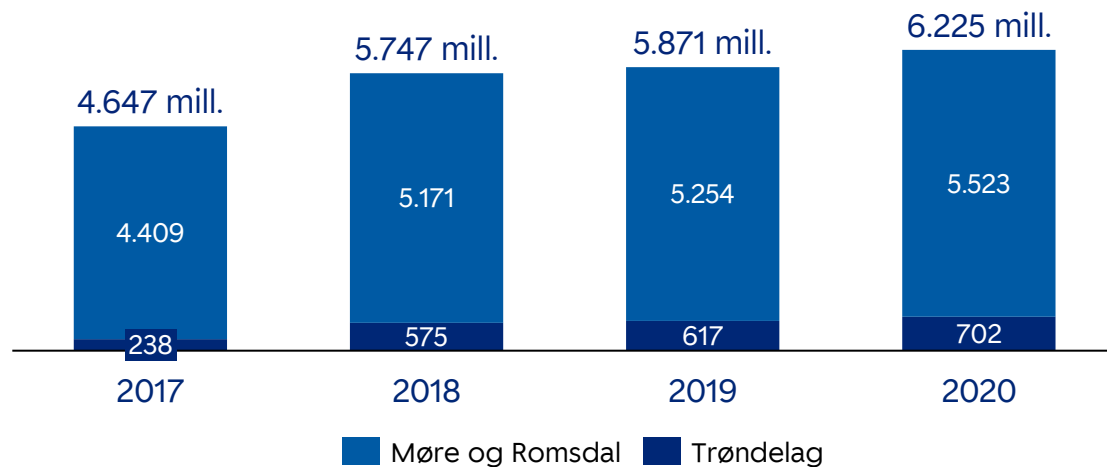
Utsikter:

- Forventning om et moderat økt globalt utbud på 6% i 2022.
 - Chile forventer 13% vekst i 2022
 - Norge forventer 2% vekst i 2022
 - Resterende nasjoner estimeres til en vekst på 2,4% neste år, drevet av Island og Russland.
- Forventer rekordhøye priser i 2022 og 2023
- Vedvarende utfordring med lakselus. Økning i påvist ILA-utbrudd samt økende forekomst av bakterien Pasteurella.
- For 2022 er det hittil kontrahert 10 nye båter, og 7 nye båter i 2023.
 - EBITDA-marginer styrker seg for rederiene

Fangstverdi midtnorske fiskefartøy

(Kilde: Fiskeridirektoratet)

Endring omsetning

Andel med negativt driftsresultat

Resultatmargin

Andel mottatt koronastøtte

Sum koronastøtte

10 mill.

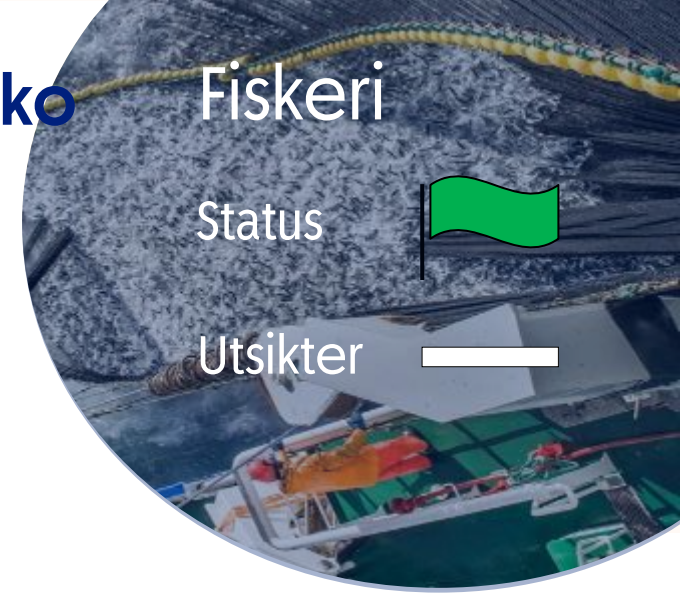
Fremdeles gode resultat i pelagisk og hvitfisk, men MSC-risiko

Status:

- Pelagisk fiske med svært gode resultat. Hvitfisk noe lavere, men bedring i andre halvår 2021
 - Både ringnot, pelagiske trålere og SUK-fartøy viste svært sterke resultat i 2020
 - Både autoline og kystfartøy m/hvitfisk viser lavere marginer i 2020 enn snitt siste årene
- Fiskeindustrien med stor variasjon i resultater. Biomarin og eksportørene med økte marginer
 - Stor variasjon i resultat i alle industrisegment. Fra negativt til sterkt positivt. Snitt svakere enn snitt siste årene
 - Eksportører både innen hvitfisk og oppdrett viste vekst i omsetning og marginer
 - Biomarin med god vekst og sterke marginer
- Makrell, NVG-sild, kolmule i tillegg til kystnær torsk og hyse nord for 62 grader har mistet MSC-sertifiseringen, negativt for bærekraft
 - Pga. Brexit og manglende avtaler mellom landene, har hvert land bevilget sine egne kvoter. Sum av kvoter overstiger anbefalt nivå. Negativt for bærekraft
 - MSC-status har p.t. ikke medført prisnedgang. Fortsatt sterk etterspørsel etter pelagisk fisk
 - Kyst-torsk har også mistet MSC. Ingen konsekvens for havfiskefartøy, men negativ for kystfartøy (ikke havgående)

Utsikter:

- Pelagiske fartøy forventes å få et enda bedre år i 2021 pga. høyere kvoter og høyere priser på sild. Men kvotene kommer kraftig ned i 2022. Prisene forventes å stige
- Høyere kvoter på hvitfisk samt bedring av priser etter nedgang under pandemien, medfører at 2021 forventes å bli et normalår for hvitfiskfartøy
- Fiskeindustrien har fremdeles lav lønnsomhet. Etter prisoppgang på hvitfisk, forventes fiskeindustrien å få et normalår i 2021. Mer kamp om råstoff i 2022 pga. lavere volum
- Eksportørene forventes å levere som normalt i 2022
- Fortsatt sterk fokus på biomarin, bærekraft og ESG. Manglende MSC-sertifisering for viktige fiskearter (makrell, NVG-sild, kolmule, kystnær torsk og hyse) er en risiko for fallende etterspørsel og priser fremover

Landbruk

Kostnadsøkninger rammer lønnsomheten – usikkerhet mht. volum framover

Status:

Godt salg og bedre markedsbalanse

- Lite grensehandel og reising har økt salget av norske varer
- Det investeres tungt i kyllingproduksjonen i Trøndelag

Kostnadsøkningene rammer jordbruket

- Investeringer i nybygg er krevende
- Tilleggsforhandlinger med staten kan kompensere for noe prisøkning (gjødsel, byggevarer)
- For lite i tilskuddspottene i Innovasjon Norge

Stort fokus på økonomien i landbruket etter årets jordbruksforhandlinger og bondeopprøret

- Store forskjeller mellom produksjoner og produsenter
- Opplever at stemningen generelt er mer lunken – investeringer utsettes
- Regjeringsskifte gir grunnlag for optimisme i næringen

Utsikter:

Gode markedsutsikter, men volum må nok ned

- Sterk norsk preferanse
- Salg av lokalmat øker
- Prognosene legger til grunn etterspørsel som før korona, så en del produksjoner må tas ned noe. Opplever at markedsregulator har god kontroll på dette. Mest usikkert innenfor kyllingproduksjon.

Forventer mindre byggeaktivitet neste år tross stort behov grunnet kostnadsveksten.

- Priser og tilskudd må kompensere for kostnadsvekst

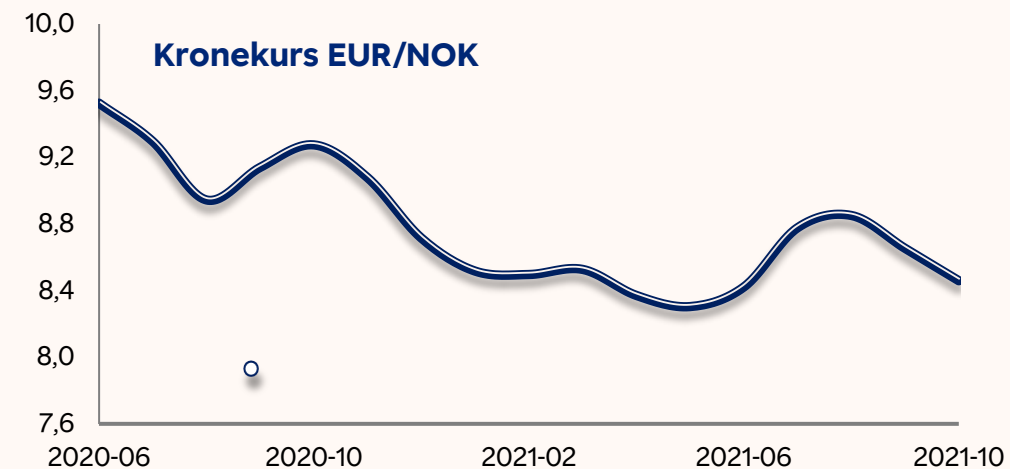
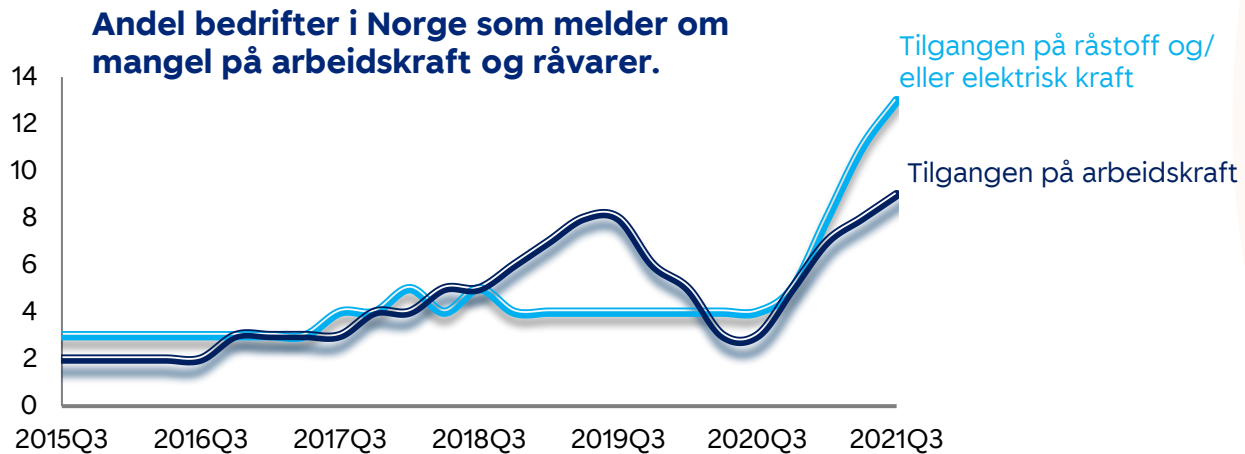
Regjeringsskiftet gir grunnlag for optimisme

- Men vil ta litt tid før politikken slår inn

Industri

Flaskehalser i verdikjeder gir prispress på råvarer

Endring omsetning

Andel med negativt driftsresultat

Resultatmargin

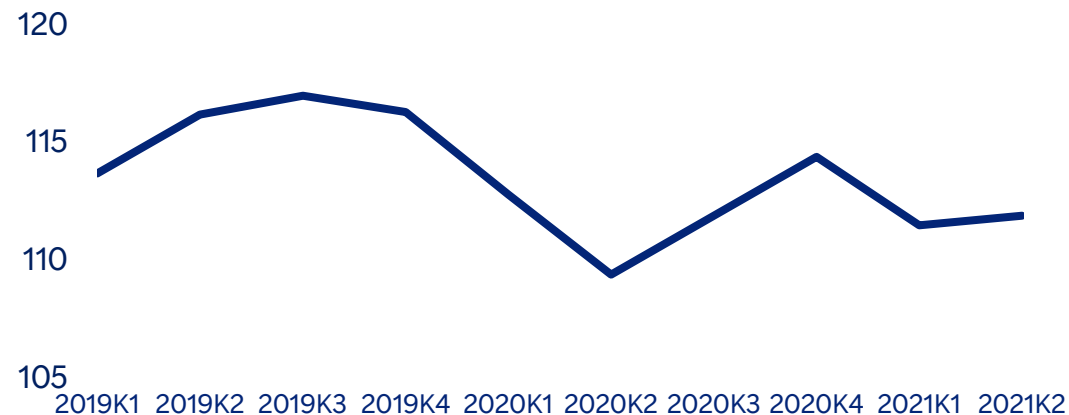
Andel mottatt koronastøtte

Sum koronastøtte

145 mill.

Produksjonsindeks i Norge **bygg** 2015=100

Produksjonsindeks i Norge **anlegg** 2015=100

Endring omsetning

2019
+ 9,9 %

2020
+ 5,4 %

Andel med negativt driftsresultat

2019
36 %

2020
36 %

Resultatmargin

2019
3,8 %

2020
5,2 %

Andel mottatt koronastøtte

20 %

Sum koronastøtte

98 mill.

Høy aktivitet, men konkursene har begynt å øke. Økte kostnader gir risiko for avlyste eller utsatte prosjekter

Status:

Det er god fart i bygge- og anleggsproduksjonen

- Snudd fra nedgang til svak vekst det siste året, etter kraftig fall ved inngangen til pandemien. Historisk sett er imidlertid produksjonen på et høyt nivå
- Igangsettingen av både boliger og andre bygg enn boliger er høy
- Høyere ny boligsalg siste 12 måneder, men tegn til roligere salg de siste månedene. Lageret av ferdigstilte usolgte boliger i regionen er lavt.
- Regionalt nettverk rapporterer for første gang siden august i fjor om økende aktivitet

Enkelte faresignaler er identifisert, men ikke tilstrekkelig til å endre status og utsikter

- Konkursnivået har økt de siste månedene, men fortsatt betydelig lavere enn ved inngangen til pandemien. Vi forventer at nivået vil normaliseres
- Kostnadsøkningen på materialer kan gi press på lønnsomhet og økt fare for avlyste/utsatte prosjekter

Utsikter:

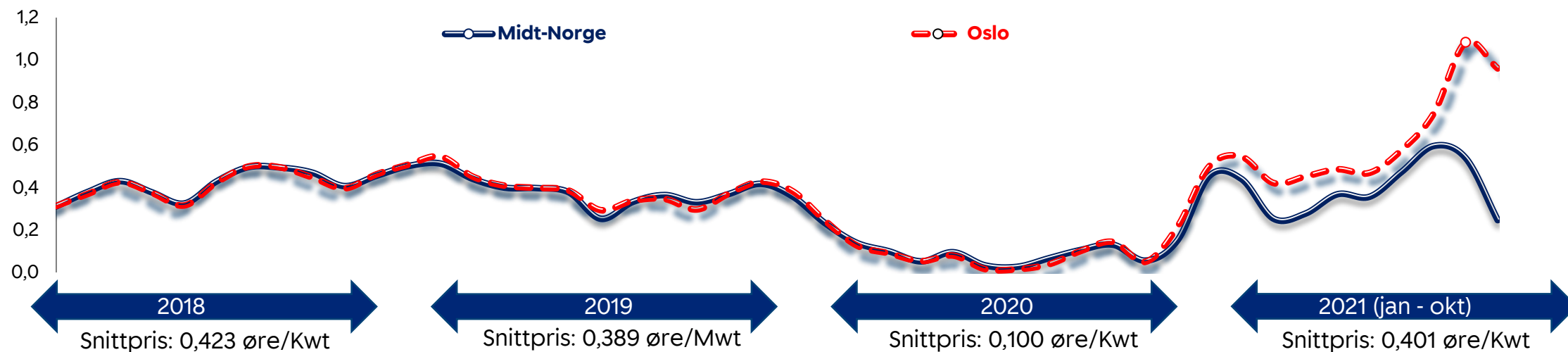
Nøytrale utsikter opprettholdes

- Utsiktene ble endret fra negative til nøytrale i første halvår 2021 som følge av forbedringer etter det kraftige fallet ved inngangen til pandemien
- Det er ikke kommet til vesentlig nye elementer som vil ha så kraftig effekt at de påvirker utsiktene negativt eller positivt

Kraft

Svært lave kraftpriser i fjor ga lavere inntekter, men fortsatt god lønnsomhet. I 2021 har situasjonen snudd

Endring omsetning

2019
+ 7,5 %

➔

2020
- 32,2 %

Andel med negativt driftsresultat

2019
32 %

➔

2020
66 %

Resultatmargin

2019
28,1 %

➔

2020
18,8 %

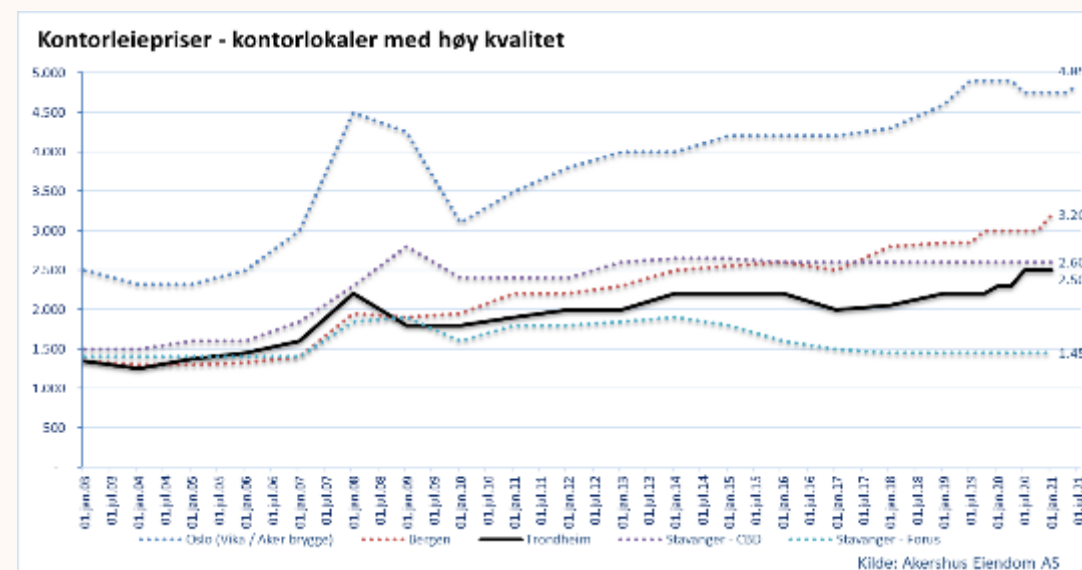
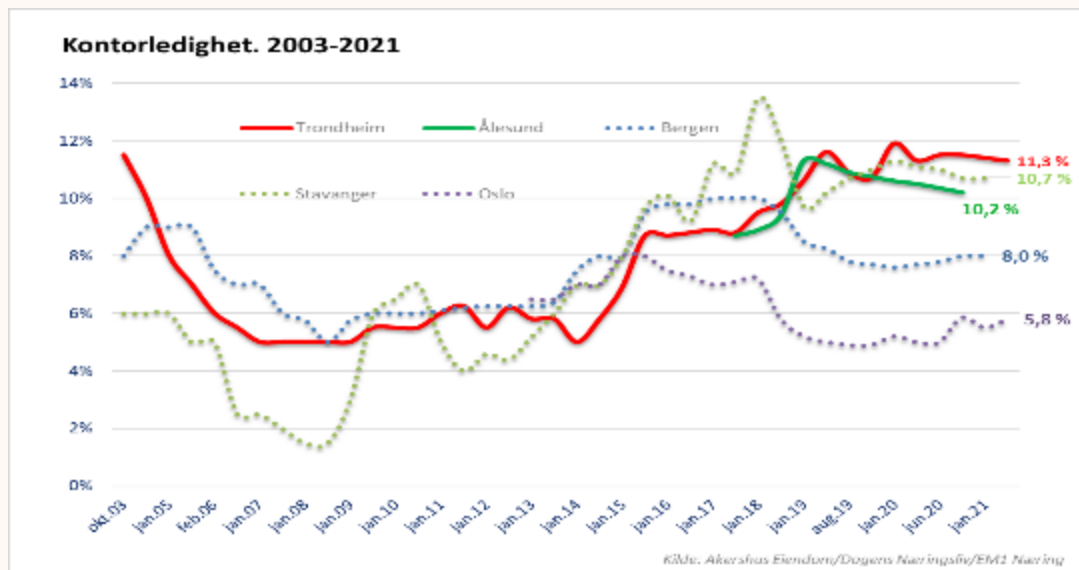
Andel mottatt koronastøtte

4 %

Sum koronastøtte

2 mill.

Endring omsetning

2019
+ 4,9 %

➔

2020
+ 6,3 %

Resultatmargin

2019
53,9 %

➔

2020
40,3 %

Andel med negativt driftsresultat

2019
41 %

➔

2020
43 %

Andel mottatt koronastøtte

2 %

Sum koronastøtte

24 mill.

Høy ledighet i Trondheim og Ålesund, men bedre makroutsikter gir håp

Status:

Vesentlig bedre makro og redusert arbeidsledighet positivt for næringseiendom

Det forventes fortsatt høy arealledighet i kontor-segmentet i Trondheim og Ålesund

- ✓ Kan øke noe fremover. Blant annet som følge av høy nybygging i Trondheim de neste årene
- ✓ Økt bruk av hjemmekontor kan også gi noe lavere arealbehov for kontorleietakere på sikt

Gjenåpningen antas å gi snarlig normalisering i varehandel

- ✓ Konkursnivået fortsatt på et historisk lavnivå, og forventes å normaliseres til historisk snitt når støttetiltak fases ut
- ✓ Netthandelen forventes imidlertid å fortsette å øke, kan gi noe redusert arealbehov til butikker på sikt

Håp om snarlig bedring innen hotell-, reiseliv-/restaurant, men kan stå overfor potensielle langsiktige effekter:

- ✓ Reiseskepsis – kan ta tid før utlendingene kommer tilbake
- ✓ Færre yrkesreiser, kurs o.l. -> digital gjennomføring

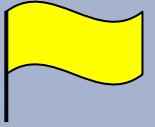
Utsikter:

Vi har fra inngangen til pandemien og frem til nå hatt negative utsikter for næringseiendom, med bakgrunn i den store usikkerheten vi har hatt til fremtidig utvikling

Vi vurderer nå at sannsynligheten for en vellykket gjenåpning har økt, og utsiktene endres til nøytrale

Næringseiendom

Status

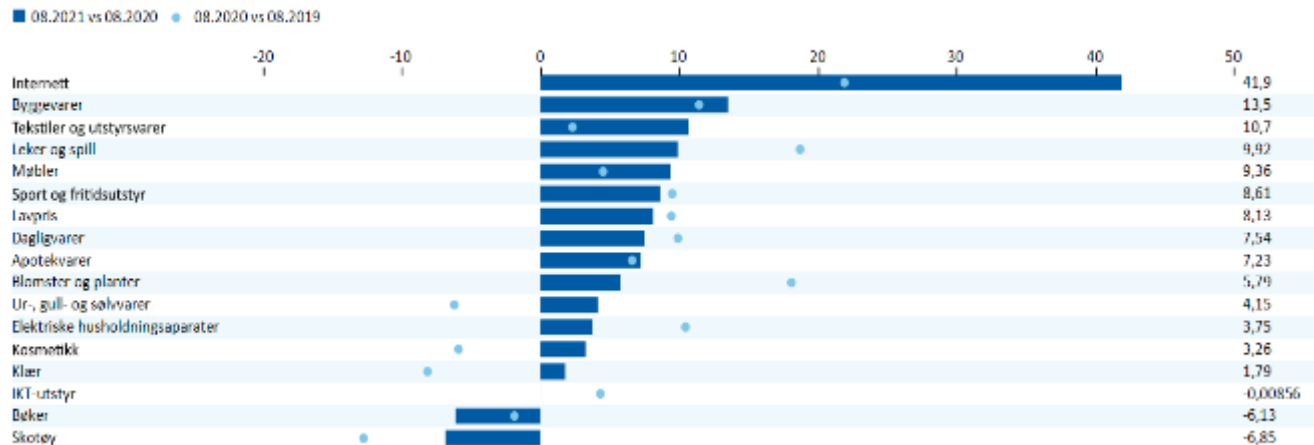

Utsikter

Varehandel

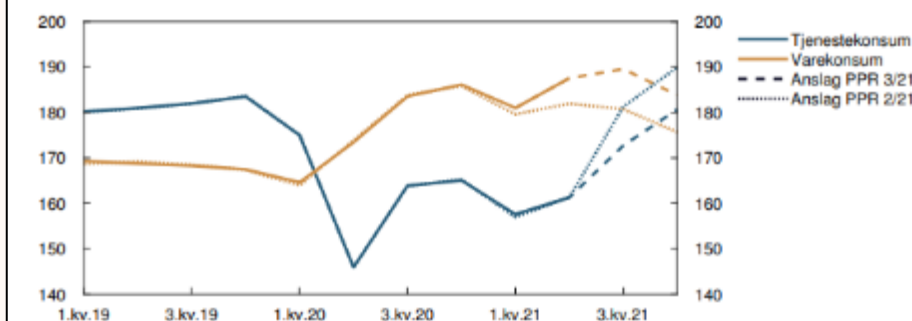
Detaljomsætning, etter segment. Rullende 12 mnd. Årsvekst

SpareBank1 SMN / 558 / Macrobank

Figur 3.4 Kraftig oppgang i tjenestekonsumet fremover

Vare- og tjenestekonsum i husholdningene. Faste priser. Sesongjustert. Mrd. kroner

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Endring omsetning

2019
+ 4,4 %

➔

2020
+ 11,3 %

Resultatmargin

2019
3,2 %

➔

2020
4,5 %

Andel med negativt driftsresultat

2019
37 %

➔

2020
34 %

Andel mottatt koronastøtte

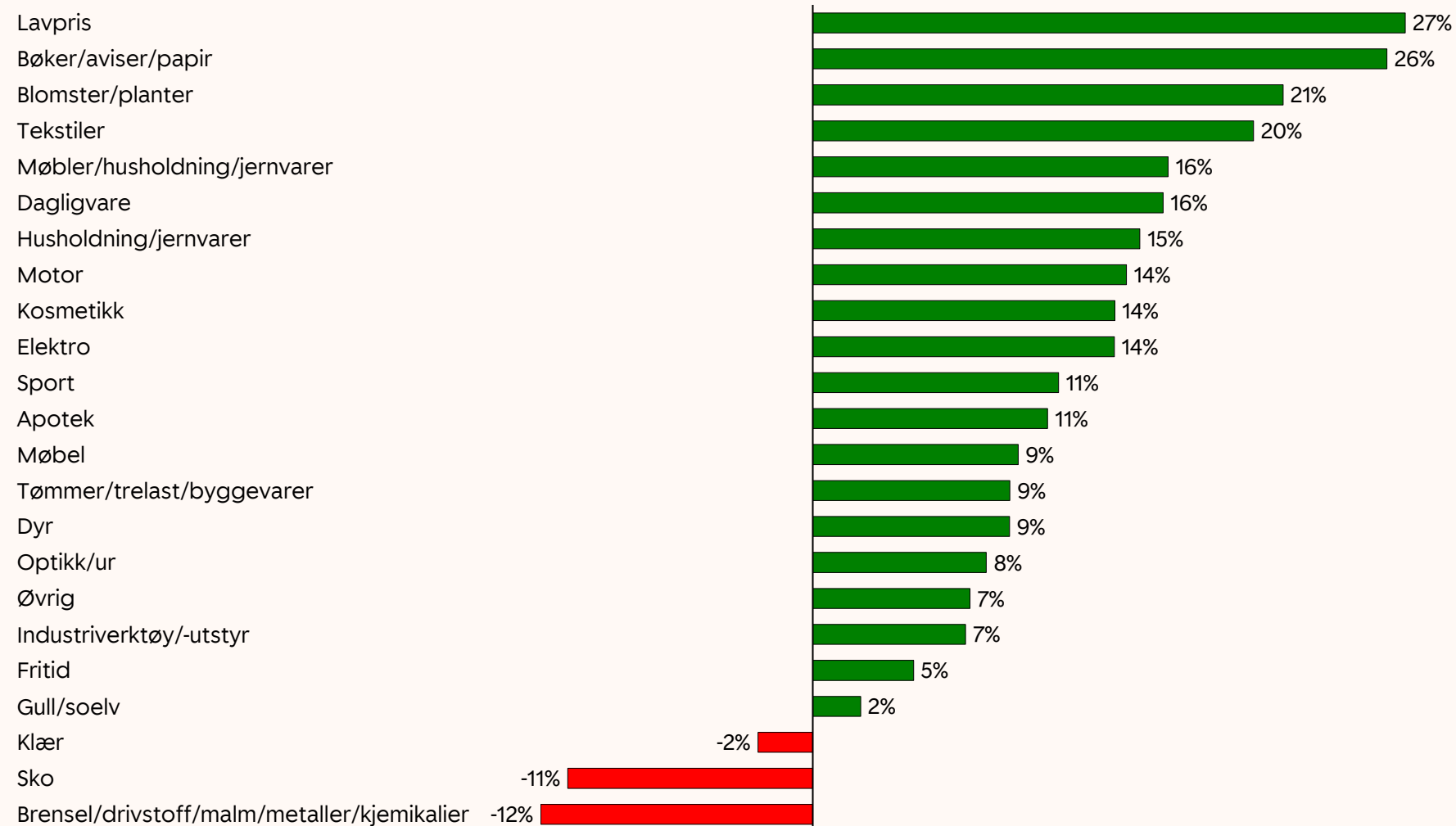
30 %

Sum koronastøtte

196 mill.

Gode handelstall, men klær og sko i minus

Endring i omsetning i Midt-Norge i 2020

Gjenåpningen øker etterspørselen etter tjenester

Status:

Vi forventer det sterke vareforbruket under pandemien vil vri seg mot tjenester

Vi forventer fremdeles vekst, dog mer moderat, for netthandel etter gjenåpningen av samfunnet

Privat forbruk er en vekstdriver fremover til tross for renteoppgang, avvikling av støttetiltak og økte strømpriser. Dette pga. høy sparing gjennom pandemien i tillegg til gjenåpning av samfunnet og forventning om fortsatt lav arbeidsledighet og oppgang i norsk økonomi fremover

Utsikter:

Gjenåpningen av samfunnet vil fremover bidra til mer konsum på utenlandsreiser, grensehandel og tjenester

Dagligvarehandelen har under pandemien tatt markedsandeler fra både grensehandel, kantiner og restauranter. I takt med gjenåpningen av samfunnet ventes det en nedgang

Netthandel har hatt betydelig vekst under pandemien; men selv om netthandelen øker så vil vårt totale forbruk fremover være fordelt på flere områder; både reiser, restauranter og andre tjenester

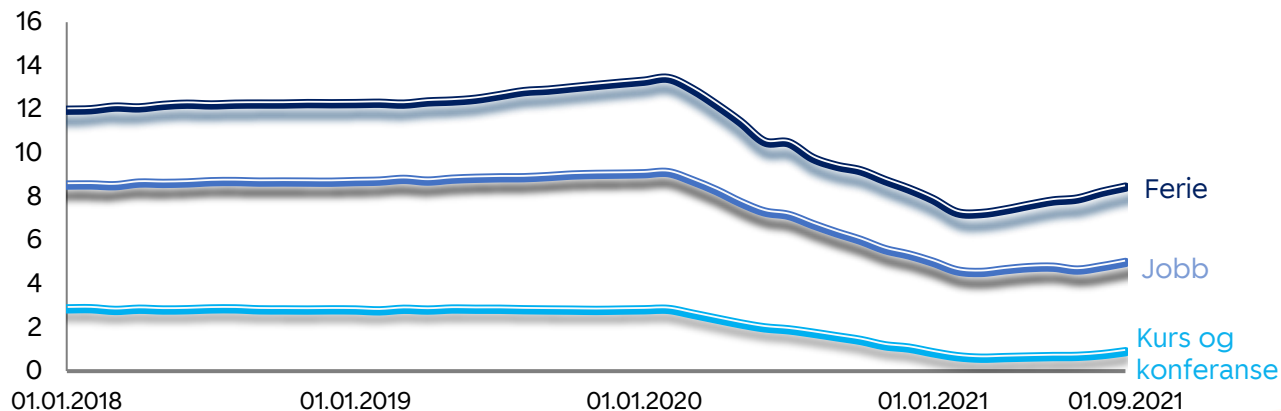
Etterspørsel etter tjenester vil øke etter gjenåpningen. Gjelder spesielt:

- Restauranter, hoteller, fritidsparker, trening og velvære
- Markedsføring, bemanning, prosjekter

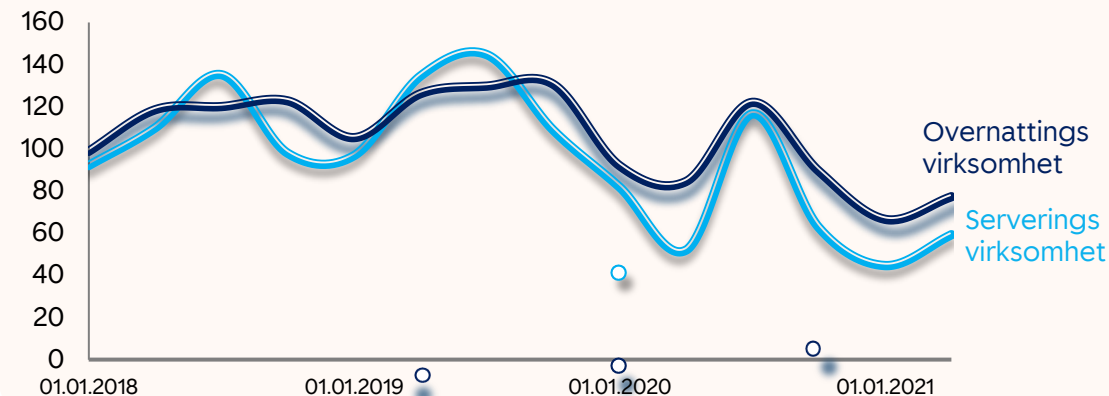
Klær, sko og gaveartikler har hatt svak utvikling under pandemien. Her venter bedriftene høyre omsetning pga. mindre hjemmekontor og flere sosiale tilstelninger

Nedgangen har flatet ut og gjenåpningen gir håp om bedring, men det vil ta tid

Antall gjestedøgn (i mill.) på Norske hotell, 12 mnd rullerende
(Kilde: Macrobond)

Omsetningsindeks serveringsvirksomheter Endring fra samme kvartal året før. (Kilde: Macrobond)

Endring omsetning

Andel med negativt driftsresultat

Resultatmargin

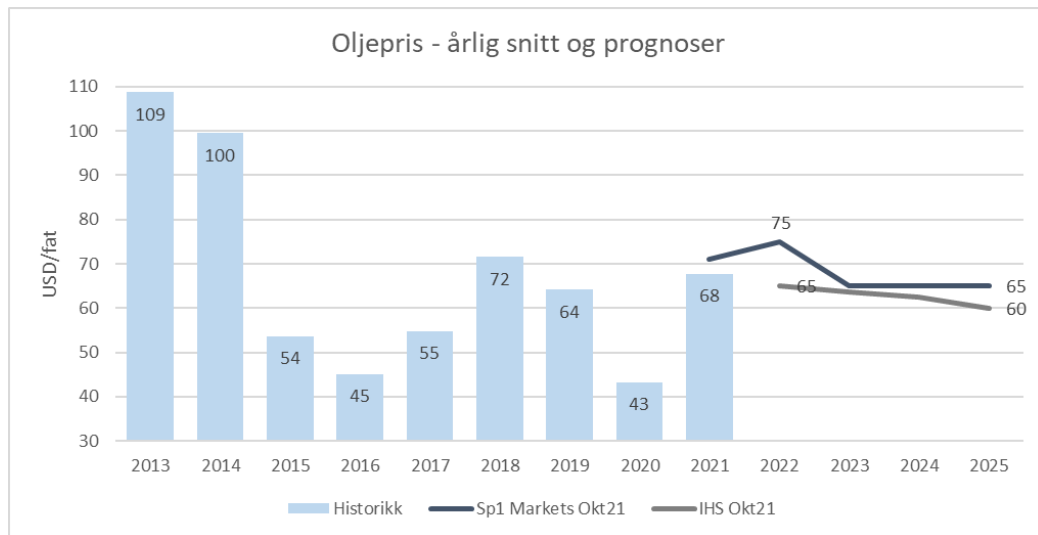
Andel mottatt koronastøtte

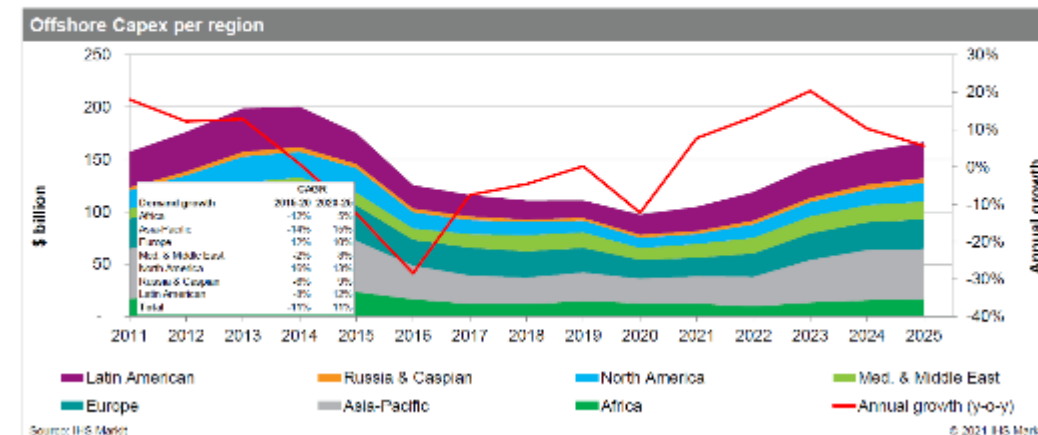
Sum koronastøtte

250 mill.

Offshore Service Fartøy

Offshore Capex spending decreased 12% in 2020 and growth expected to average 11% p.a. in period 2020-25

Endring omsetning

Resultatmargin

Andel med negativt driftsresultat

Andel mottatt koronastøtte

Sum koronastøtte

6 mill.

Økende aktivitet, men fortsatt tøffe tider særlig for supply

Status:

Økt aktivitet og bedre rater for supply (sesong)

- Både sommersesongen og økt økonomisk aktivitet som følge av avtagende pandemi har gitt økte rater, flere kontrakter og færre skip i opplag
- Særlig bedring i PSV-markedet
- AHTS-markedet har kortere kontrakter og er svært volatilt; større terskel for å reaktivere fartøy gir tidvis svært høye spotrater

Fortsatt stort tilbudsoverskudd; særlig supply

- 340 fartøy bør ut av H&D-segmentet i supply
- Kan oppnås ved å ta ut fartøy som har ligget lenge i opplag (>3 år) og ved ikke å fullføre fartøy under bygging
- Fartøy som har ligget lenge i opplag reaktiveres fortsatt
- Noe økt skrapingsaktivitet i Norge

Restruktureringsarbeid pågår

Utsikter:

Uendrede utsikter for supply og seismikk pga. stort tilbudsoverskudd og forventet svak etterspørselsutvikling

- Mange fartøy som har ligget lenge i opplag vil i praksis ikke være aktuelle for oppdrag – samtidig ser vi flere slike fartøy reaktiveres; blant annet som følge av salg til mindre aktører
- Uten at omfattende skraping av supply fartøy er sannsynlig, beholdes derfor uendrede utsikter
- Nye muligheter for seismikk kan gi håp om bedre tider, men for tidlig å endre utsiktene basert på dette

Positive utsikter for subsea – viktig bidrag fra havvind

- Markedsbalansen for dette segmentet er bedre i utgangspunktet enn supply
- Utsikter til 4% etterspørselsvekst relatert til olje/gass og sterk vekst innenfor havvind
- Økende kontraheringsaktivitet innenfor vind
- Samlet sett tilsier dette positive utsikter for subsea

SpareBank 1s forventningsbarometer 2021:

STØRRE OPTIMISME ENN PÅ TI ÅR BLANT BEDRIFTENE I MIDT-NORGE

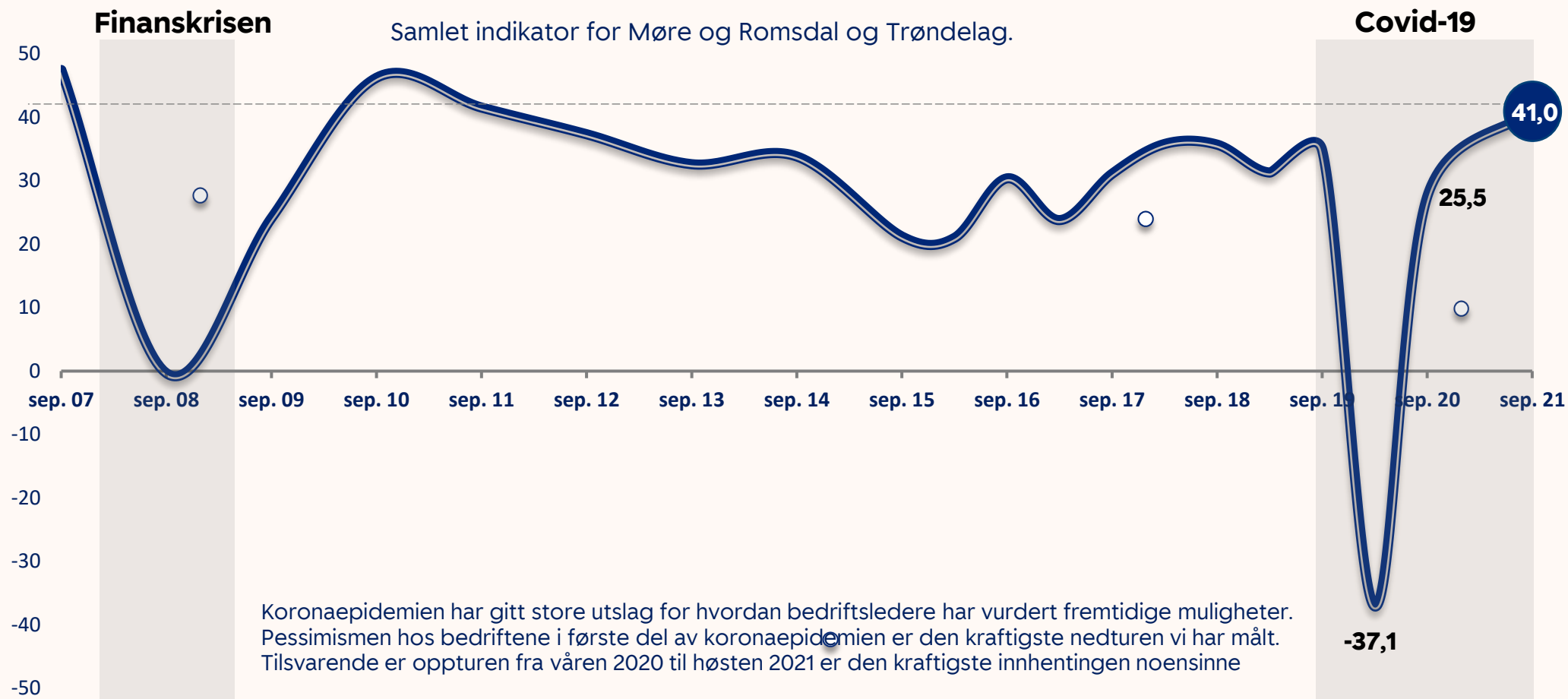
SpareBank 1s forventningsbarometer 2021:

Bakgrunn

- Intervju med 600 bedriftsledere i Midt-Norge i regi Sentio Research Norge i perioden 8. september til 9. oktober 2021.
- Tre spørsmål om forventninger for neste tolv måneder til:
 - Sysselsetting
 - Omsetning
 - Lønnsomhet
- Et spørsmål om forventninger for neste tolv måneder til
 - Investeringer
- Undersøkelsen gjennomført siden 2001

SpareBank 1s forventningsbarometer 2021:

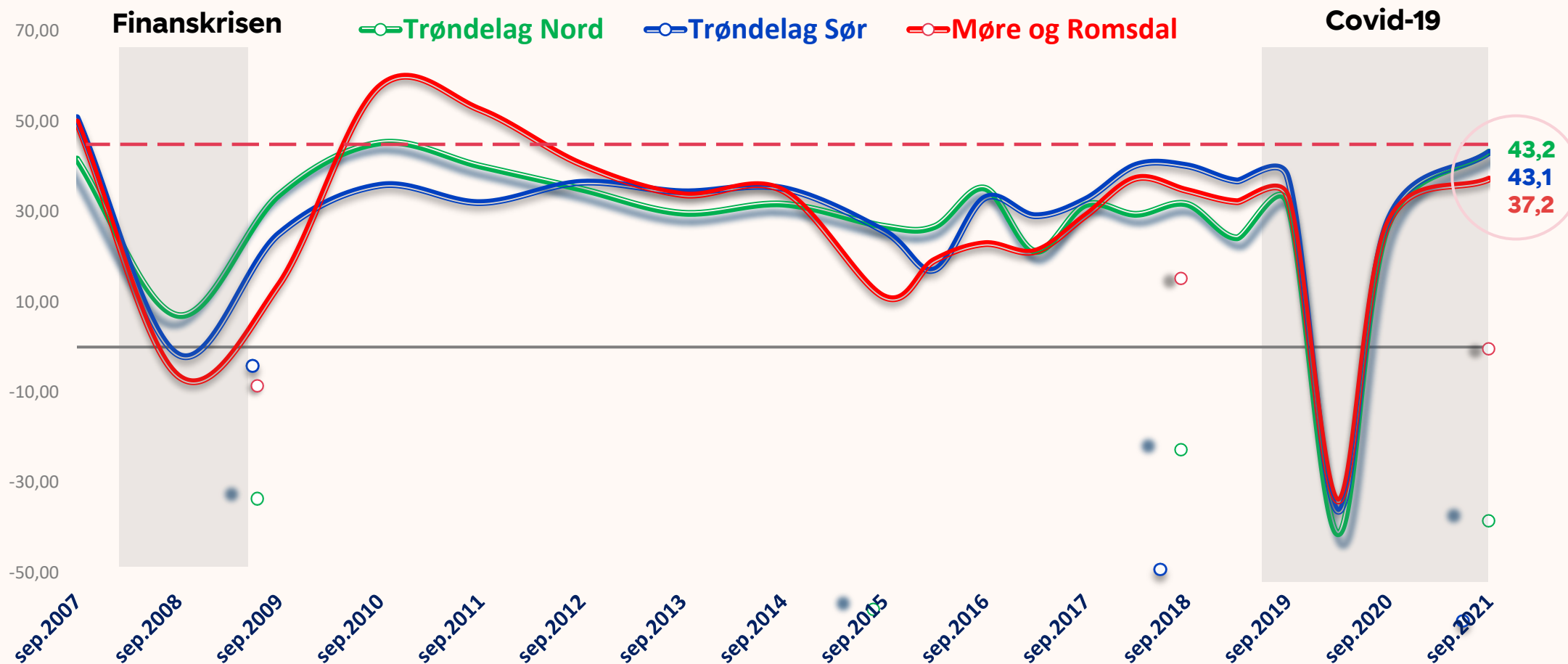
Stemningen fra bunn til topp på halvannet år i Midt-Norge

Indikatoren
har løftet
seg 78,1
poeng

Fra -37,1 våren 2020
til +41,0 høsten 2021

SpareBank 1s forventningsbarometer 2021: Optimismen aller størst i Trøndelag

Økt optimisme fra 2009 til 2010 var i stor grad drevet av statlige stimuleringspakker og en offensiv finanspolitikk for å sette fart i økonomien etter finanskrisen i 2008

Absolutt bunnpunkt i våren 2020 da landet ble nedstengt. Kraftig bedring utover året. Optimismen er nå tilbake og på nivå med perioden etter finanskrisen

SpareBank 1s forventningsbarometer 2021:

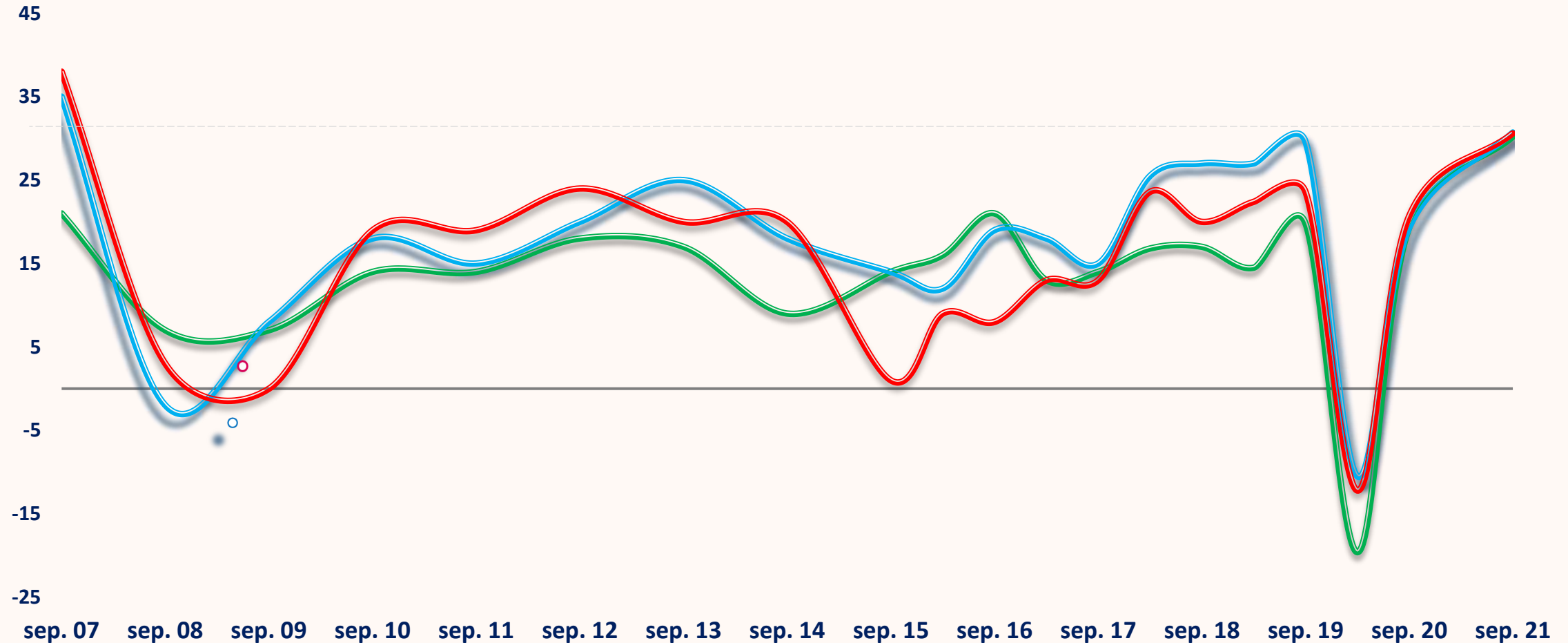
34% trenger flere ansatte mot 9% våren 2020

Indeks: Sysselsetting

Trøndelag Nord

Trøndelag Sør

Møre og Romsdal

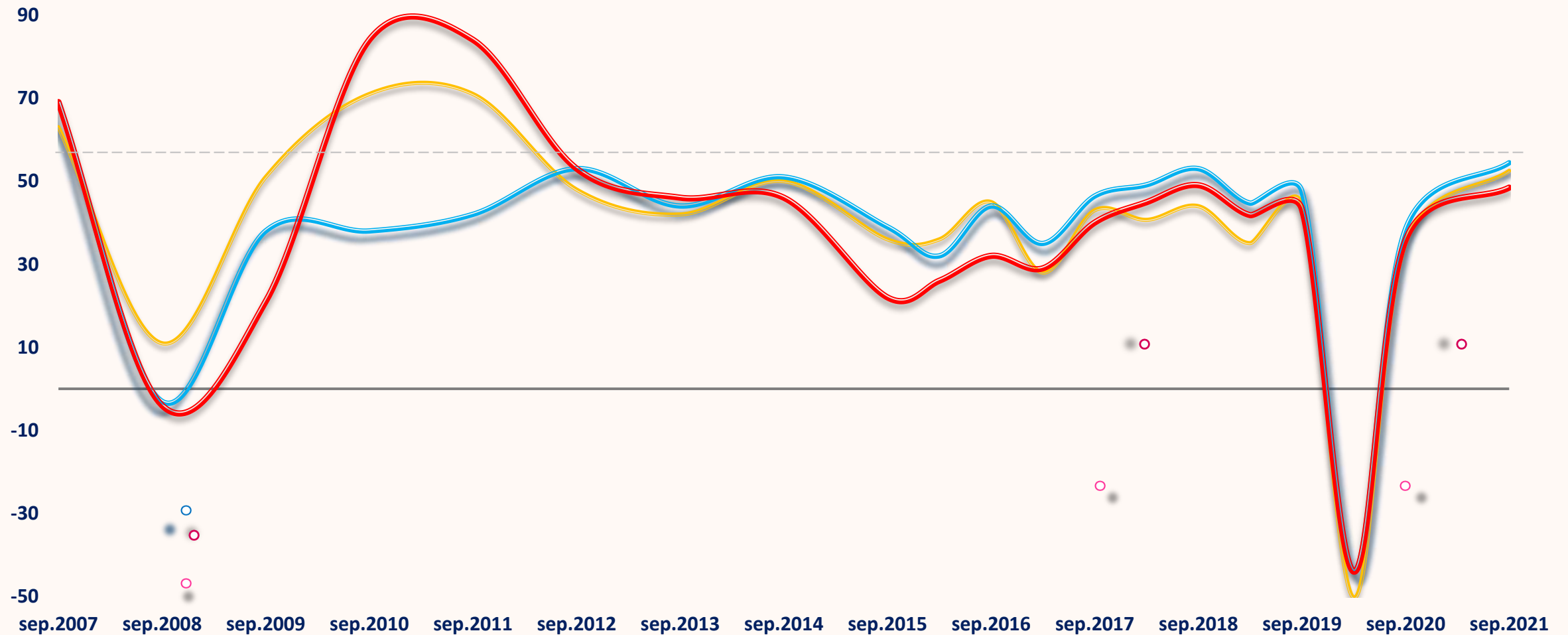

Indeks: Omsetning

Trøndelag Nord

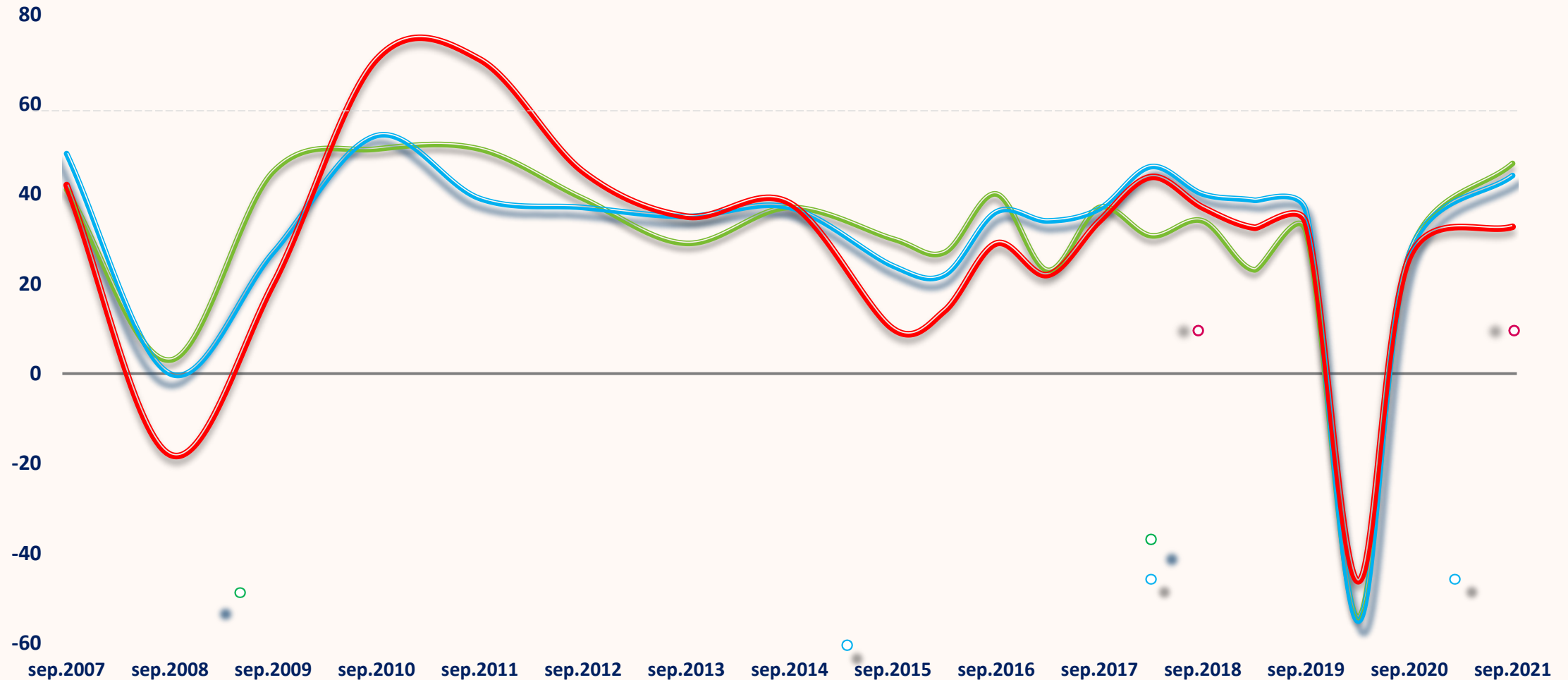
Trøndelag Sør

Møre og Romsdal

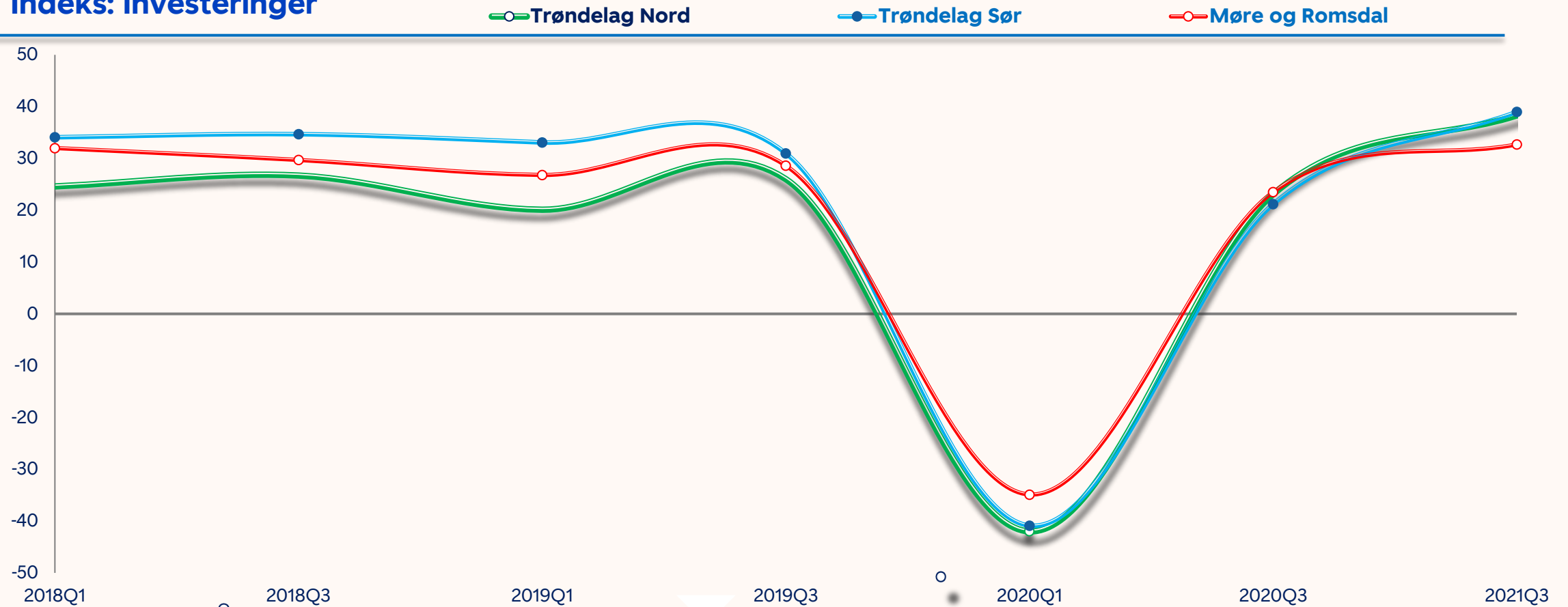
Indeks: Lønnsomhet

Trøndelag Nord Trøndelag Sør Møre og Romsdal

SpareBank 1s forventningsbarometer 2021: Investeringsviljen på rekordhøyt nivå

Indeks: Investeringer

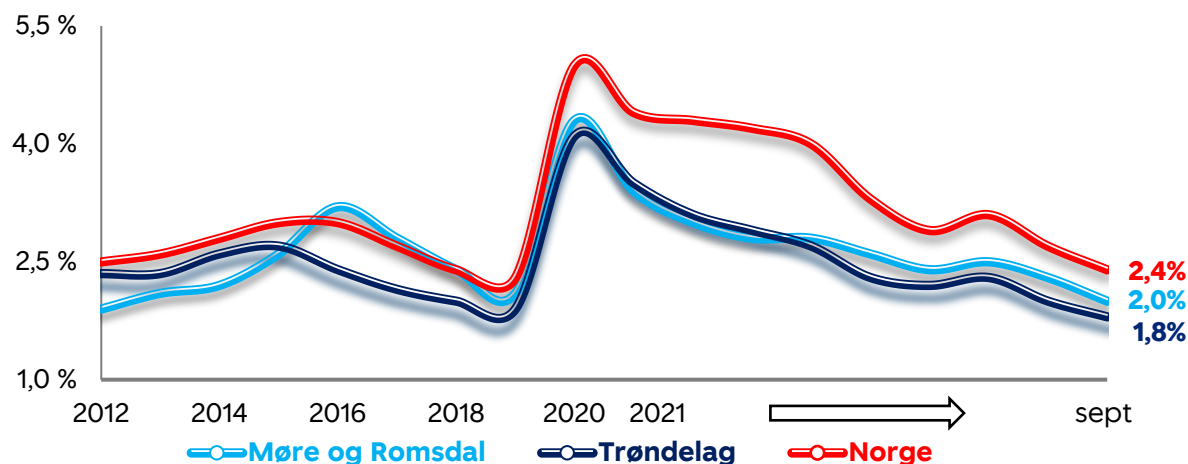
A person wearing blue jeans and black sneakers is standing on a wooden step stool in a kitchen. They are reaching up towards a wooden shelf that holds various kitchen items, including bowls, jars, and a potted plant. The background is softly blurred, showing a dining table and chairs.

**STADIG VANSKELIGERE Å FÅ
TAK I RELEVANT ARBEIDSKRAFT**

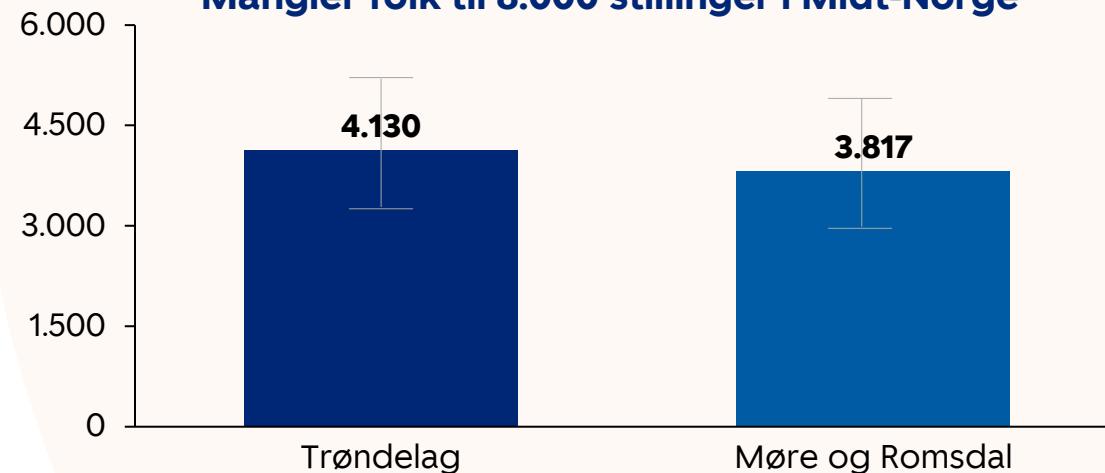
Det bobler igjen i norsk og midtnorsk økonomi

...men vi mangler arbeidskraft

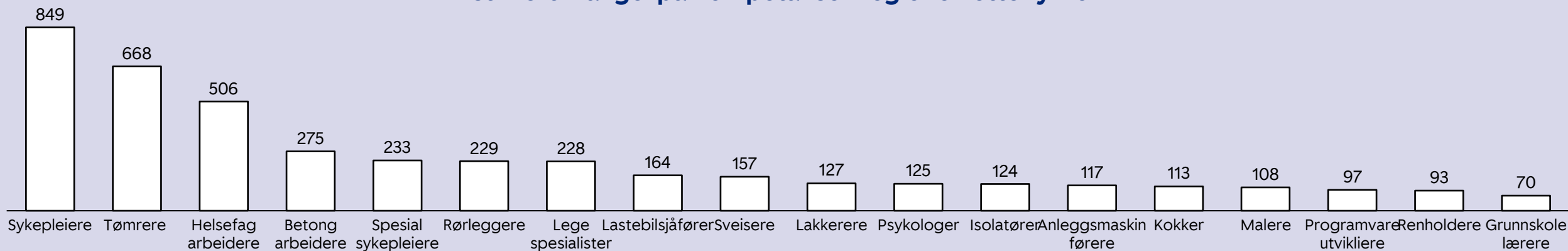
Utvikling i arbeidsledighet 2012 – sept 2021

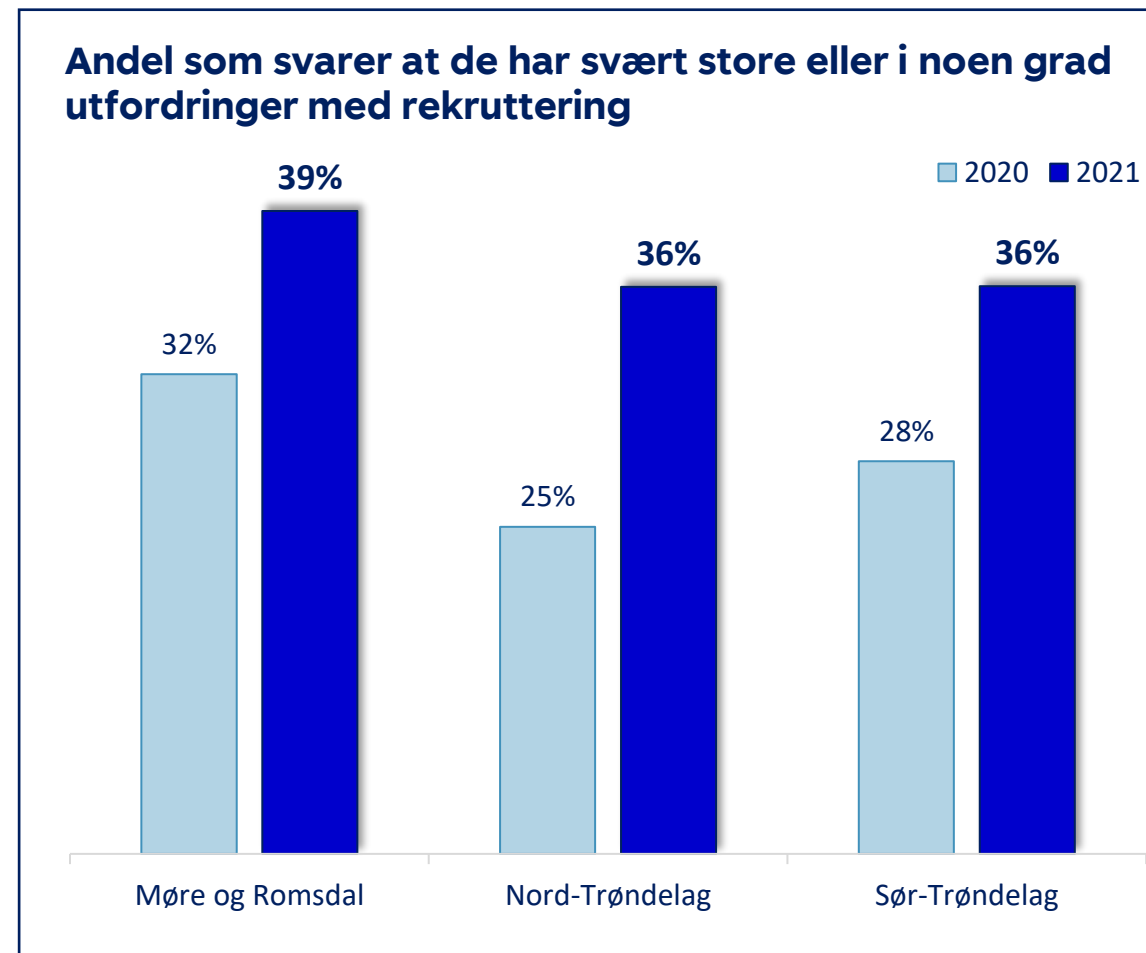
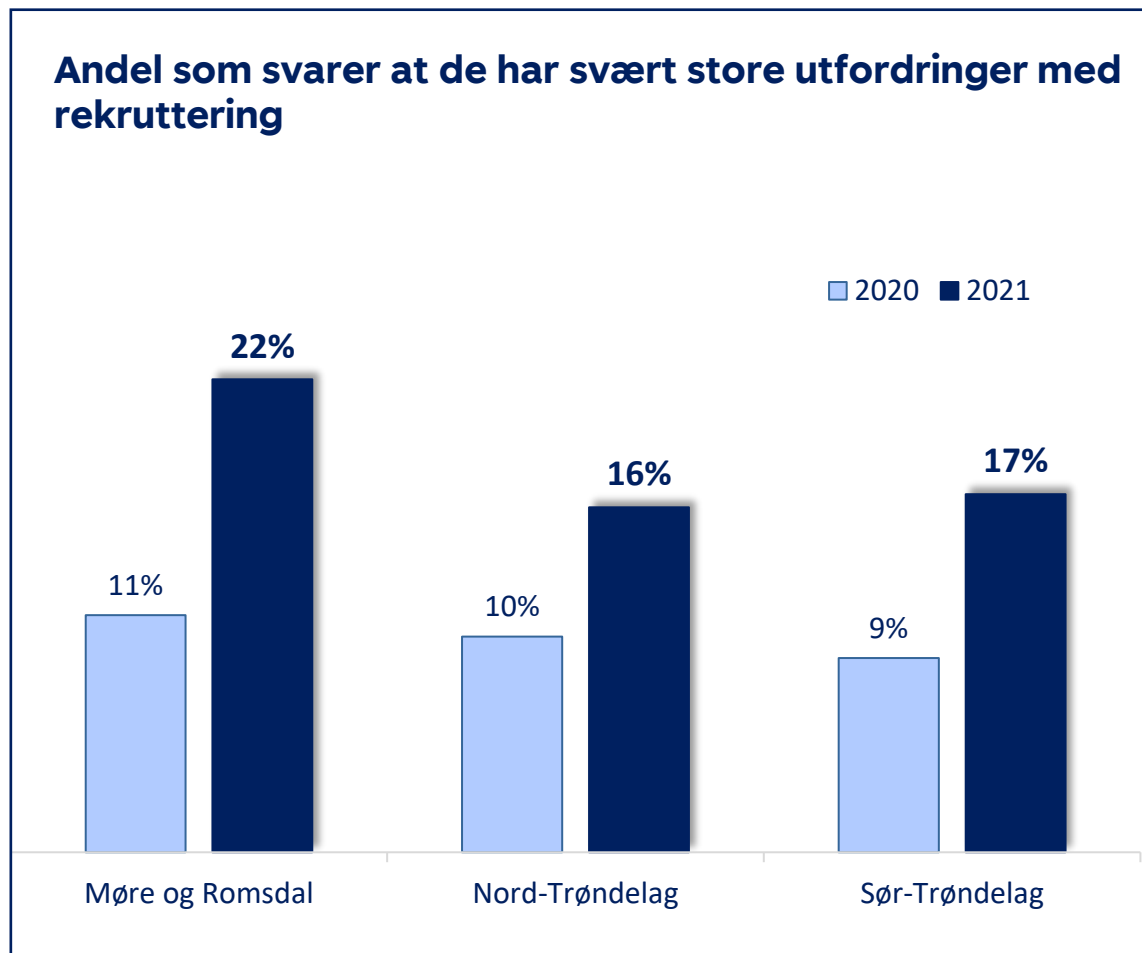
Mangler folk til 8.000 stillinger i Midt-Norge

Estimert mangel på kompetanse i regionen etter yrker

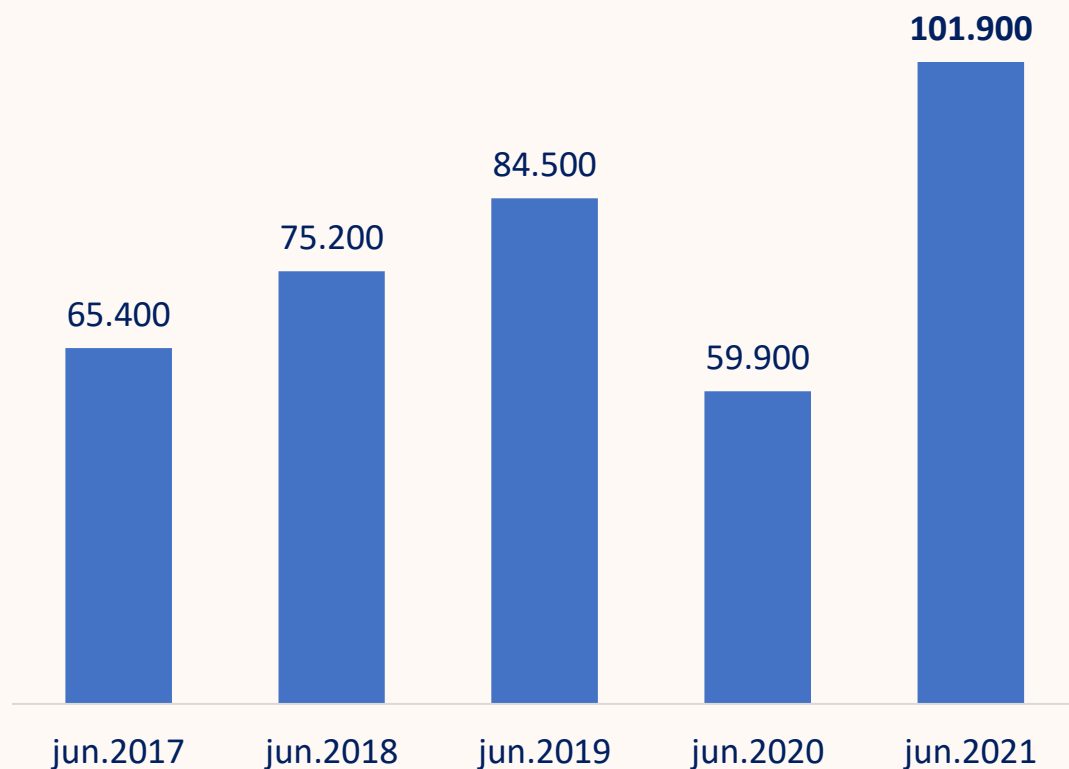

Fire av ti bedrifter i Midt-Norge har utfordringer med å rekruttere nye medarbeidere

Nesten dobling av antall ledige stillinger siste år

Ledige stillinger juni 2017 til juni 2021

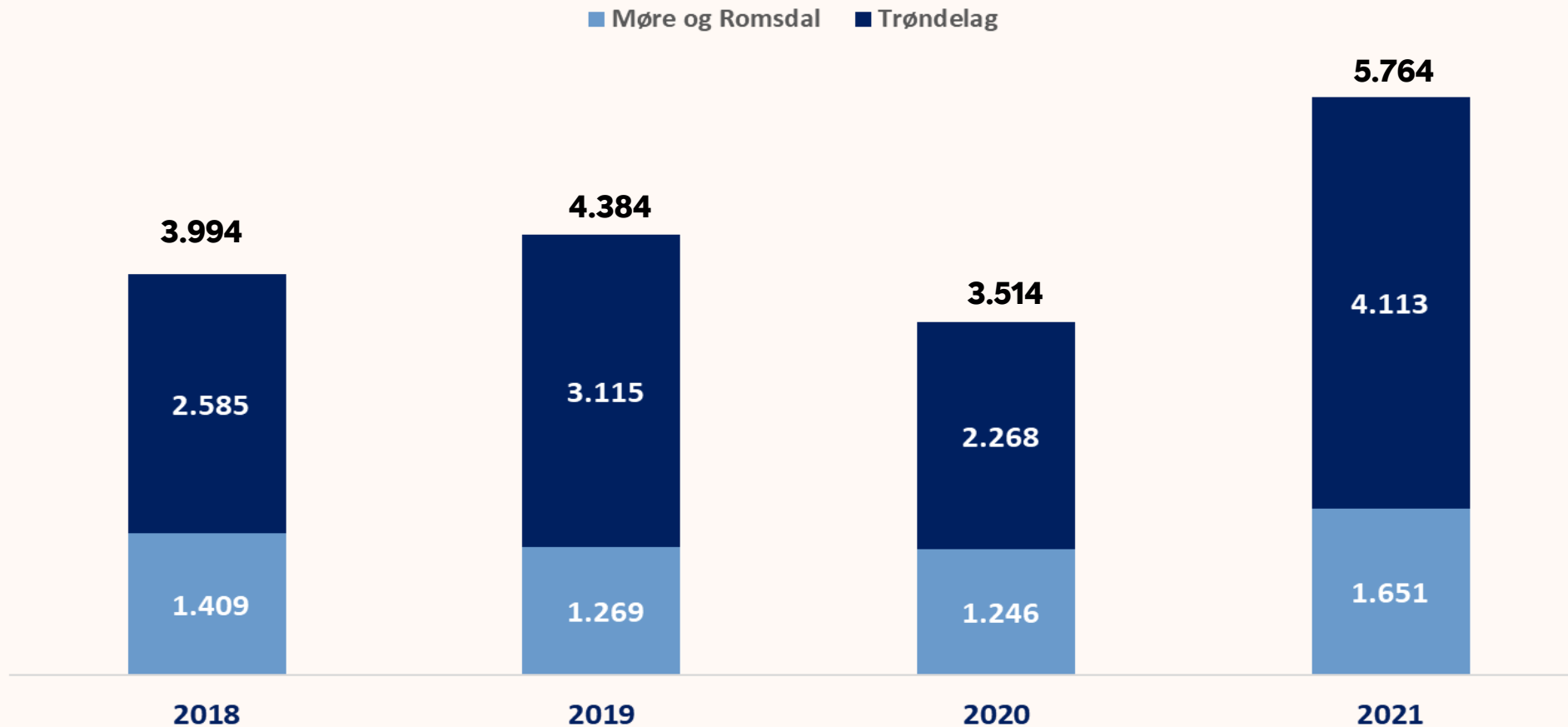
Fra 60.000 ledige stillinger til 100.000 ledige stillinger på 12 måneder

Endring antall ledige stillinger i %

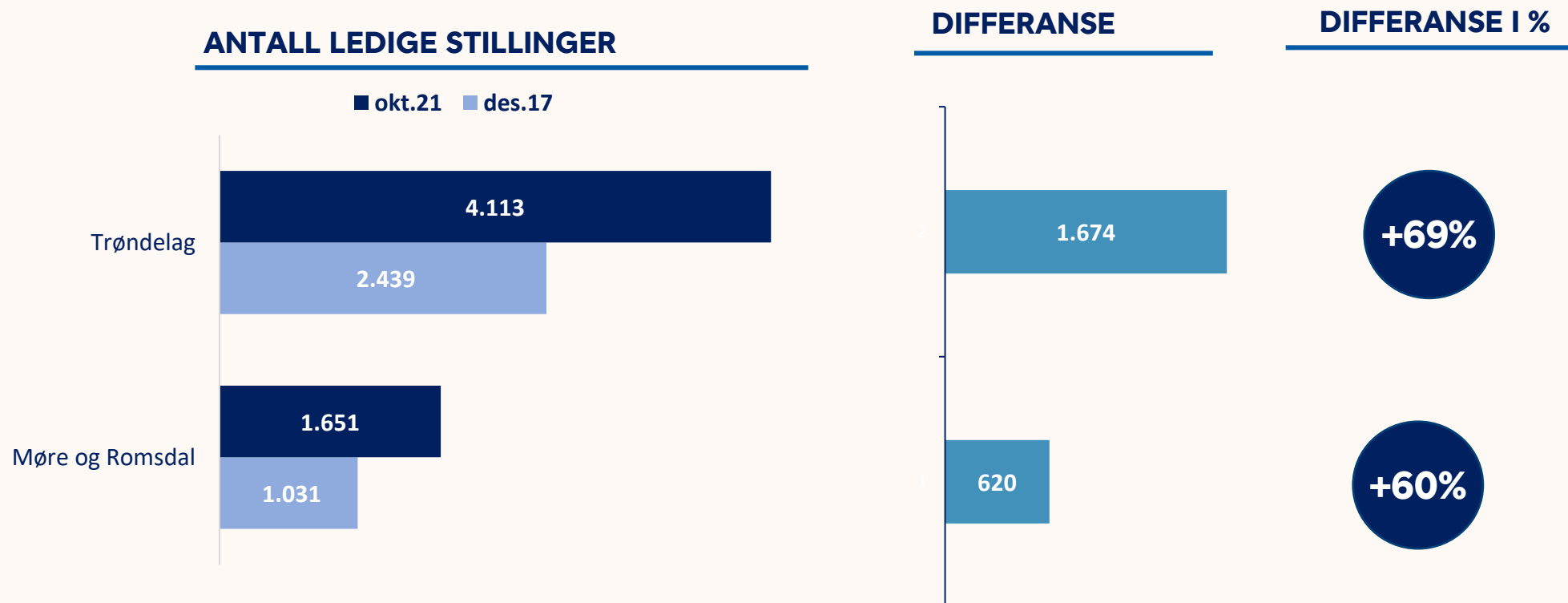
64% økning i antall ledige stillinger i Midt-Norge

ANTALL LEDIGE STILLINGER FYLKER OKTOBER 2018 - 2021

69% økning i Trøndelag og 60% i Møre og Romsdal

LEDIGE STILLINGER I MIDT-NORGE OKTOBER 2017 – OKTOBER 2021

BOLIG

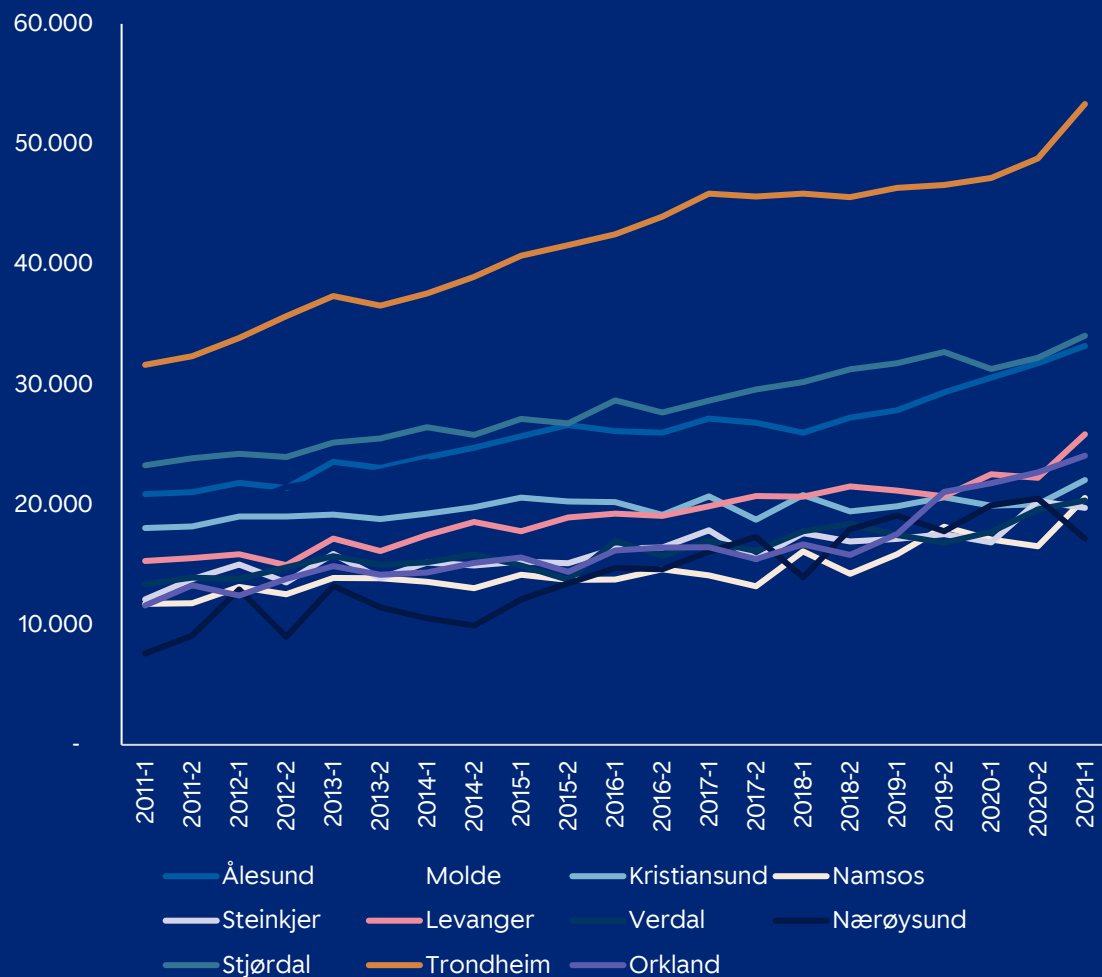
BOLIG: Hovedfunn

- Lokale variasjoner: Stort sprik i kvm-pris i Midt-Norge. Fra Trondheim 53.000 kr til Nærøysund 17.000 kr. Siste ti år er kvm-prisen mer enn doblet både i Nærøysund (125%) og Orkland (107%), og lavest økning i Kristiansund (22%)
- Høy prisvekst både på eneboliger og leiligheter i flere byer i Midt-Norge i 2020 og 2021
- Forventningsmåling viser at pessimisme våren 2020 er blitt snudd til optimisme
- Tydelig trend: Flere vil benytte hjemmekontor – og flere vil bruke hytta oftere

Store forskjeller i pris per kvm. Nærøysund størst vekst siste ti år, men fortsatt lavest kvm-pris

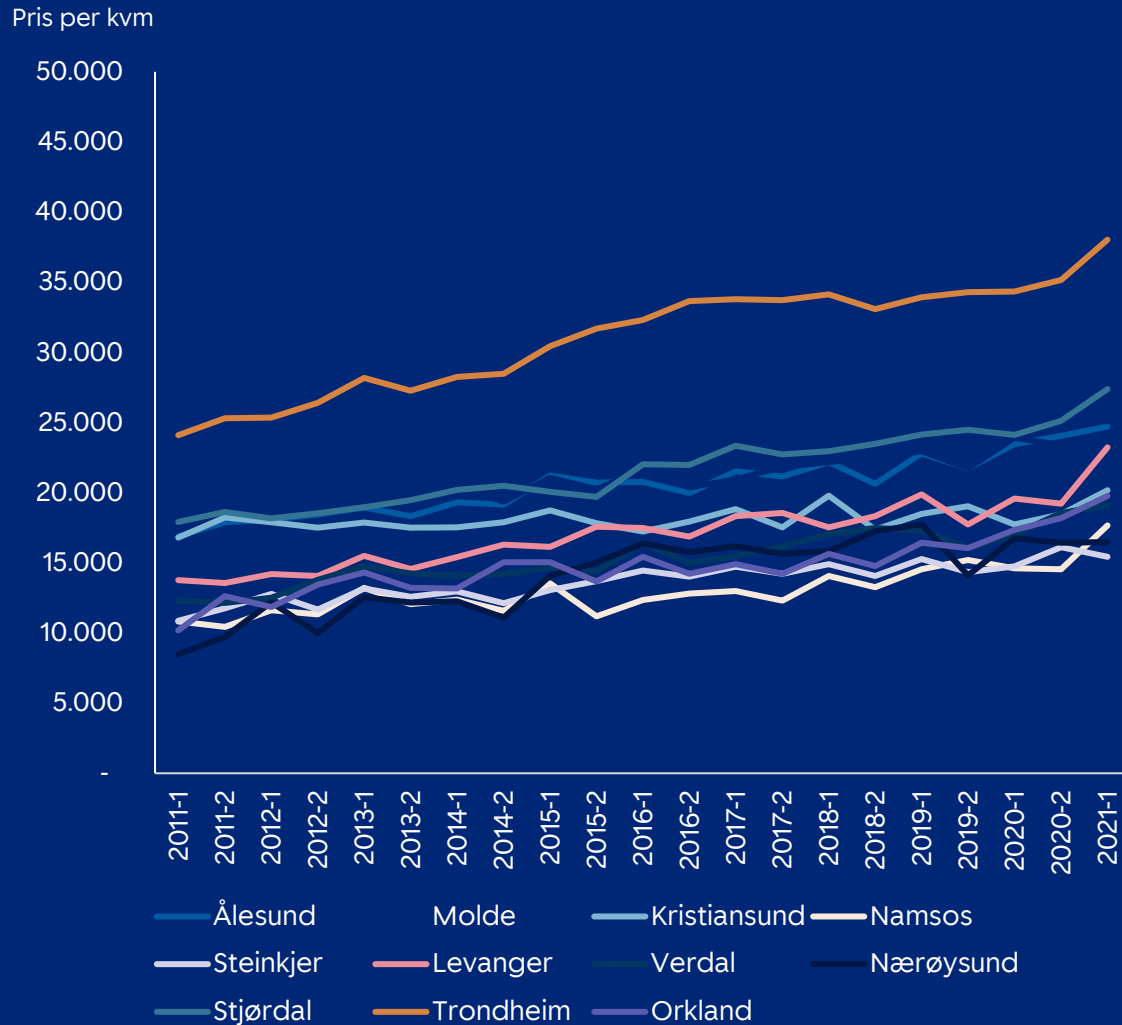
Pris per kvm

Pris per kvm

- Prisnivået er høyest i Trondheim, fulgt av Stjørdal, Ålesund og Molde. I Trondheim er gjennomsnittlig kvadratmeterpris 53.000 kr – ca 20.000 over snittet for de tre andre
- De øvrige byene fordeler seg mellom 17.000 kr og 26.000 kr. Nærøysund ligger i nedre del og Levanger i øvre del
- **Siste ti år:** Av de største byene har Trondheim hatt den høyeste prisveksten de siste ti årene (69%)
- I hele Midt-Norge har Nærøysund (125%) og Orkland (107%) høyest vekst, og lavest i Kristiansund (22%)

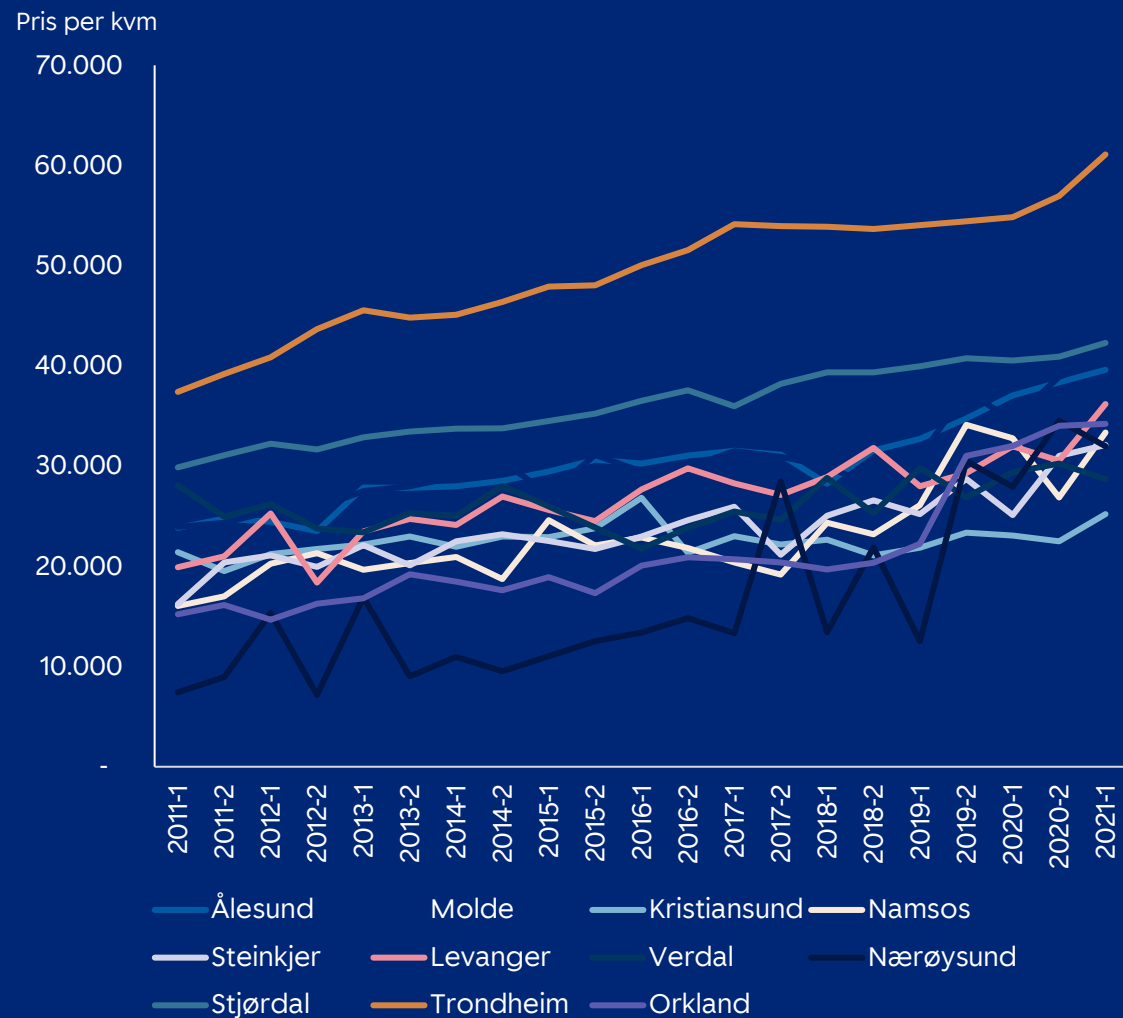
Betydelig prisøkning på eneboliger siste halvannet år

Enebolig: Pris per kvm

- Det har vært positiv prisutvikling på brukte eneboliger i hele Midt-Norge siste ti år
- Etter en periode med lav prisstigning i 2018-2020 har prisene på brukte eneboliger steget betydelig siden våren 2020

Høy prisvekst på leiligheter i flere byer siste to år

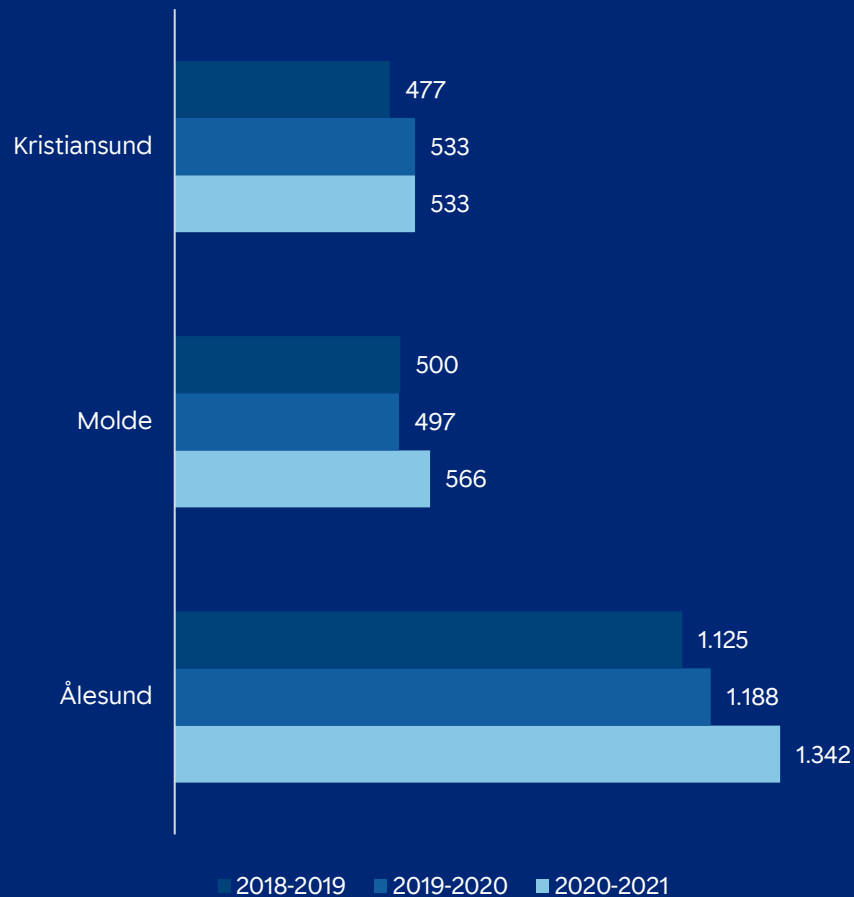

Leilighet: Pris per kvm

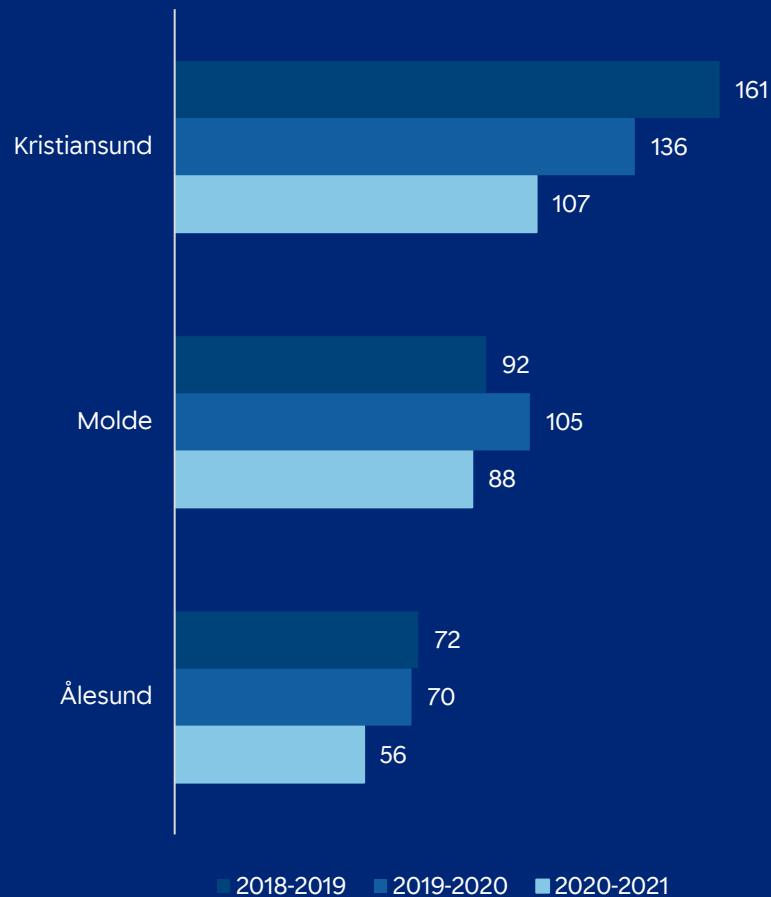
- Siste to år har prisutviklingen i leilighetsmarkedet utviklet seg mellom 20% og 30% i flere områder i regionen
- I de største byene er det blitt omsatt stort volum av leiligheter med høy omsetningshastighet og høy prisvekst
- Etter flere år med sideveis prisutvikling i leilighetsmarkedet i Kristiansund har prisene siste to år økt med 15%

Møre og Romsdal: Økt omsetning, og omsetningstid har gått ned

Antall omsetninger

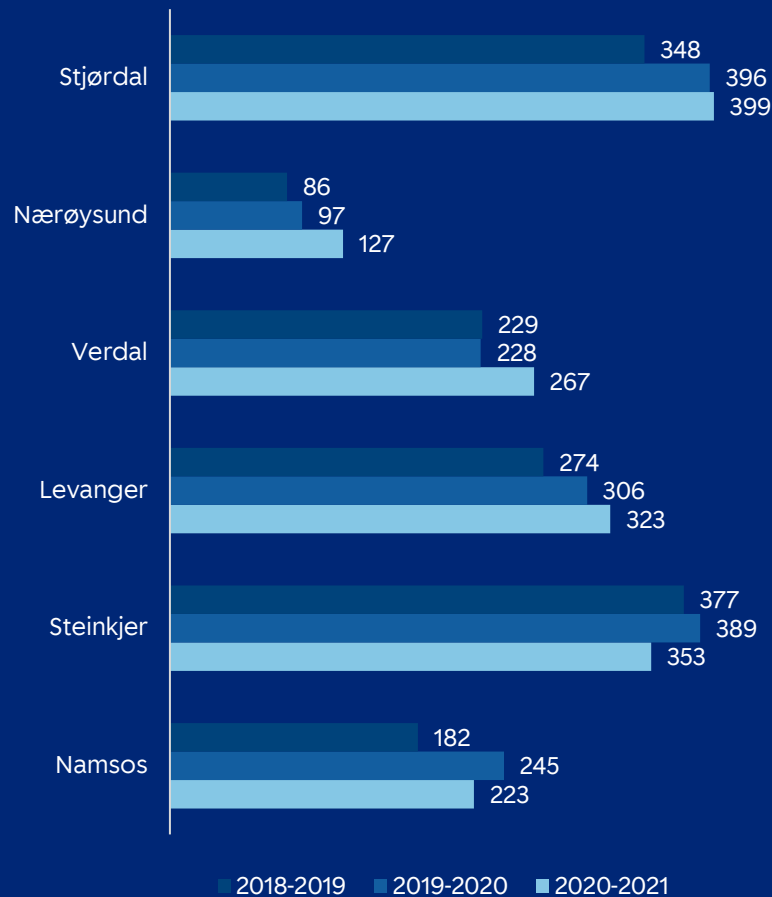

Omsetningstid

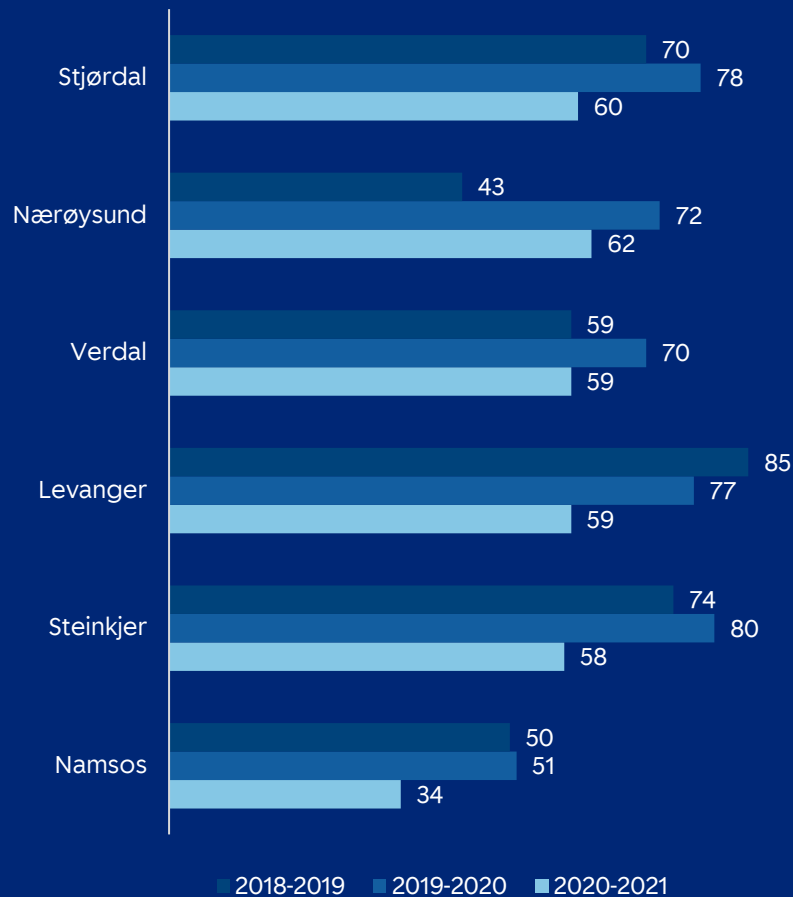

Trøndelag nord: Mer varierende trend i antall omsetninger, mens omsetningstiden beveget seg under nivået før korona

Antall omsetninger

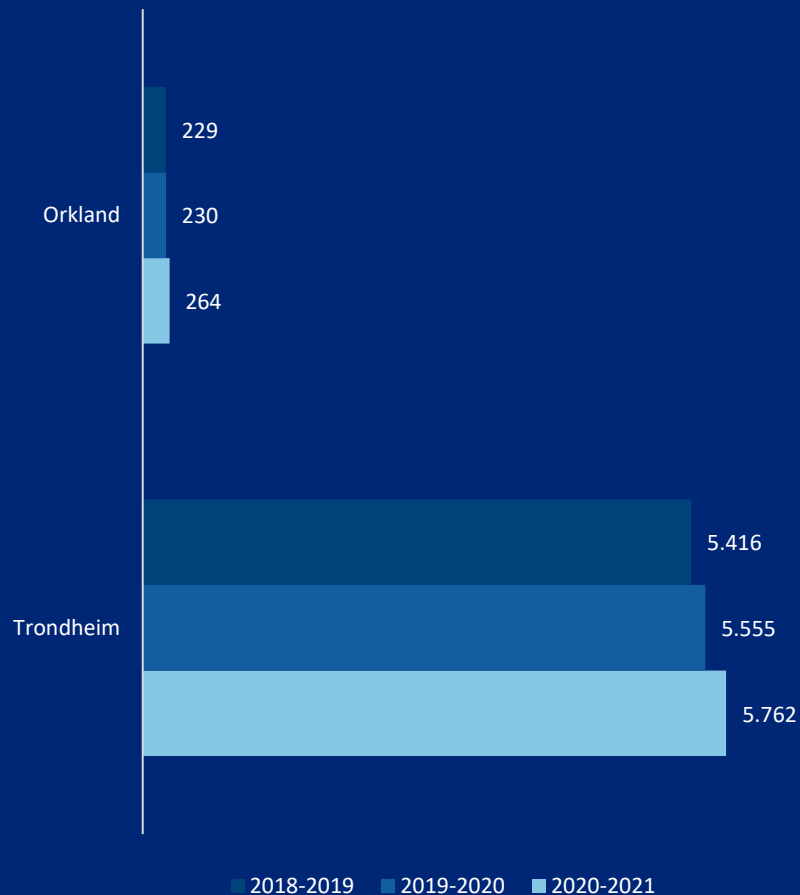

Omsetningstid

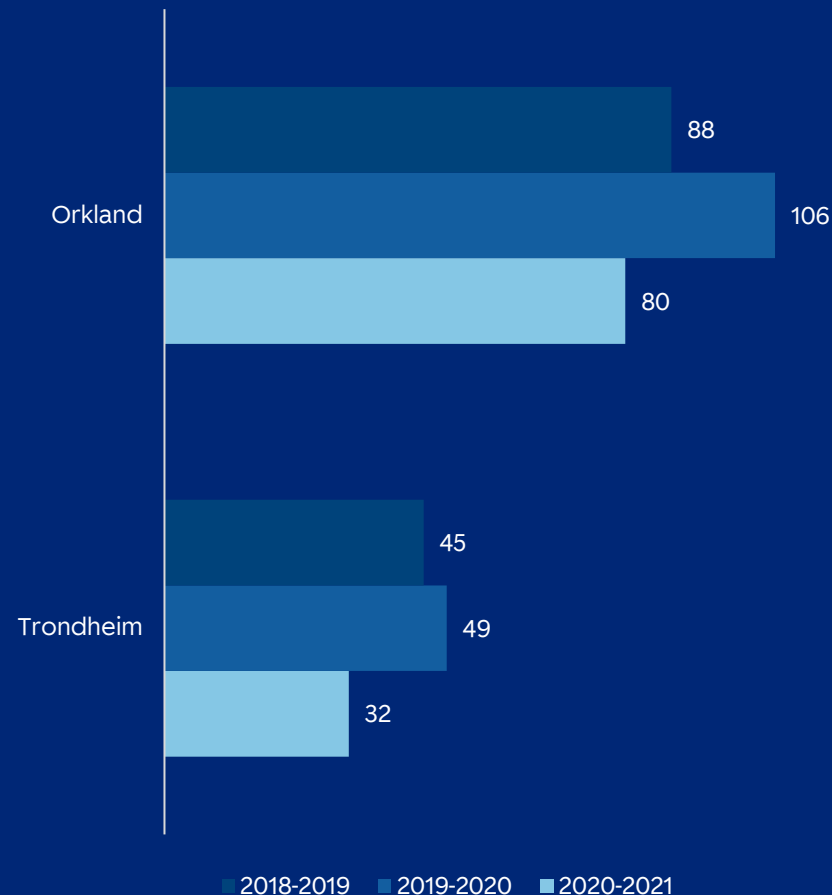

Trøndelag sør: Økende antall omsetninger i Trøndelag sør, mens omsetningstiden gått betraktelig ned

Antall omsetninger

Omsetningstid

Nøkkeltall Midt-Norge

Ålesund – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	1.342
	Omløpshastighet:	56
Nybolig**:	Antall salg:	376
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	656
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	10%
Befolkning***:	Innbyggere:	66.775
	Årlig vekst siste 10 år:	672
	Årlig vekst neste 10 år:	339

Molde – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	566
	Omløpshastighet:	88
Nybolig**:	Antall salg:	100
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	114
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	10%
Befolkning***:	Innbyggere:	31.939
	Årlig vekst siste 10 år:	189
	Årlig vekst neste 10 år:	89

Kristiansund – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	533
	Omløpshastighet:	107
Nybolig**:	Antall salg:	61
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	63
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	12%
Befolkning***:	Innbyggere:	24.066
	Årlig vekst siste 10 år:	50
	Årlig vekst neste 10 år:	17

Namsos – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	223
	Omløpshastighet:	34
Nybolig**:	Antall salg:	25
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	19
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	14%
Befolkning***:	Innbyggere:	15.135
	Årlig vekst siste 10 år:	-13
	Årlig vekst neste 10 år:	-28

Steinkjer – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	353
	Omløpshastighet:	58
Nybolig**:	Antall salg:	24
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	16
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	11%
Befolkning***:	Innbyggere:	24.223
	Årlig vekst siste 10 år:	46
	Årlig vekst neste 10 år:	-18

Levanger – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	323
	Omløpshastighet:	59
Nybolig**:	Antall salg:	52
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	41
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	13%
Befolkning***:	Innbyggere:	20.177
	Årlig vekst siste 10 år:	144
	Årlig vekst neste 10 år:	80

Verdal – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	267
	Omløpshastighet:	59
Nybolig**:	Antall salg:	86
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	49
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	26%
Befolkning***:	Innbyggere:	14.913
	Årlig vekst siste 10 år:	58
	Årlig vekst neste 10 år:	4

Nærøysund – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	127
	Omløpshastighet:	62
Nybolig**:	Antall salg:	43
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	72
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	11%
Befolkning***:	Innbyggere:	9.558
	Årlig vekst siste 10 år:	42
	Årlig vekst neste 10 år:	-15

Stjørdal – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	399
	Omløpshastighet:	60
Nybolig**:	Antall salg:	89
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	99
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	12%
Befolkning***:	Innbyggere:	24.172
	Årlig vekst siste 10 år:	251
	Årlig vekst neste 10 år:	109

Trondheim – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	5.762
	Omløpshastighet:	32
Nybolig**:	Antall salg:	1.966
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	911
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	24%
Befolkning***:	Innbyggere:	207.432
	Årlig vekst siste 10 år:	2.805
	Årlig vekst neste 10 år:	1.578

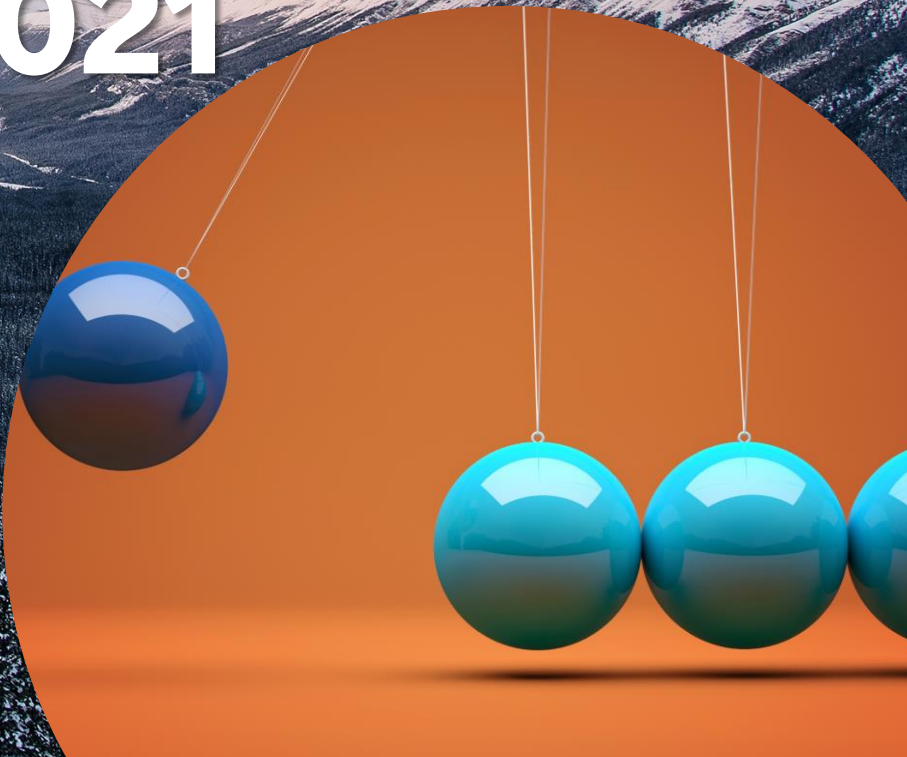
Orkland – nøkkeltall bolig siste år

Bruktbolig*:	Antall salg:	264
	Omløpshastighet:	80
Nybolig**:	Antall salg:	53
	Antall usolgte boliger pr. 10.10.2021:	40
	Andel usolgte av for salg pr. 10.8-10.10:	22%
Befolkning***:	Innbyggere:	18.204
	Årlig vekst siste 10 år:	20
	Årlig vekst neste 10 år:	23

*) Salg og omsetningstid er for perioden 1.11.2020-31.10.2021. Kilde: Eiendomsverdi.
**) Solgte nyboliger er for perioden 10.10.2020-10.10.2021, bykommuner, Ålesund, Molde og Kristiansund er definert etter ECON Nye boligers avgrensning. Kilde: ECON Nye boliger.
***) Antall innbyggere er pr. 1.1.2021, 1.1.2011 (historisk) og 1.1.2031 (fremskrevet etter middelalternativet). Kilde: Prognosesenteret/SSB

BOLIGBAROMETER 2021

EiendomsMegler 1 Midt-Norge

Bakgrunn

1100 respondenter

11 kommuner

57 spørsmål

6 hovedkategorier

1. Demografi
2. Økonomi/makro
3. Bolig
4. Hytte/fritid
5. Hjemmekontor
6. Korona

Gjennomført siden 2015

Undersøkelsen gir grunnlag for å si noe om:

- Stemningsrapport i markedet relatert til bolig og fritidsbolig
- Antatt utvikling for egen økonomi og Norge, kjøp/salgsplaner, forventninger til boligpriser og hvorvidt endringer i samfunnet antas å få påvirkning på boligmarkedet
- Indikatorer for utvikling og tendenser i geografiske områder og demografiske grupper
- Hvordan svarene utvikler seg over tid, og om samfunnsendringer kan gi målbare effekter i boligmarkedet

Undersøkelsen er gjennomført i 11 kommuner i Midt-Norge

Ålesund

Molde

Kristiansund

Namsos

Steinkjer

Levanger

Verdal

Nærøysund

Stjørdal

Trondheim

Orkland

Møre og Romsdal

Trøndelag

Sunnmøre

Romsdal

Nordmøre

Trøndelag nord

Trøndelag sør

INTERVJUKOMMUNER

● 1100 spurte
100 i hver kommune

Seks kategorier med totalt 65 delspørsmål

Demografi

Kjønn, Alder
Utdanning, Yrke, bransje
Eieform bolig, Boligtype
Inntekt

Hytte

Hvem eier
hytte/Fritidsbolig
Hytte brukt siste 18 mnd
Hytte bruk neste 12 mnd
Kjøp/salgsplaner hytte

Økonomi

Norsk økonomi mot i fjor og neste år
Egen økonomi mot i fjor og neste år
Arbeidsledighet om 12 mnd
Rentenivå om 12 mnd

Hjemmekontor

Hjemmekontor frekvens
Hjemmekontor i fremtiden
Hjemmekontor type arbeidsplass
Hjemmekontor behov fremover

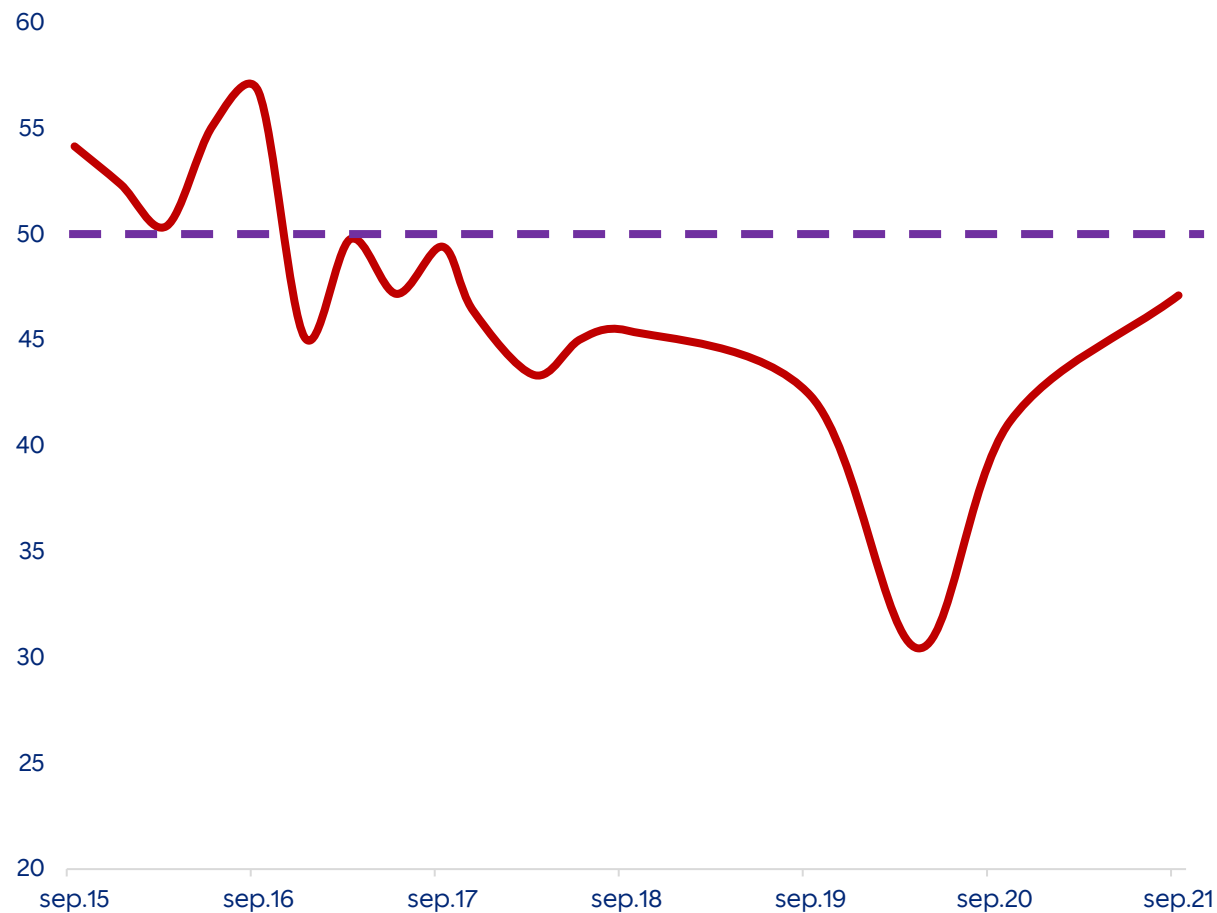
Bolig

Boligpris om 12 mnd
Estimat på boligprisutvikling
Kjøpe eller selge først
Flytteplaner innen fem år

Korona

Har korona ført til endret
preferanse for bolig?
Har korona ført til endret
preferanse for fasiliteter og
omgivelser rundt boligen?

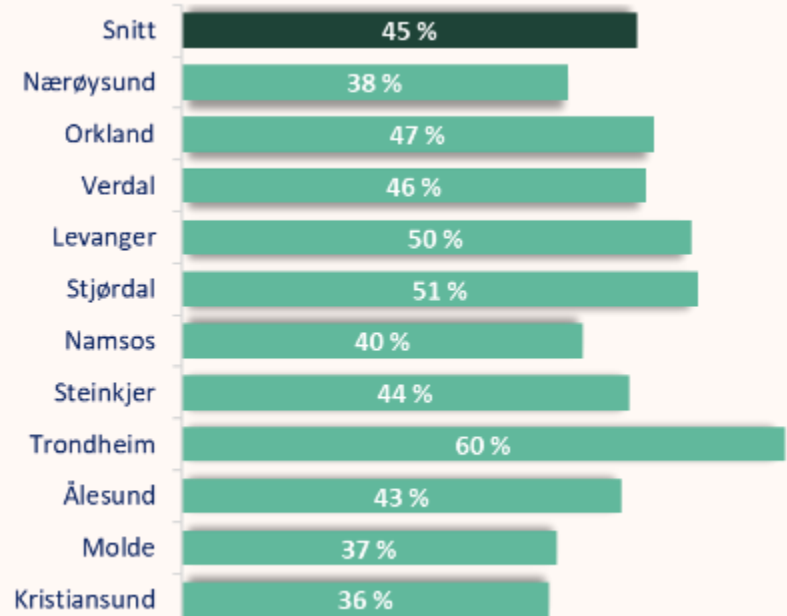
Fra pessimisme til optimisme i løpet av koronapandemien

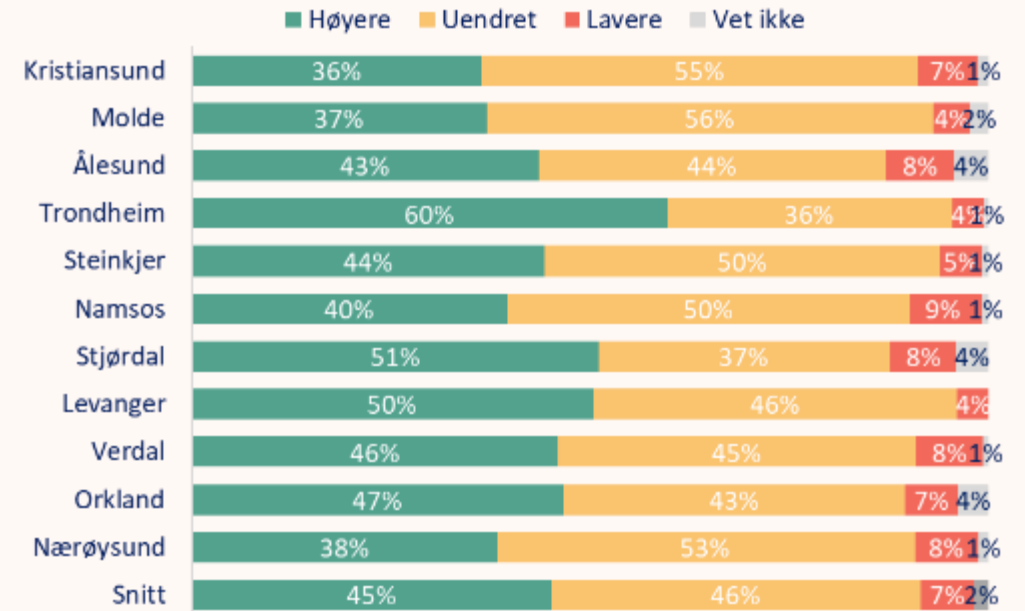
- Etter en periode med svært høye forventninger sank optimismen markant våren 2020
- Koronaen satte en støkk i befolkningen. Ingen visste hva som skulle skje eller hvordan dette ville påvirke hverdagen. Målingen i mai 2020 viste stor usikkerhet
- Siden fallet har indikatoren beveget seg raskt tilbake til nivåene før koronaen inntraff, og gått videre oppover i høst

Andelen som antar at prisene blir høyere neste år er historisk høyt

ANDELEN I HVER KOMMUNE SOM TROR PRISENE BLIR HØYERE

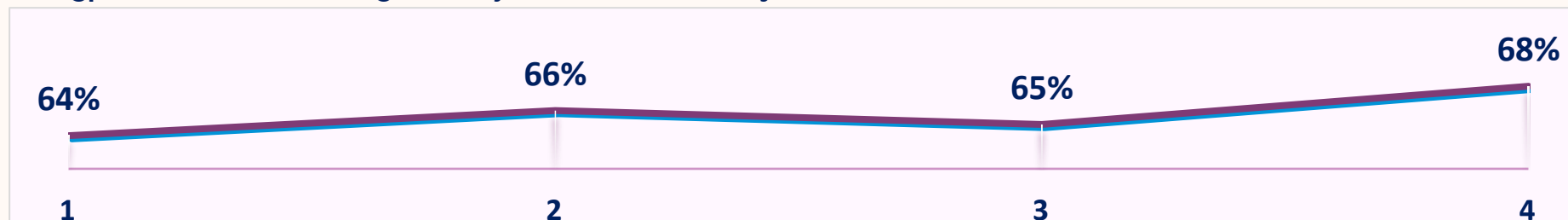

OVERVEKT ANTAR HØYERE PRIS

I Trondheim er det 60% som tror på høyere pris neste år

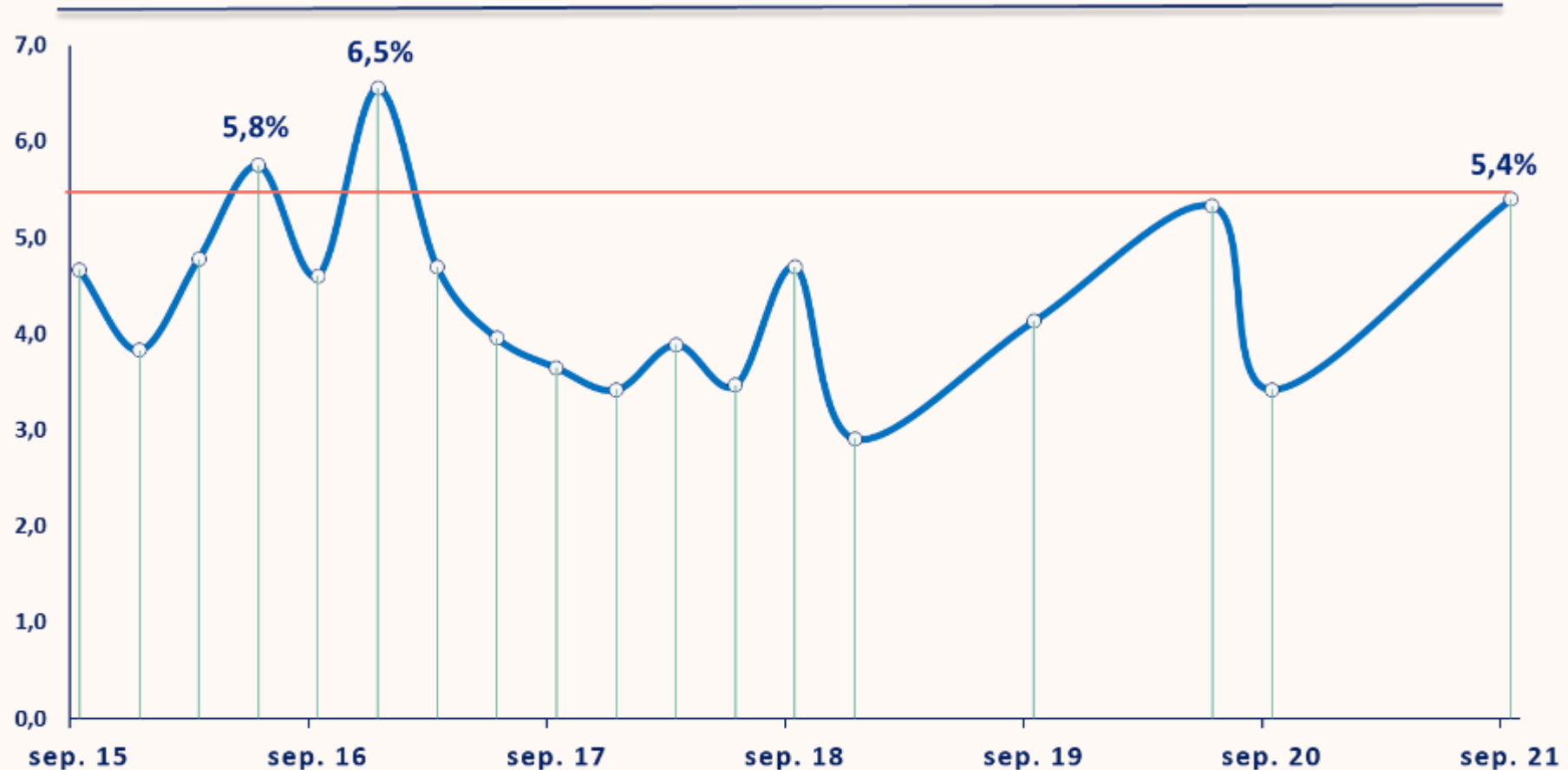
Boligpris indikator Midt-Norge (diffusjonsindeks – 50 er nøytral verdi)

Blant de som tror på prisvekst, er forventningen tilbake på høyt nivå

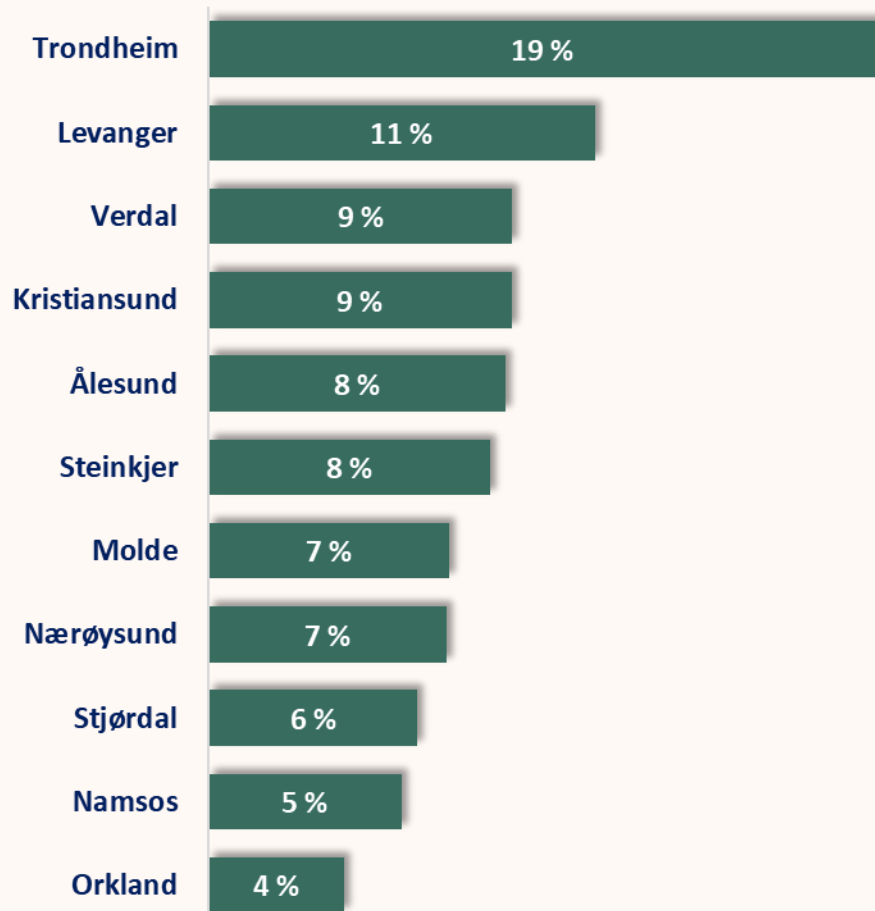
HØYEST ESTIMAT BLE AVGITT I 2016 OG 2015 DER ESTIMATENE BLE LAGT I OMRÅDET 6% TIL 6,5%

GJENNOMSNITTLIG PRISESTIMAT AVGITT I UNDERSØKELSENE FRA 2015 - 2021

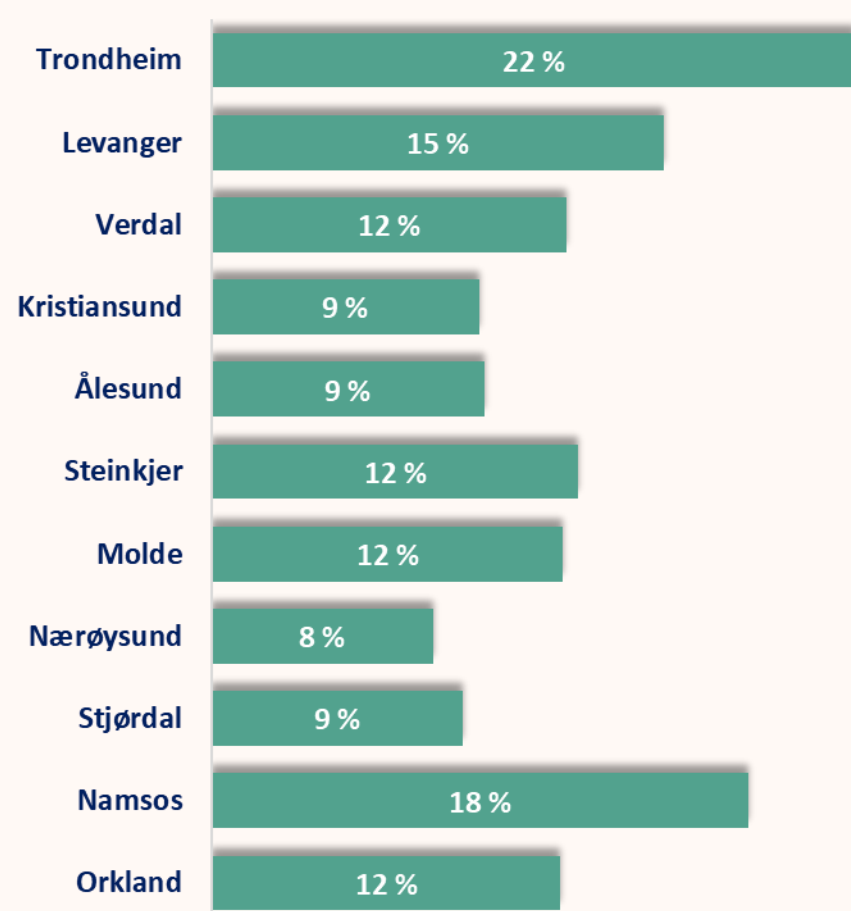

Relativt høy andel som vurderer å flytte de neste årene

ANDEL SOM PLANLEGGER Å FLYTTE NESTE ÅR I KOMMUNENE

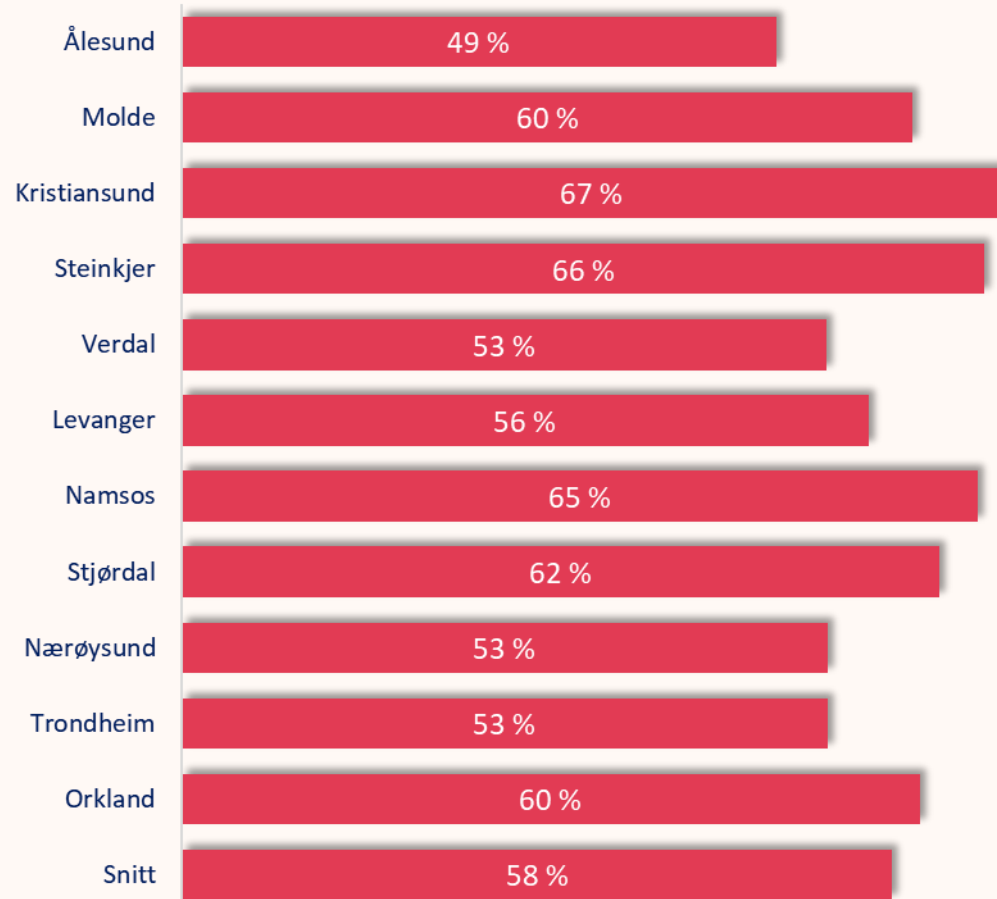

ANDEL SOM PLANLEGGER Å FLYTTE I LØPET AV NESTE TO ÅR

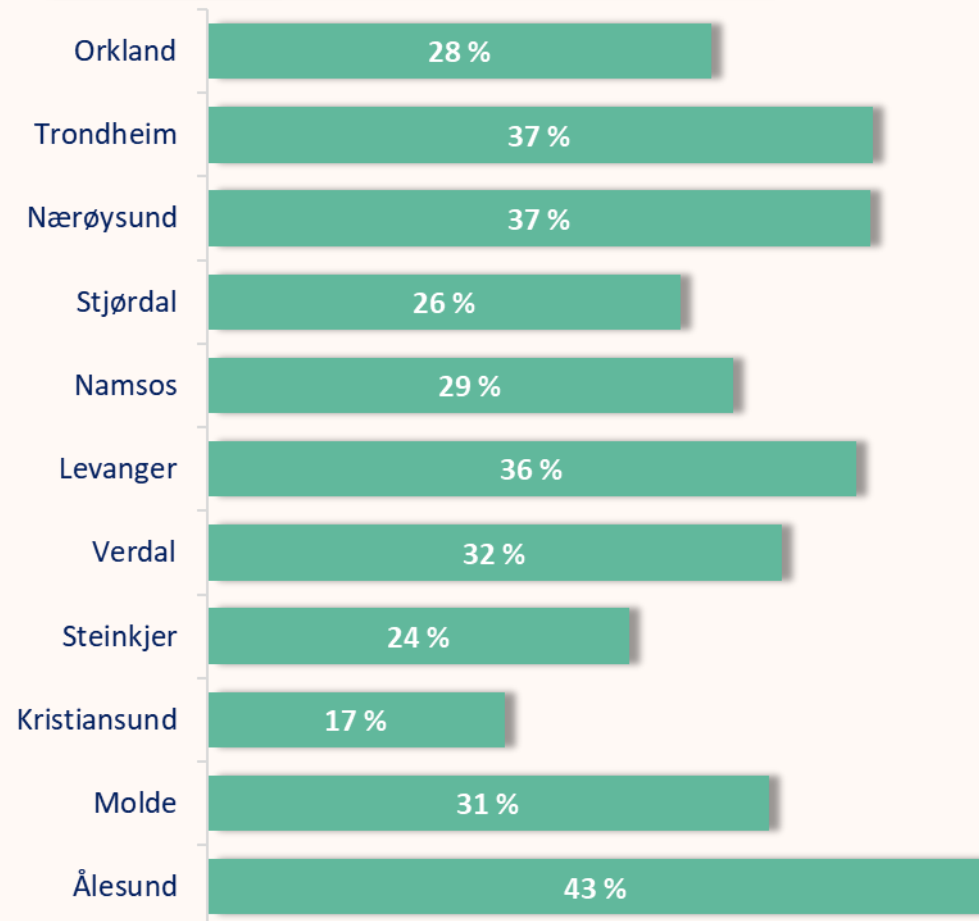

Fortsatt størst andel som vil selge bolig før de kjøper

ANDEL SOM VIL SELGE FØRST - KOMMUNER

ANDEL SOM VIL KJØPE FØRST - KOMMUNER

For husholdninger med høyest inntekt ser vi motsatt mønsteret

19% i inntektsgruppen under 500' vil kjøpe først, mens 67% i gruppen over 3 millioner vil kjøpe før de selger

De yngste er den gruppen der det er best balanse mellom andelen som vil selge først og de som vil kjøpe først

I gruppen over 65 år er det bare 20% som vil kjøpe før de selger

Vi ser to sammenhenger for kjøpe/selge først:

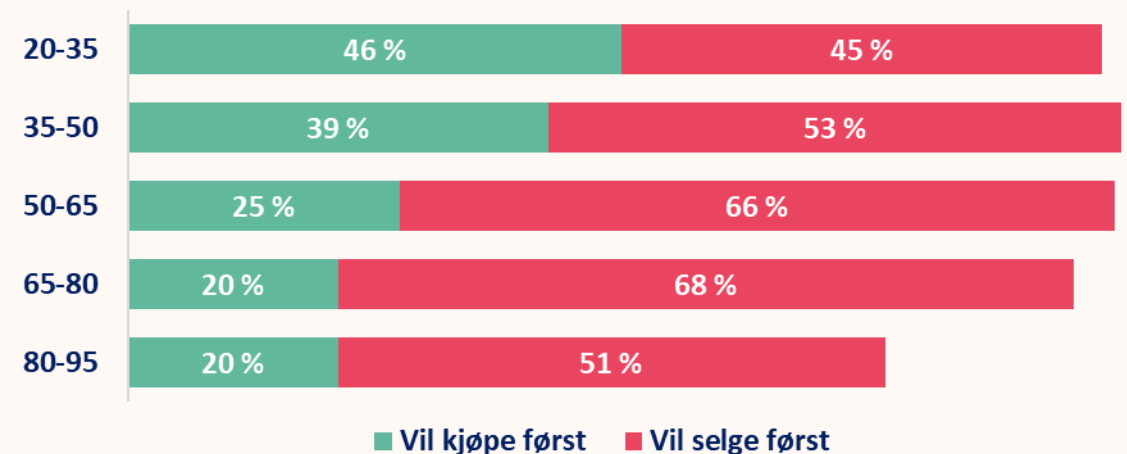
- 1) Høy inntekt øker sannsynligheten for at du vil kjøpe først (har anledning og ser potensielt på boligkjøp som investering)
- 2) Høy alder øker sannsynligheten for at du vil selge først (mest risikoavers, samt kan ha mindre privatøkonomisk fleksibilitet)

De som er i arbeid vil i større grad kjøpe først, mens de uten arbeid og studenter vil i større grad selge først

STIGENDE ANDEL SOM VIL KJØPE FØRST UTFRA INNTEKT

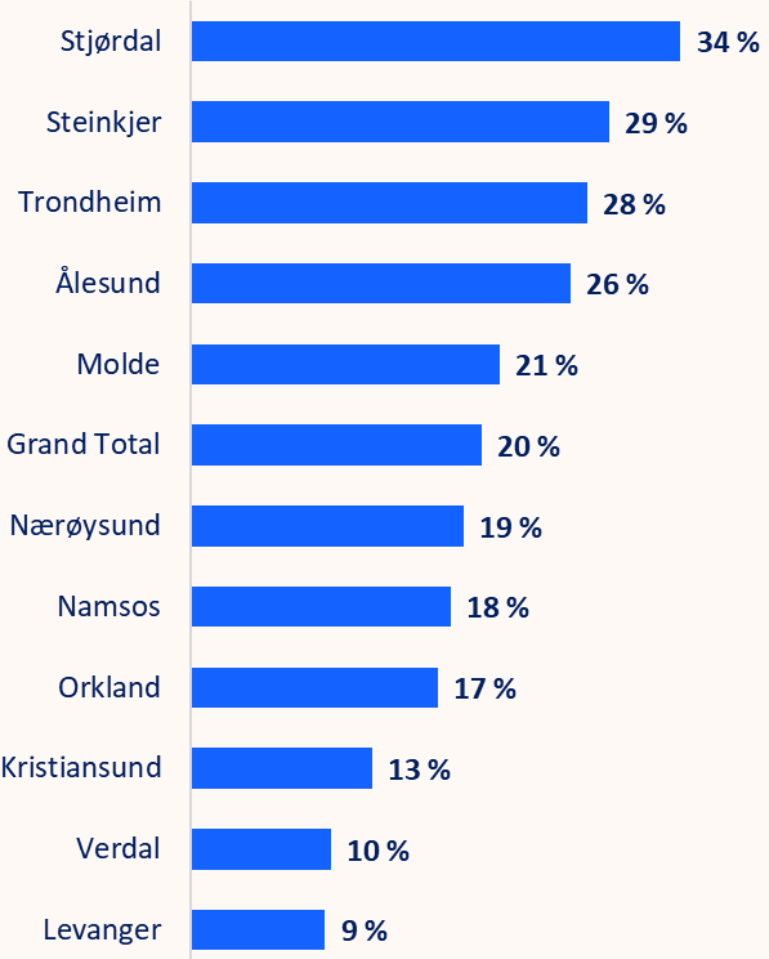

SYNKENDE ANDEL SOM VIL KJØPE FØRST UTFRA ALDER

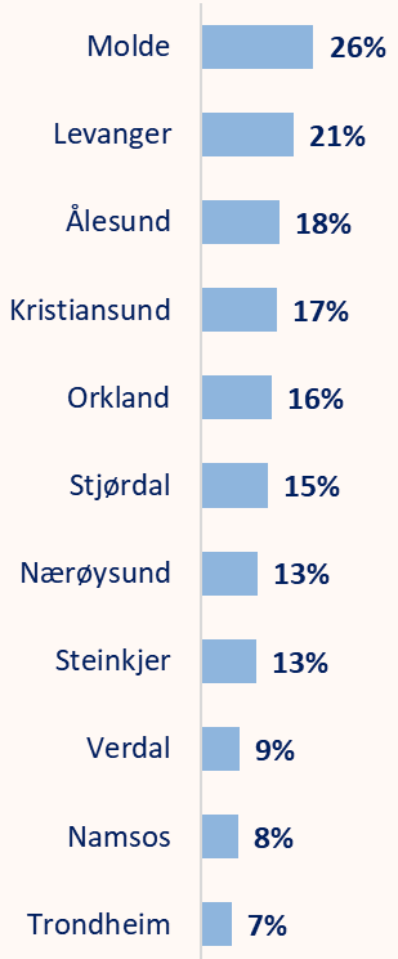

10% til 30% jobber hjemmefra ukentlig, mens 20% til 50% jobber hjemmefra minst månedlig

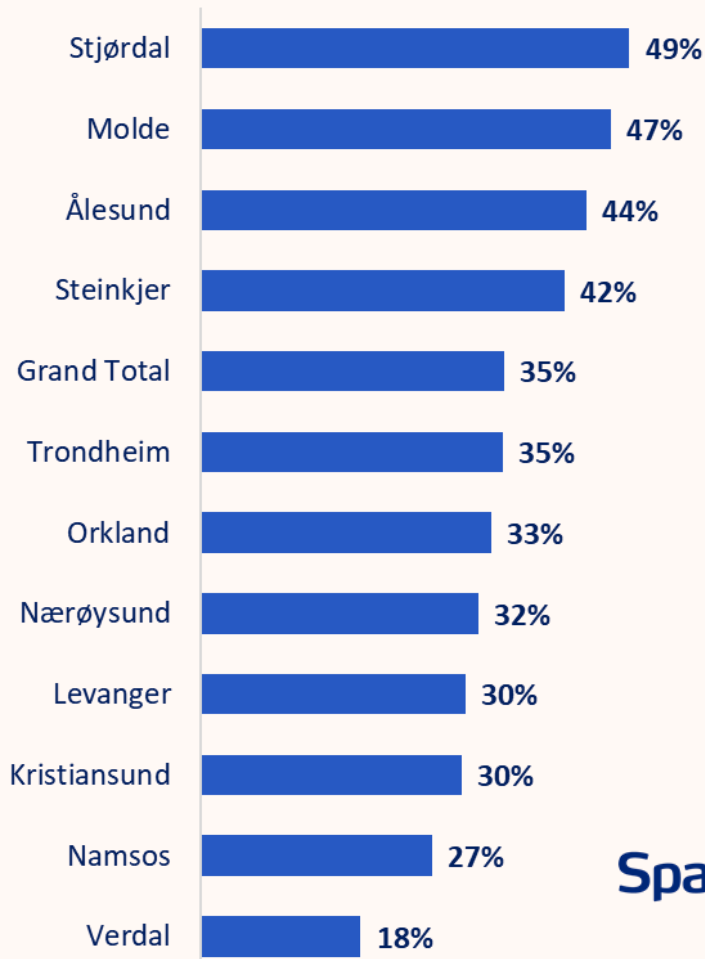
HJEMMEKONTOR UKENTLIG

HJEMMEKONTOR MÅNEDLIG

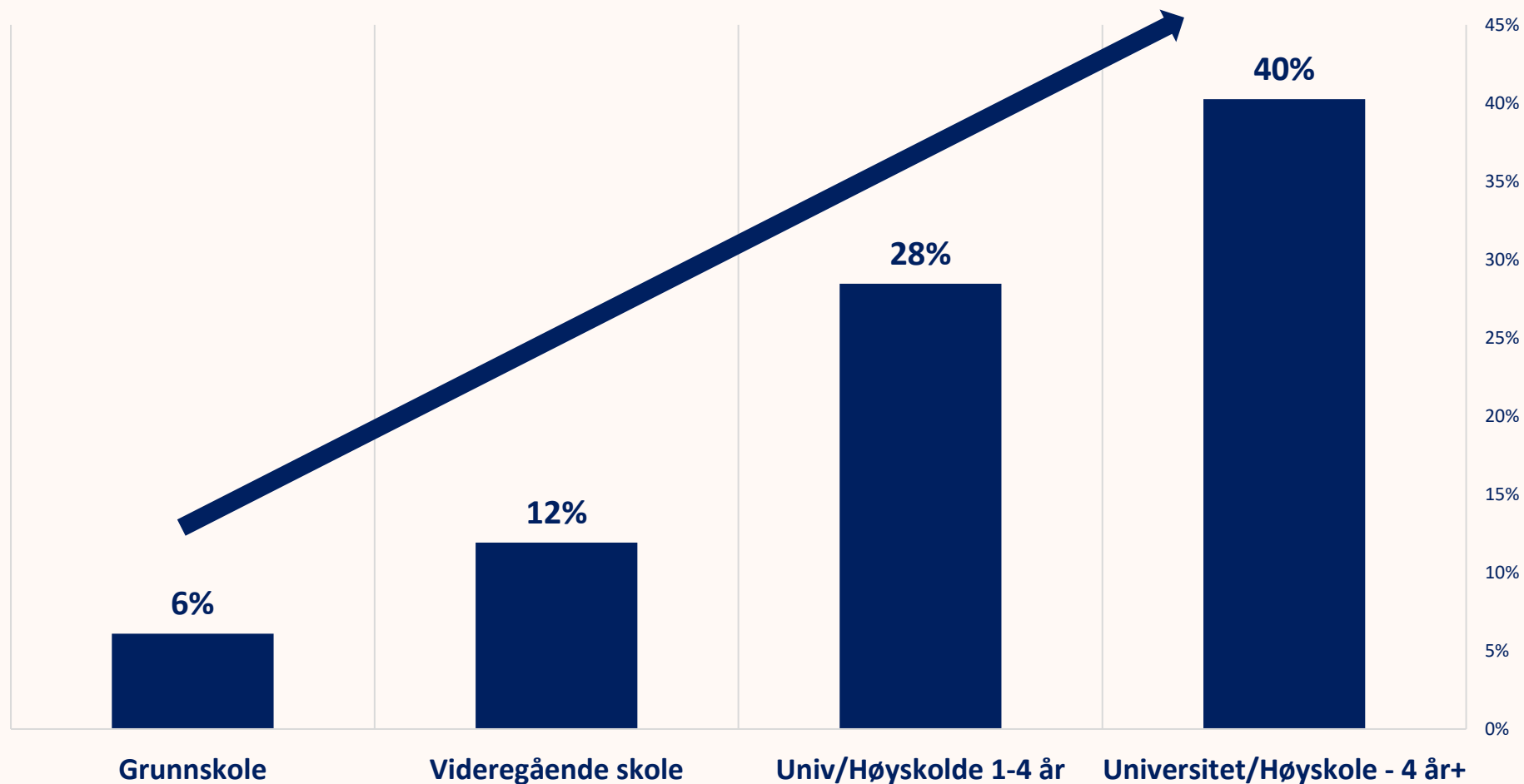

HJEMMEKONTOR MINST EN DAG I MÅNEDEN

Klar sammenheng mellom utdanning og bruk av hjemmekontor

BRUKER HJEMMEKONTOR MINST UKENTLIG

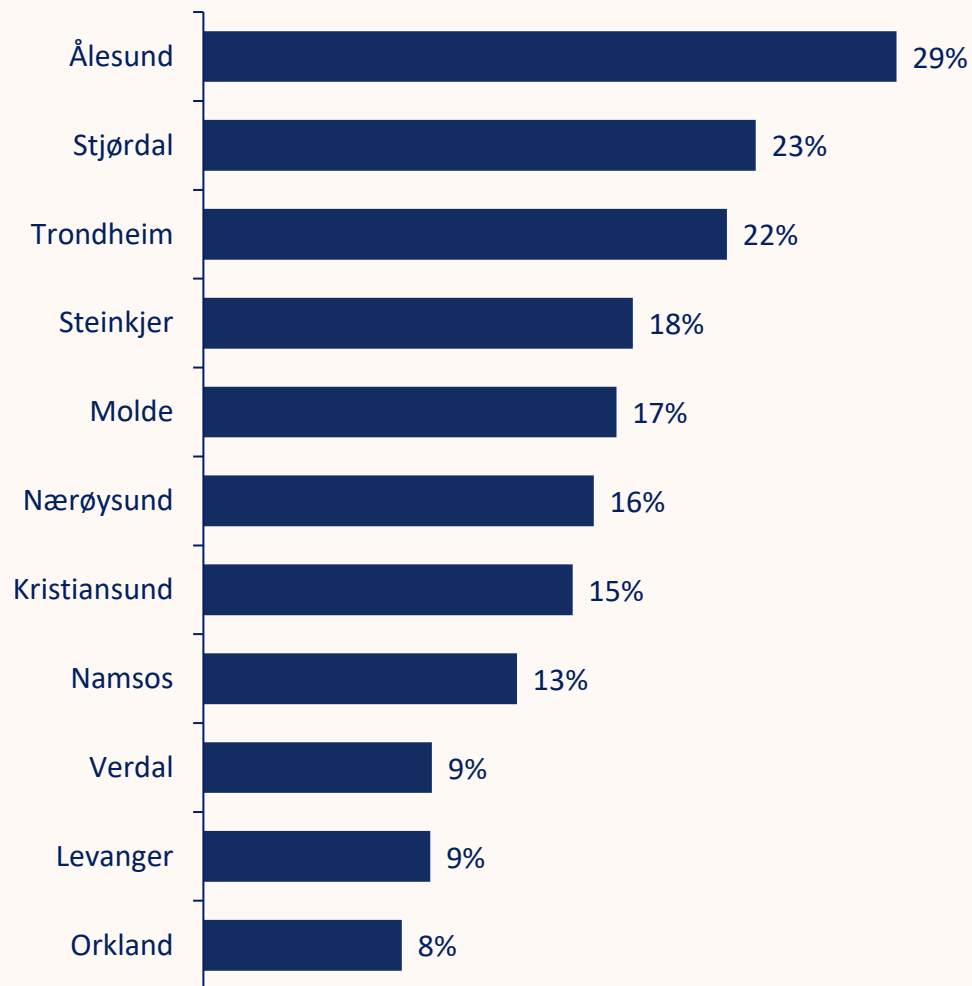

6% av de som har grunnskole benytter hjemmekontor ukentlig, mens 40% av de som har utdannelse over 4 år på universitet/høyskole benytter hjemmekontor ukentlig

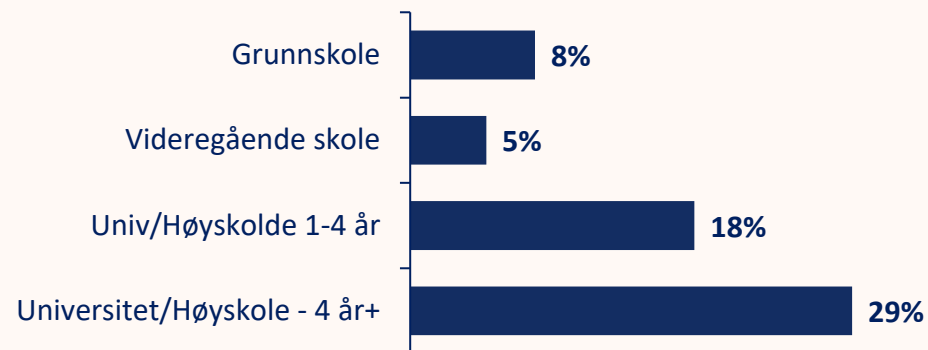
En betydelig andel vil fortsette å jobbe fra hjemmekontor

HVOR OFTE VIL ARBEIDSTAGERNE ARBEIDE FRA HJEMMEKONTOR OGSÅ I FREMTIDEN?

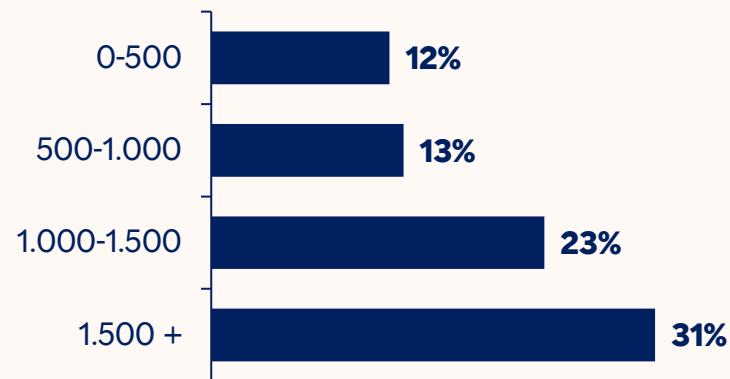
TENKER JOBBE HJEMMEFRA MINST EN DAG I UKEN

FREMOVER: UTDANNING

FREMOVER: INNTEKT

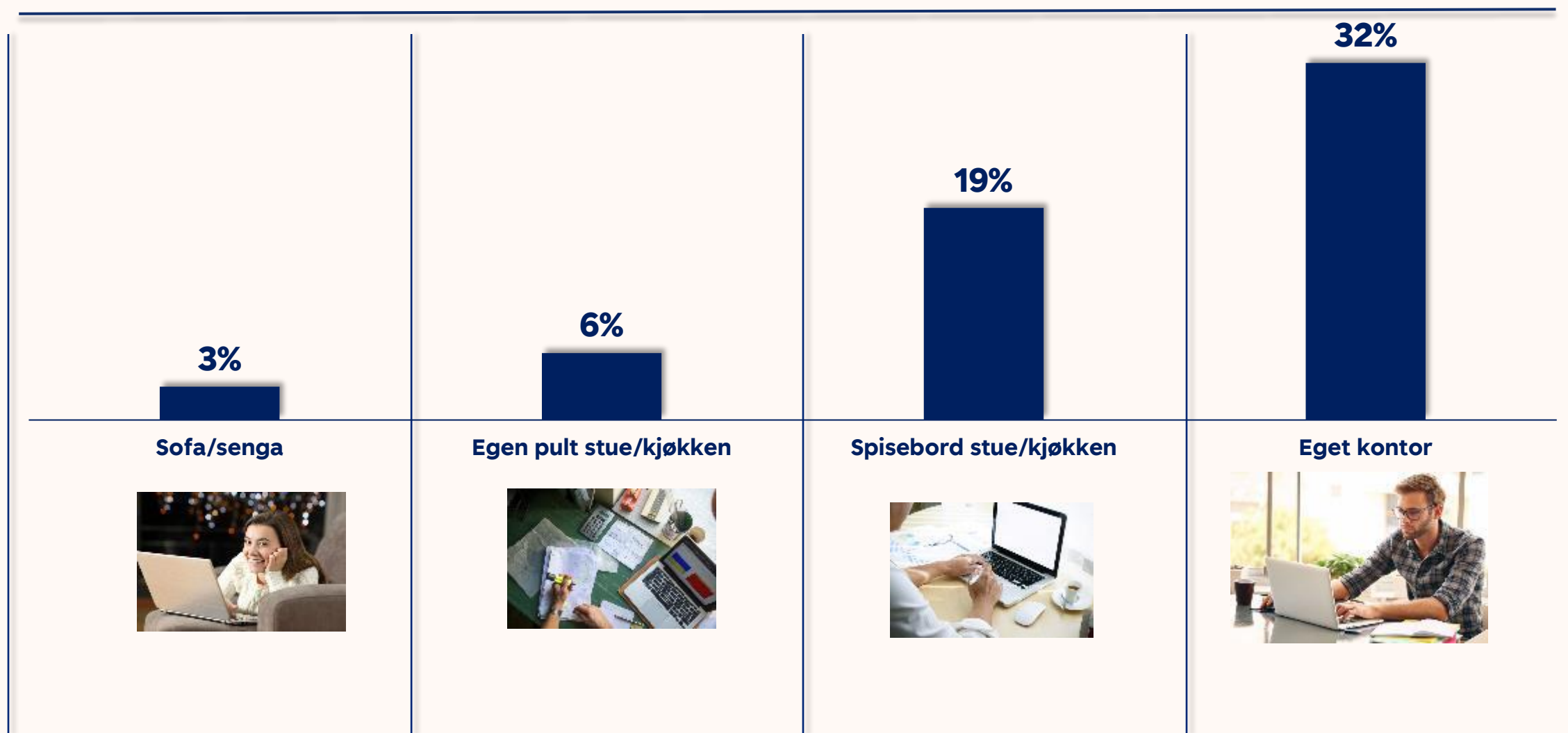

Tydelig sammenheng mellom utdanning, inntekt og planer om å arbeide hjemmefra også i fremtiden

*Utvalg: de som er i arbeid (filtrert ut pensjonister og de som går på trygd)

1 av 3 arbeidstakere har innredet eget hjemmekontor

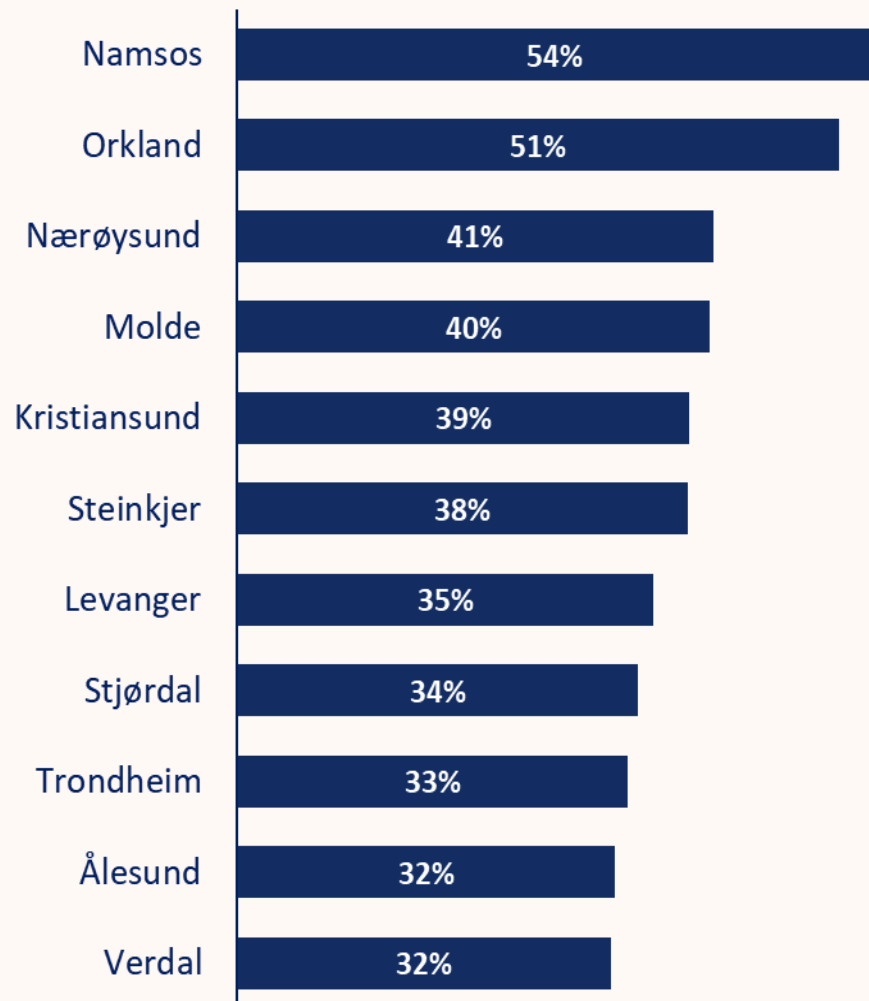
TYPE ARBEIDSSTED HJEMME

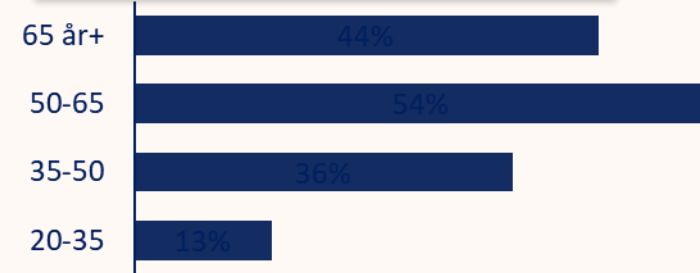
Valg av løsning for arbeid hjemmefra går fra å bruke sofa/sengen som primær arbeidsplass til å innrede et dedikert rom som hjemmekontor

30% til 50% har hytte/fritidsbolig i Midt-Norge. Store lokale variasjoner

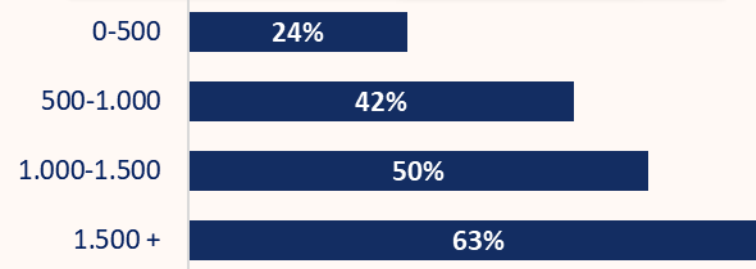
HAR HYTTE

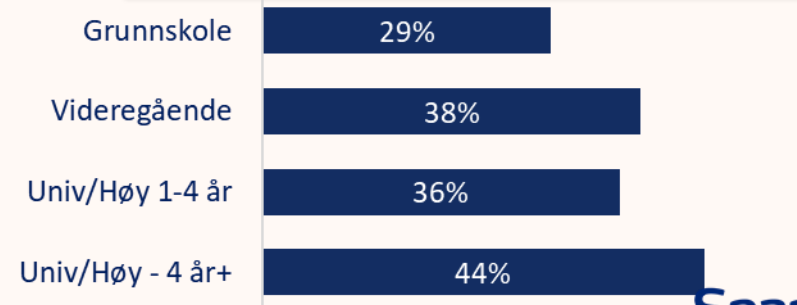
HAR HYTTE ALDER

HAR HYTTE INNTEKT

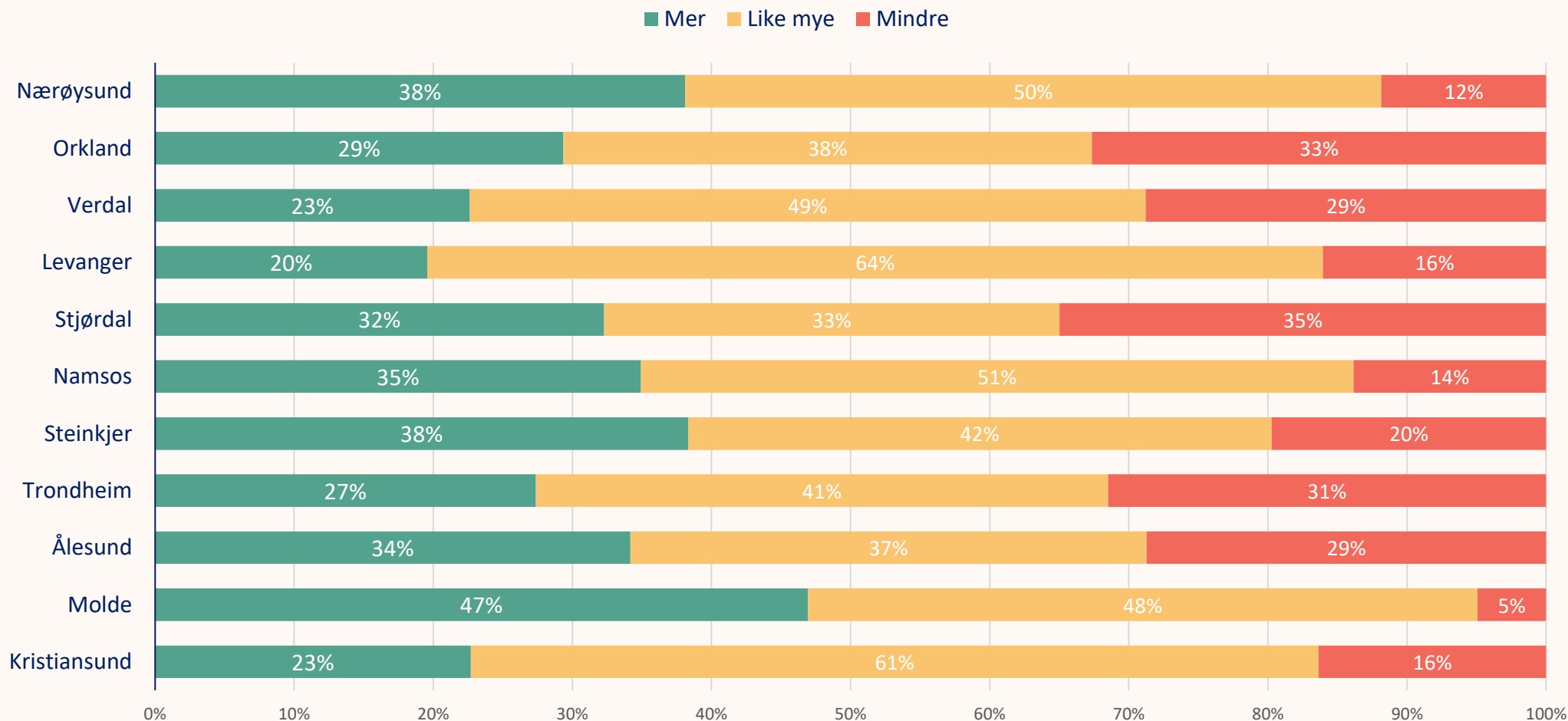
HAR HYTTE UTDANNING

Klar sammenheng mellom alder, inntekt og utdanning for de som eier hytte/fritidsbolig. Jo høyere husstandsinnkomst jo større andel eier hytte, jo lenger utdanning jo større andel eier hytte

Et flertall har brukt hytta like mye eller mer under koronaen

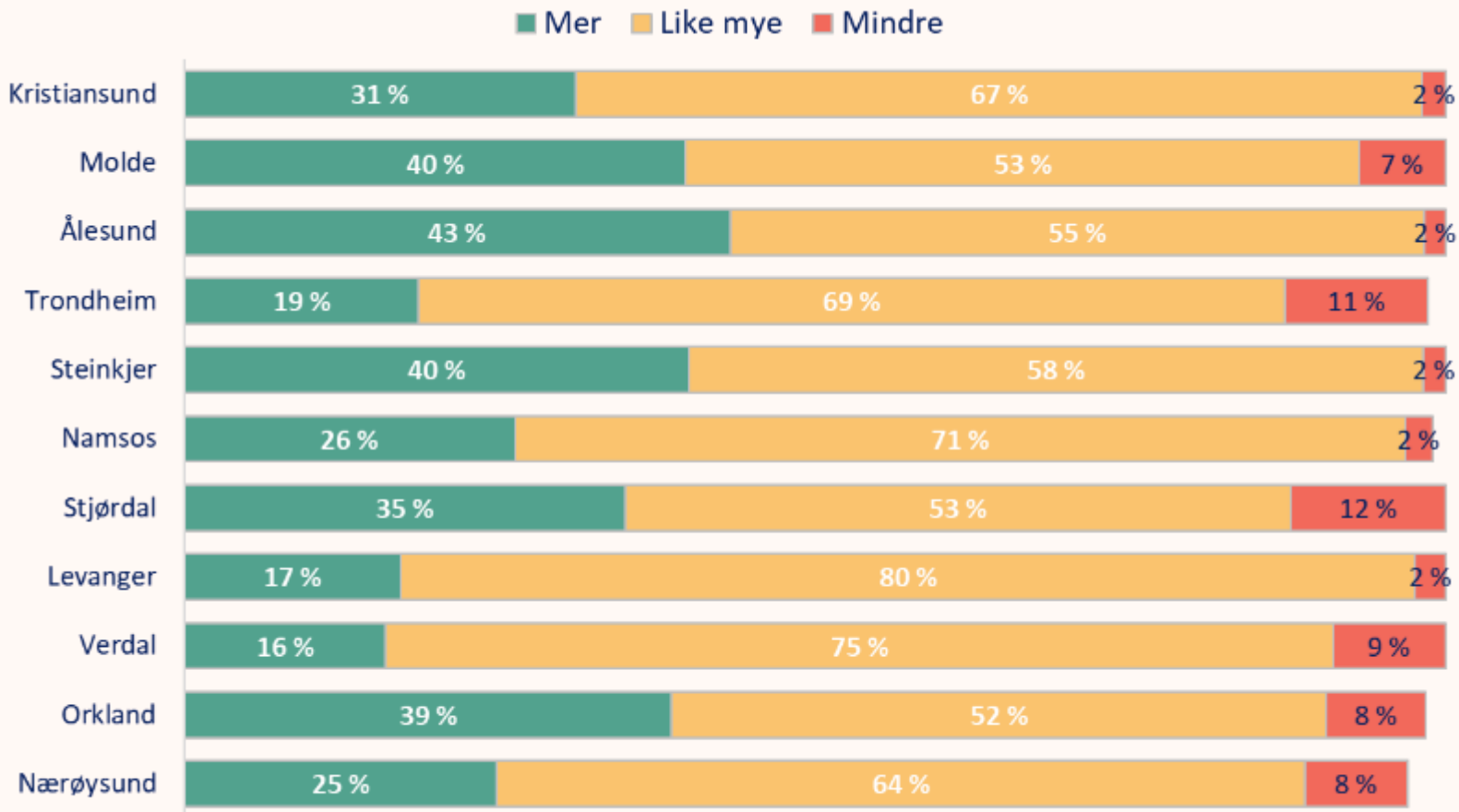
HVOR MYE HAR DU BRUKT HYTTA SISTE 18 MND SAMMENLIGNET MED FØR KORONAEPIDEMIEN?

70%-85% har brukt hytte mer eller like mye siste 18 måneder sammenlignet med før koronaepidemien

Økt bruk av hytta ser ut til å vedvare

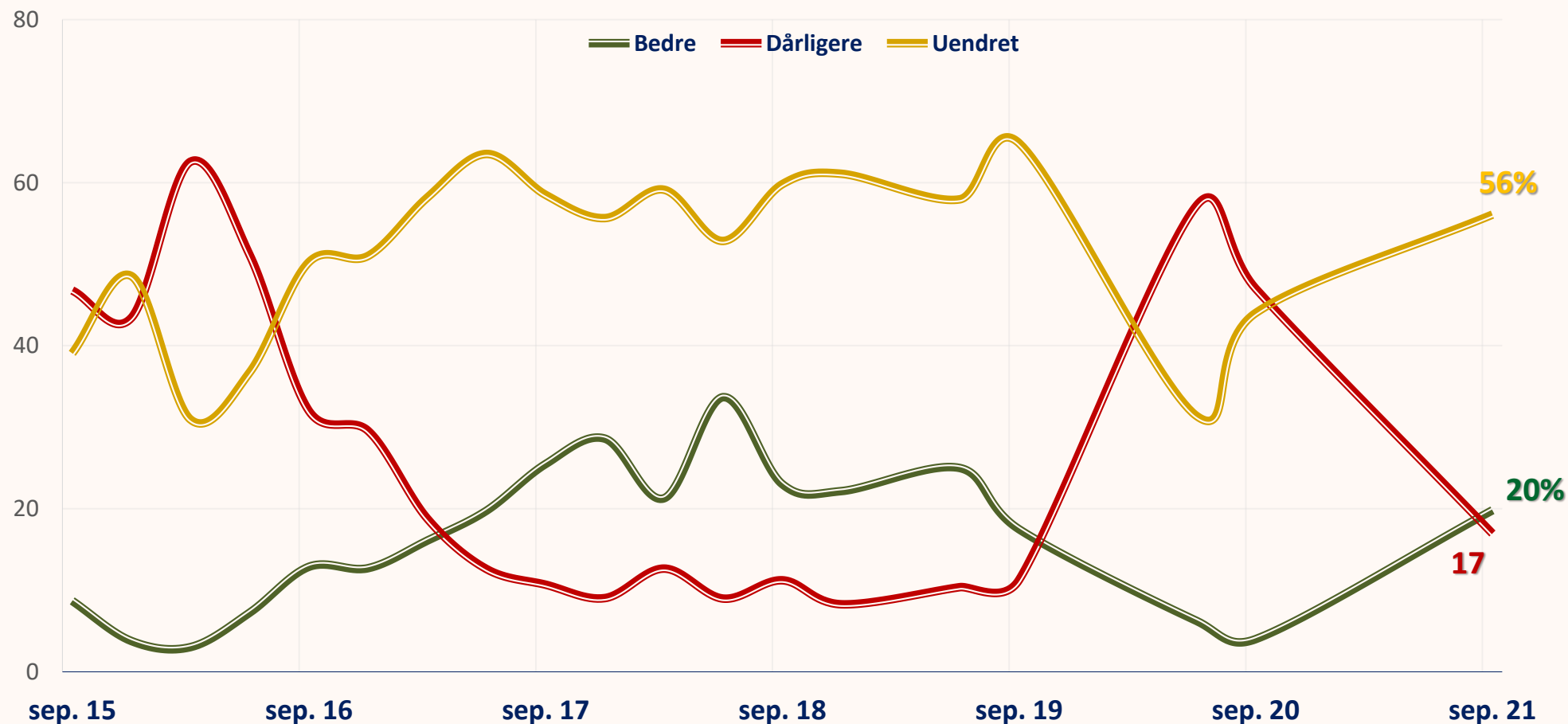
HVOR MYE VIL DU BRUKE HYTTA DE NESTE 12 MND?

Andelen som oppgir å ha brukt hytta mindre de neste 18 månedene er 20% for hele Midt-Norge, andelen som mener at de vil bruke hytta mindre de neste 12 månedene er 6%.

Oppsving i synet på norsk økonomi sammenlignet med i fjor

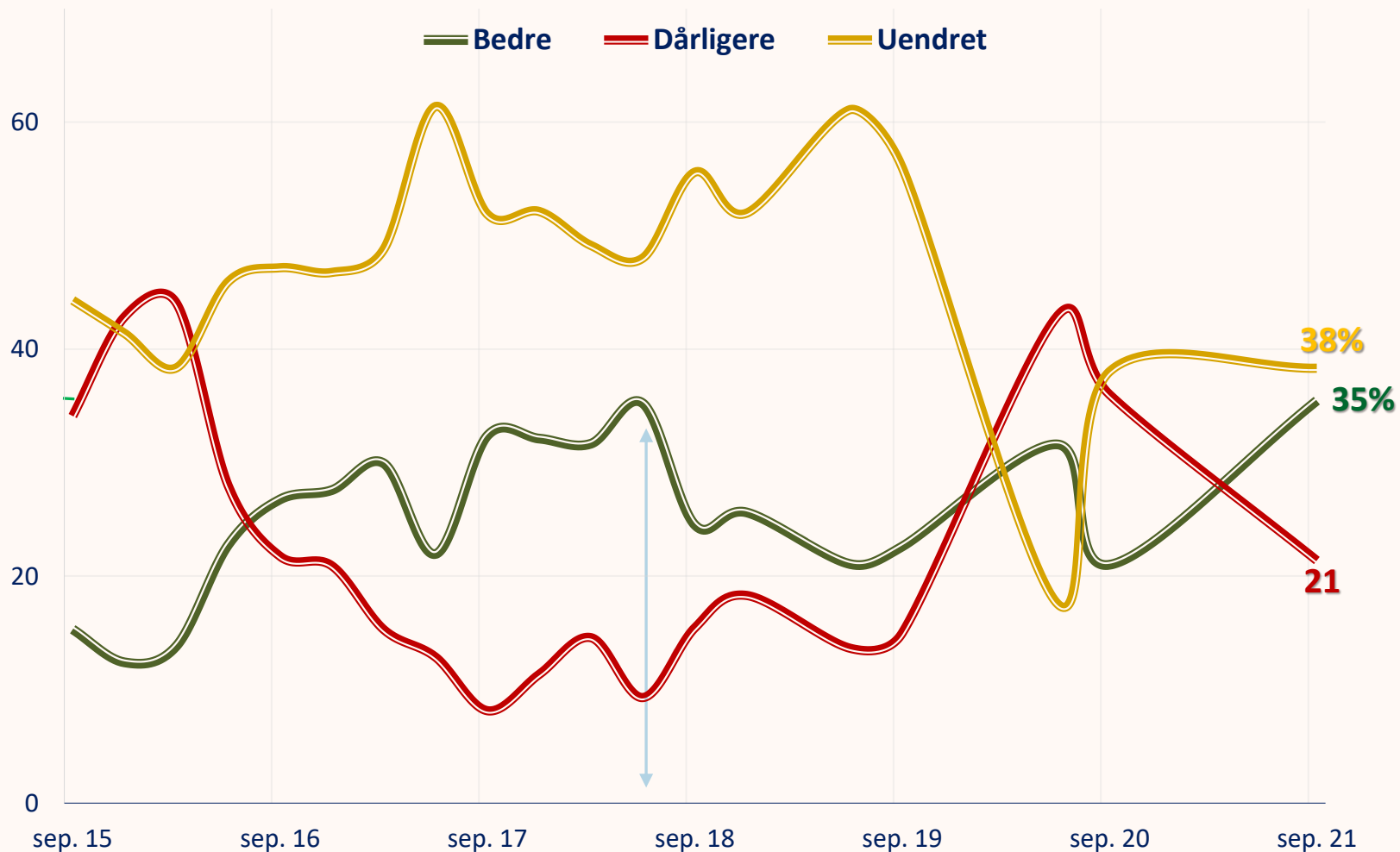
HVORDAN OPPLEVER DU NORSK ØKONOMI I DAG SAMMENLIGNET MED FOR ETT ÅR SIDEN?

Andelen som mener norsk økonomi har bedret seg stiger fra 4% i 2020 til 20%. Fall i andelen som mener økonomien er svekket i forhold til samme tid for ett år siden – fra 57% til 17%

Troen på norsk økonomi på samme nivå som i 2018

HVORDAN FORVENTER DU AT NORSK ØKONOMI VIL VÆRE OM 12 MÅNEDER?

Stor fremtidstro, på nivå med toppåret 2018

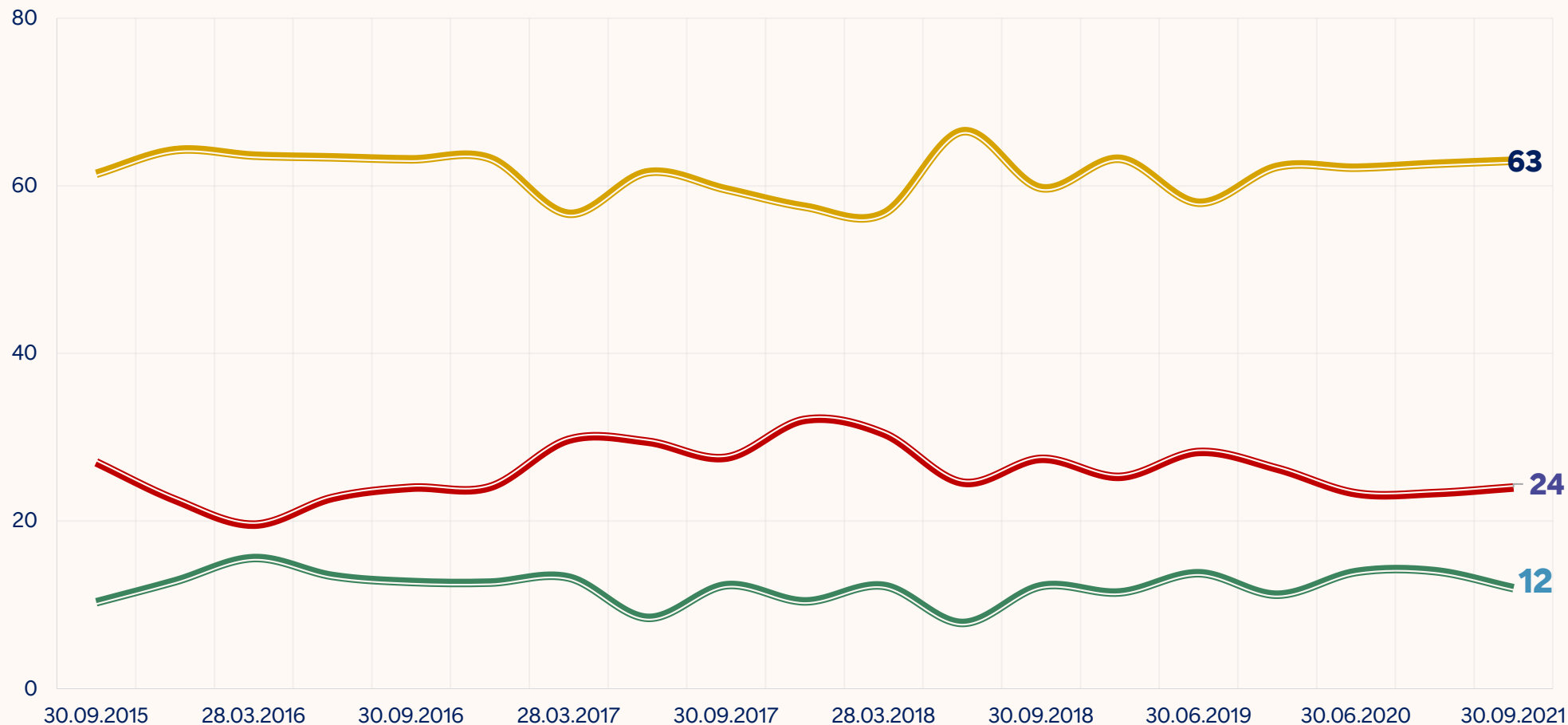
- Sterk tro på utviklingen for norsk økonomi de neste 12 månedene med en økning fra 21% til 35% som forventer at norsk økonomi blir bedre neste år
- Vi må tilbake til 2018 for å finne like stor andel som forventet bedring
- Det er en forholdsvis høy andel som fortsatt er noe usikre og forventer en svekkelse neste år med 21% (noe som er litt høyere enn i perioden 2016-2019)

Forventer stabil utvikling for egen økonomi

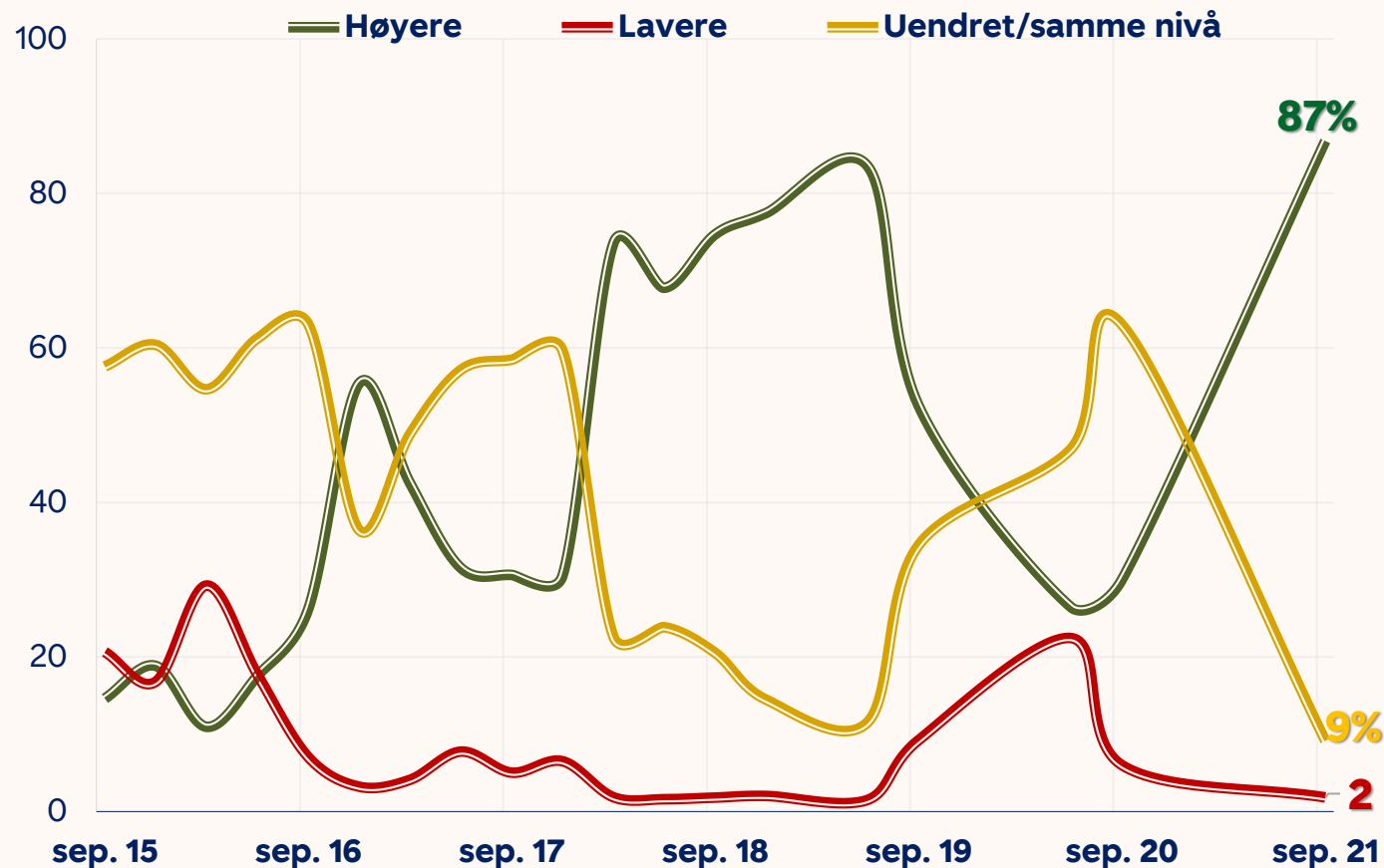
HVORDAN FORVENTER DU AT DIN EGEN ØKONOMI VIL VÆRE OM 12 MÅNEDER

— Bedre — Dårligere — Uendret

Alle forventer at rentenivået skal opp til neste år

HVORDAN TROR DU RENTENIVÅET I NORGE VIL VÆRE OM 12 MÅNEDER?

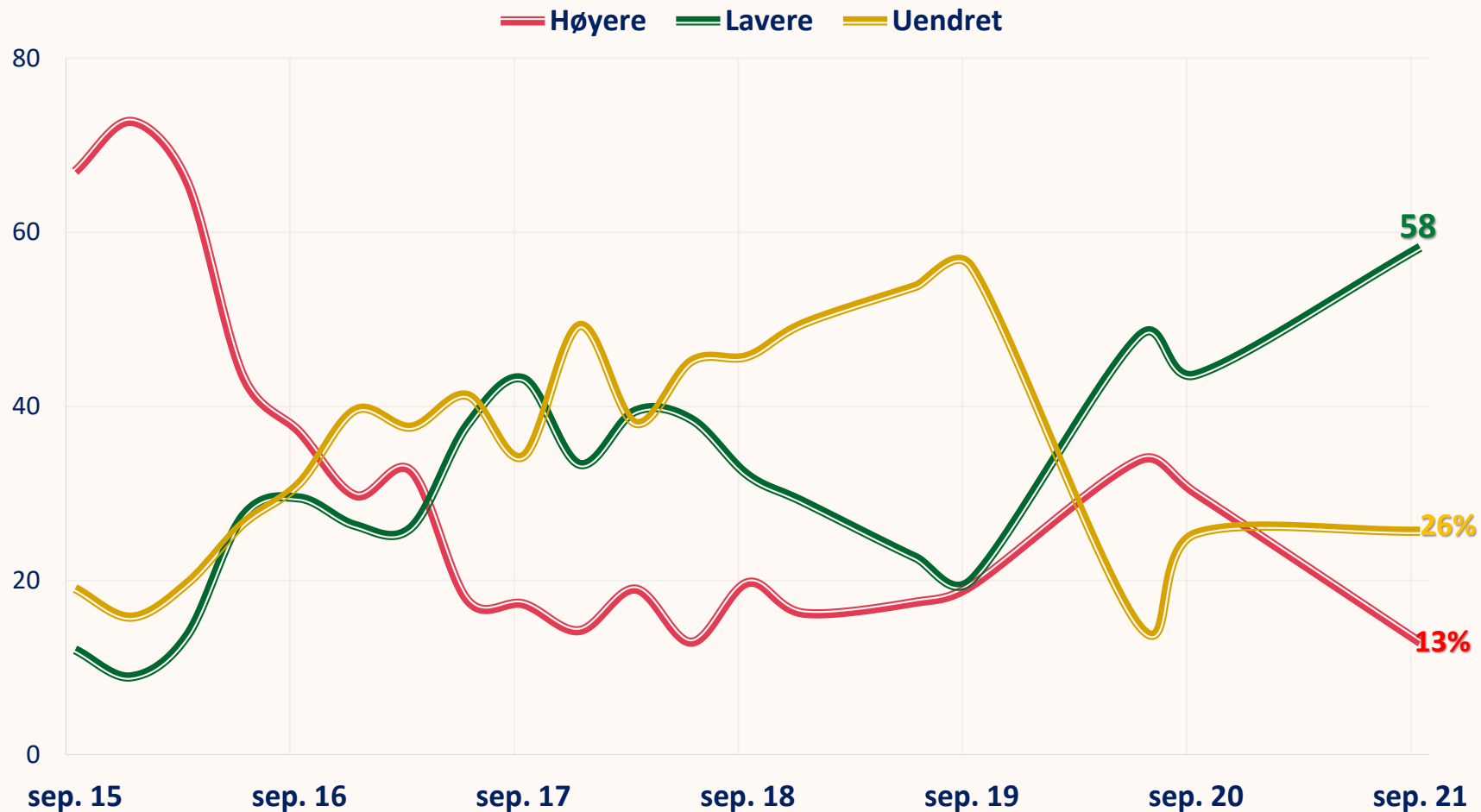
«Alle» er klar over at renten skal opp

- Norges bank har kommunisert høyere rentenivå
- Nesten alle i utvalget antar at rentenivået neste år er høyere enn dagens rentenivå
- Sterk økning fra 2020, der 26% forventet høyere rentenivå neste år
- I 2020 gikk andelene som forventet høyere og lavere rentenivå nesten mot hverandre, mens andelen som forventet lavere rentenivå nå har falt til 2% av utvalget

58% forventer lavere ledighet

HVORDAN TROR DU ARBEIDSLEDIGHETEN I NORGE VIL VÆRE OM 12 MÅNEDER?

LAVERE ARBEIDSLEDIGHET FORVENTES FREMOVER

HVORDAN HAR UTVIKLINGEN VÆRT I 2021?

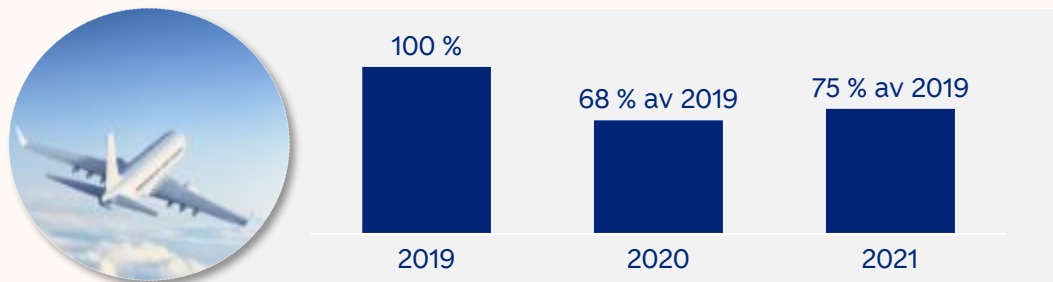
På full fart mot normalen. Hus og hjem fortsetter å øke, derimot fortsatt langt frem for reiseliv

Innsikt

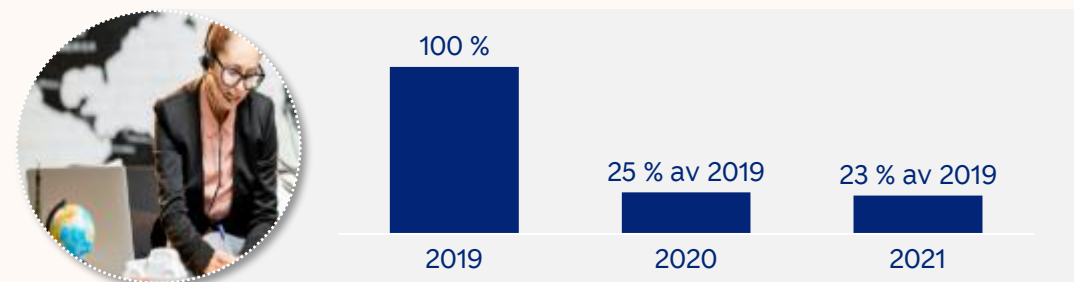

Forbruket hos våre kunder før pandemien og frem til nå

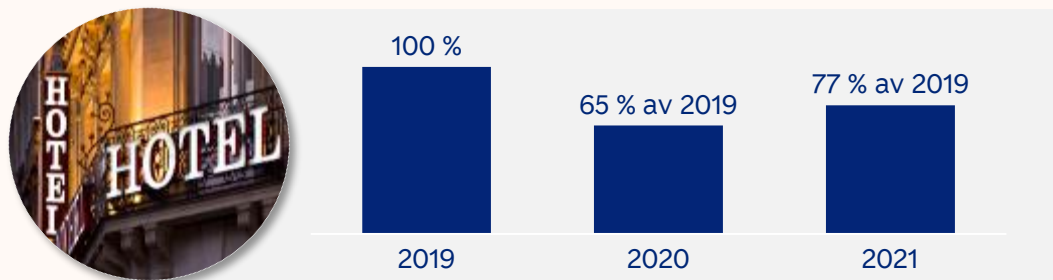
Flyreiser

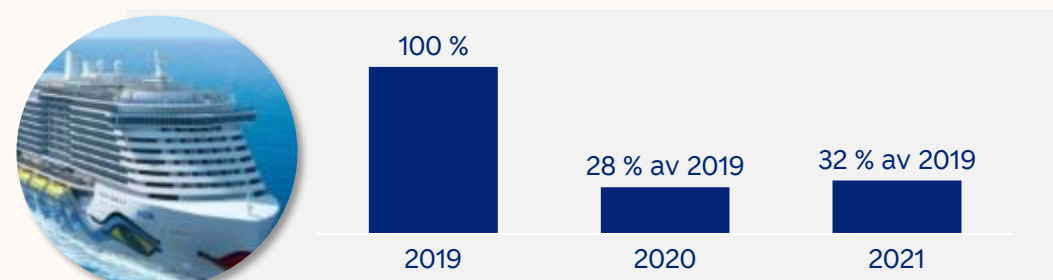
Reisebyrå

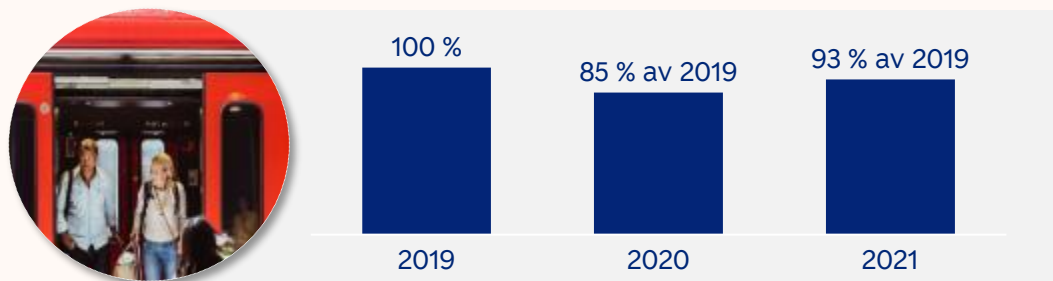
Hotell og overnatting

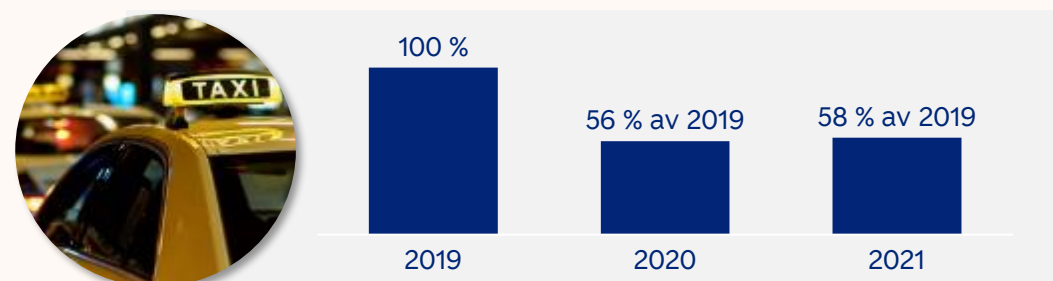
Cruise

Tog

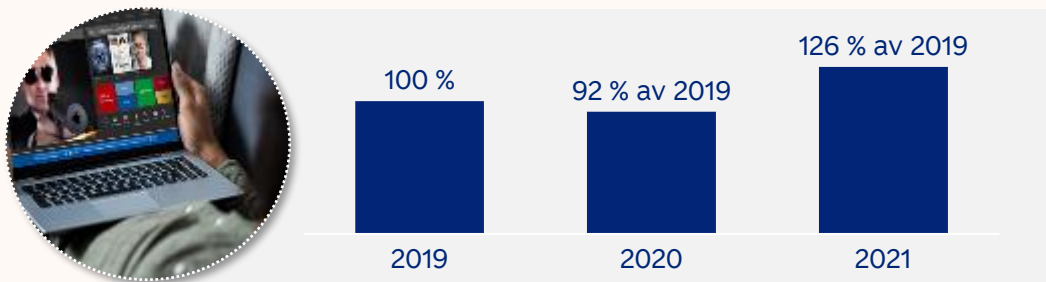

Taxi

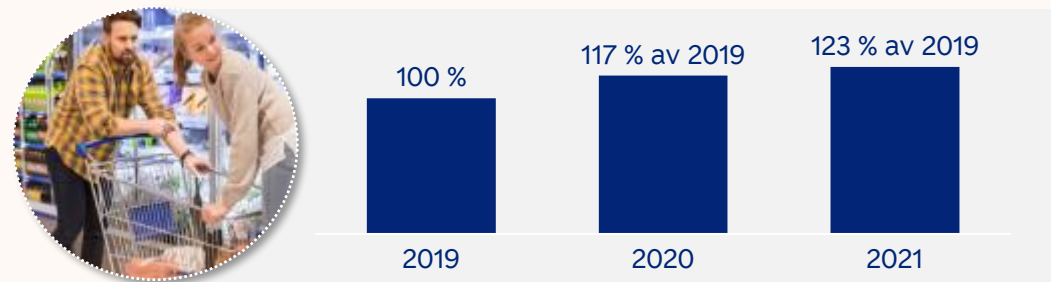

Forbruket hos våre kunder før pandemien og frem til nå

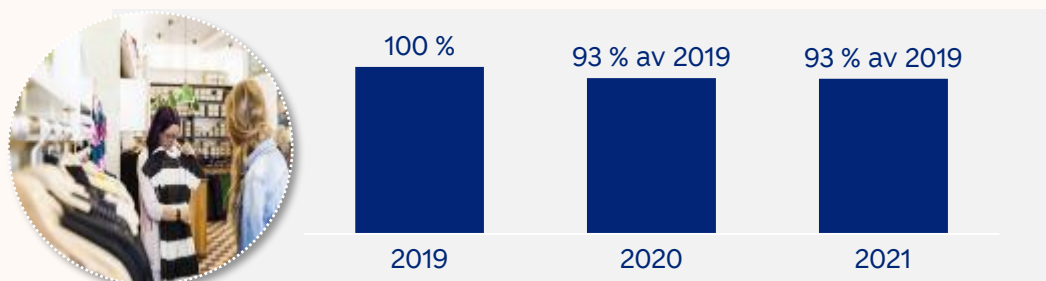
Abonnement/strømmetjenester

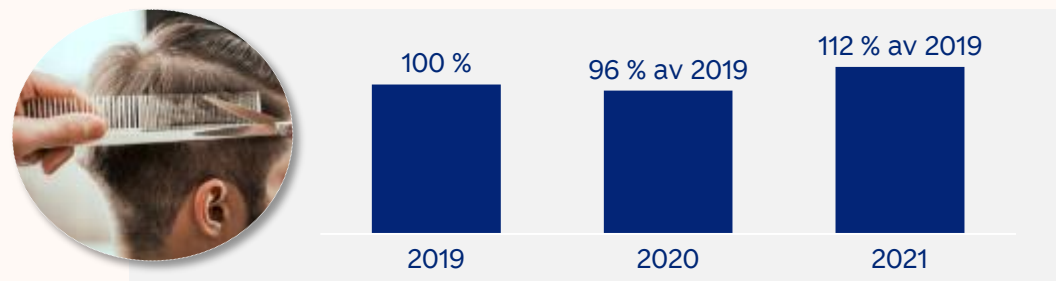
Dagligvare

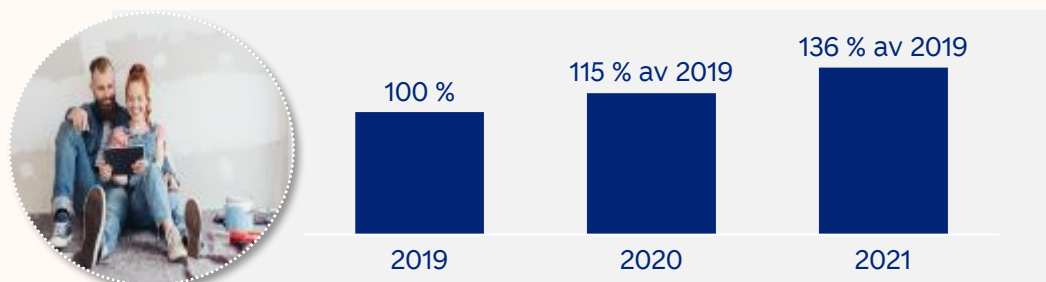
Klær og sko

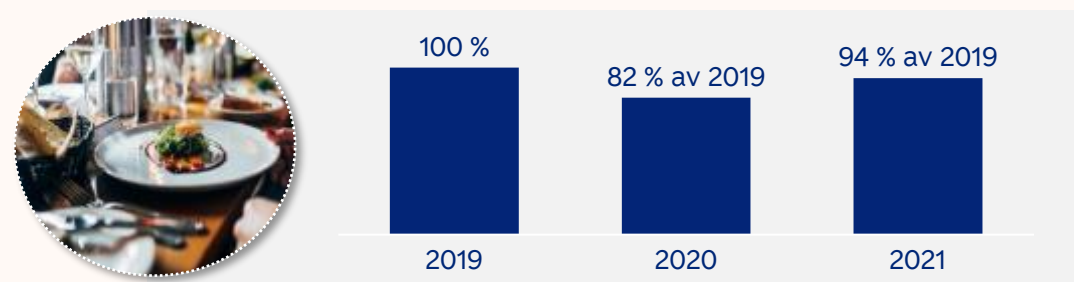
Helse og velvære

Hage, oppussing og hjem

Kiosk, cafe og restaurant

SpareBank 1 SMN gir ut Konjunkturbarometeret for Trøndelag og Møre og Romsdal i samarbeid med SpareBank 1 Nordmøre og SpareBank 1 Søre Sunnmøre. Vi ønsker å presentere ny kunnskap om landsdelen, deriblant prognoser for økonomisk vekst i de to fylkene. Kunnskapen er nødvendig for å videreutvikle det lokale næringslivet.

www.bank.no